

Brüssel, 29. mai 2019
(OR. en)

8571/19

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0224(COD)

CODEC 948	ENV 429
RECH 224	REGIO 85
COMPET 343	AGRI 219
IND 146	TRANS 283
MI 374	SAN 215
EDUC 206	CADREFIN 205
TELECOM 185	SUSTDEV 68
ENER 238	PE 201

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad - Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 15.–18. aprill 2019)

I. SISSEJUHATUS

Raportöör Dan NICA (S&D, RO) esitas tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni nimel raporti selle määruse ettepaneku kohta. Raport sisaldas üht ettepanekut määruse ettepaneku muutmiseks (muudatusettepanek 203).

Lisaks sellele esitas Verts/ALE fraktsioon ühe muudatusettepaneku (muudatusettepanek 212) ning GUE/NGL fraktsioon kaheksa muudatusettepanekut (muudatusettepanekud 204–211).

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 17. aprillil 2019 toimunud hääletusel vastu määruse ettepaneku muutmiseks esitatud muudatusettepaneku 203.

Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis¹.

Lisatud teksti osad, mida ei ole esile tõstetud hallil taustal, vastavad sisuliselt (väikeste erinevustega) 19. märtsil 2019 parlamendi kaheksanda koosseisu ametiaja (2014–2019) viimasel kolmepoolsel kohtumisel saavutatud ühisseisukohale. Nimetatud erinevused parandatakse enne, kui nõukogu oma seisukoha vastu võtab, kui kokkulepe on saavutatud kogu teksti osas.

¹ Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud muudatusettepanekutega komisjoni ettepanekusse tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab väljajäetud teksti.

Raamprogrammi „Euroopa horisont“ loomine ning selle osalemis- ja levitamiseeskirjade kehtestamine *I**

Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad (COM(2018)0435 – C8-0252/2018 – 2018/0224(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2018)0435),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ning artikli 173 lõiget 3, artikli 182 lõiget 1, artiklit 183 ja artiklit 188, mille alusel komisjon esitas Euroopa Parlamendile ettepaneku (C8-0252/2018),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse presidendi 25. jaanuari 2019. aasta kirja komisjonide esimeestele, mis käsitleb parlamendi lähenemisviisi 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku valdkondlike programmide suhtes,
 - võttes arvesse nõukogu 1. aprilli 2019. aasta kirja Euroopa Parlamendi presidendile, mis kinnitab läbirääkimiste käigus kaasseadusandjate saavutatud ühiseisukohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ning arengukomisjoni, eelarvekomisjoni, eelarvekontrollikomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi (A8-0401/2018),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha¹;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

¹ Käesolev seisukoht asendab 12. detsembril 2018. aastal vastuvõetud muudatusettepanekud (Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0509).

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 17. aprillil 2019. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/..., millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ning kehtestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 173 lõiget 3, artikli 182 lõiget 1, artiklit 183 ning artikli 188 teist lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³,

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

³ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2019. aasta seisukoht. Hallil taustal tekst ei ole institutsioonidevaheliste läbirääkimiste raames kokku lepitud.

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu eesmärk on tugevdada oma **tipptasemel teadust** ja tehnoloogilist baasi, **mis võimaldaks teadlastel, teaduslikel teadmistel ja tehnoloogial vabalt liikuda**, ja ergutada selleks konkurentsivõimet, sealhulgas tööstusvaldkonnas, **et tugevdada Euroopa teadusruumi**; liit soodustab selleks kõiki teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevusi, et viia ellu liidu strateegilised prioriteedid **ja kohustused**, mille lõppeesmärk on edendada rahu, liidu väärtusi ja oma rahvaste hüvangut.
- (2) Selleks et kõnealuse üldeesmärgi täitmisel saavutada teaduslik, majanduslik ja sotsiaalne mõju **ning maksimeerida oma teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni investeeringute lisaväärtust**, peab liit investeerima teadusuuringutesse ja innovatsiooni, tehes seda läbi programmi „Teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ aastateks 2021–2027“ (edaspidi „käesolev programm“, „programm“). Sellega toetab liit tipptasemel teadmiste ja tehnoloogiate loomist, levitamist **ja siiret liidus**, suurendab teadusuuringute ja innovatsiooni mõju **globaalsete probleemide lahendamisel, kaasa arvatud kestliku arengu eesmärgid ja kliimamuutused, ning** liidu poliitiliste suundade väljaarendamisel, toetamisel ja rakendamisel, ning toetab novaatorlike **ja jätkusuutlike** lahenduste kasutuselevõtmist **liidu** majanduses ja ühiskonnas, et **luua töökohti ning edendada majanduskasvu ja** tööstuse konkurentsivõimet; **programm peaks edendama** igat liiki innovatsiooni, **tugevdama** uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu turu poolt ja **optimeerima investeeringute tulemusi** .
- (2 a) **Programm peaks aitama suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides, aidates seeläbi saavutada üldise teadus- ja arendustegevusse investeerimise taseme vähemalt 3 % ulatuses liidu SKPst. Eesmärgi saavutamiseks peavad liikmesriigid ja erasektor programmi täiendama omapoolsete suuremate investeeringutega teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni.**
- (2 b) **Käesoleva programmi eesmärkide saavutamiseks vastavalt tipptaseme põhimõttele peaks programm muu hulgas püüdma tugevdada Euroopa koostöösidemeid, mis aitab kaasa teadusuuringute ja innovatsiooni lõhe vähendamisele.**

- (3) Liidu poliitikaeesmärkide saavutamiseks vajalikuks peetava teadus- ja innovatsioonitegevuse edendamisel tuleks võtta arvesse **innovatsioonipõhimõtet *kui peamist tegurit, mis aitab liidu hinnalist teadmistebaasi kiiremini ja tõhusamalt innovatsiooniks pöörata.***
- (4) ***Jätkuv*** avatud teadusel, avatud innovatsioonil ja maailmale avatusel põhinev suhtumine ***koos liidu teaduslike ja sotsiaal-majanduslike huvide kaitsmisega*** peaks tagama tipptaseme ja teadusuuringutesse ja innovatsiooni suunatud liidu investeeringute mõjususe ***ning tugevdama kõikide liikmesriikide teadusuuringute- ja innovatsioonisuutlikkust. See peaks viima programmi tasakaalustatud rakendamiseni.***

(5) Avatud teadusel on potentsiaal parandada teaduse kvaliteeti ja suurendada selle mõju ja sellest saadavat kasu ning kiirendada teadmiste edasiarenemist, muutes need usaldusväärsemaks, efektiivsemaks ja täpsemaks, ühiskonna poolt paremini mõistetavaks ja ühiskondlikele probleemidele paremini vastavaks. Tuleks näha ette sätteid tagamaks, et toetusesaajad annavad avatud juurdepääsu vastastikuse eksperdihinnangu saanud teaduspublikatsioonidele, teadusandmetele ja muudele teadustöö väljunditele avatud ja mittediskrimineerival viisil, tasuta ning tulemuste levitamisprotsessi võimalikult varases etapis, ning et võimaldada nende võimalikult laialdast kasutamist ja taaskasutamist.

Teadusandmete puhul tuleks järgida põhimõtet „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“, millega tagatakse erandite võimalus, võttes arvesse liidu sotsiaal-majanduslikke huvisid, intellektuaalomandi õigusi, isikuandmete kaitset ja konfidentsiaalsust, julgeolekuküsimusi ning muid õigustatud huvisid. Rohkem tuleks tähelepanu pöörata teadusandmete vastutustundlikule haldamisele, mis peaks vastama nn FAIR-põhimõtetele – leitavus (*findability*), juurdepääsetavus (*accessibility*), koostalitlusvõime (*interoperability*) ja taaskasutatavus (*reusability*); seda tuleks teha eelkõige andmehalduskavade ühendamise kaudu. Kui see on asjakohane, peaksid toetusesaajad kasutama Euroopa avatud teaduse pilve ***ja Euroopa andmetaristu*** pakutavaid võimalusi ning liituma edasiste avatud teaduse põhimõtete ja tavadega. ***Vastastikust avatud juurdepääsu tuleks soodustada rahvusvahelistes teadusliku ja tehnoloogilise koostöö lepingutes ja asjaomastes assotsieerimislepingutes.***

- (5 a) *VKEdest toetusesaajaid innustatakse kasutama olemasolevaid vahendeid, nagu intellektuaalomandi õiguste kasutajatugi VKEdele, mis toetab ELi väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid, et nii kaitsta kui ka jõustada nende intellektuaalomandi õigusi. Kasutajatugi pakub tasuta teavet ja teenuseid intellektuaalomandit ja sellega seotud küsimusi puudutavate konfidentsiaalsete nõuannete näol ning koolitusi, materjale ja veebiressursse.*
- (6) Käesoleva programmi põhimõte ja ülesehitus peaksid vastama vajadusele luua kriitiline mass toetatud tegevusi kogu liidus ja kogu rahvusvahelises koostöös *ning ergutada ühtlasi liikmesriike programmis osalema*, kooskõlas ÜRO säästva arengu eesmärkide ja *Pariisi kokkuleppega*. Programmi rakendamine peaks kindlustama selle eesmärgi poole püüdlemist.
- (7) Käesoleva programmi raames toetatavad tegevused peaksid aitama *täita liidu ja programmi* eesmäärke, prioriteete ja *kohustusi* ning jälgida ja hinnata edusamme nende eesmärkide, prioriteetide ja *kohustuste* täitmise poole liikumisel ning läbivaadatud või uute prioriteetide väljaarendamist.
- (7 a) *Programm peaks taotlema kooskõla juba olemasolevate Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskavade ja strateegiatega.*

(8) Käesoleva programmi rahastamisel tuleks lähtuda tasakaalustatud lähenemisviisist alt-üles rahastamise (ajendatud teadlastest või novaatoritest) ja ülalt-alla rahastamise (otsustatud strateegiliselt kindlaks määratud prioriteetidega) vahel vastavalt **kogu liidus** osalevate teadus- ja innovatsiooni kogukondade laadile, **iga sekkumisvaldkonna edukuse määrale**, läbiviidavate tegevuste liigile ja eesmärgile, **subsidiaarsuse põhimõttele** ning soovitavale mõjule. Nimetatud tegurite kombinatsioon peaks määrama lähenemisviisi käesoleva programmi vastavate osade puhul, mis kõik aitavad kaasa programmi üld- ja erieesmärkide saavutamisele.

(8-a) *Programmi „Euroopa horisont” osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ tegevussuuna „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste levitamine“ kogueelarve peaks moodustama programmi „Euroopa horisont” kogueelarvest vähemalt 3,3 %. Eelarvest peaksid ennekõike saada kasu laienemises osalevate riikide õigussubjektid.*

(8-b) *Tipp-pädevuste algatused peaksid tugevdama teadusuuringute ja innovatsiooni tipptaset abikõlblikes riikides, sealhulgas nt toetama koolitusi, et parandada teadusuuringute ja innovatsiooni juhtimisoskusi, jagama auhindu, tugevdama innovatsiooni ökosüsteeme ning looma teadus- ja innovatsioonivõrgustikke, muu hulgas ELi rahastatud teadustaristute alusel; Selleks et taotleda rahastamist programmi „Euroopa horisont” osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ tegevussuuna „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste jagamine“ raames, peavad taotlejad selgelt näitama, et nende projektid on seotud riikliku ja/või piirkondliku teadusuuringute ja innovatsioonistrateegiaga.*

(8 a) *Mitme teadus- ja innovatsioonitegevuse meetme puhul tuleks kohaldada teadusuuringute ja innovatsiooni kiirtee loogikat, kus toetust ei tuleks oodata kauem kui kuus kuud. See peaks võimaldama väikestel koostöökonsortsiumidel alt üles lähenemisviisi kasutades kiiremini vahendeid saada ja hõlmama tegevust alates alusuuringutest kuni turule toomiseni.*

(8 b) *Programm peaks toetama teadusuuringute ja innovatsiooni kõiki etappe, eriti koostööprojektide puhul. Alusuuringud on tähtis ressurss ja oluline eeltingimus selleks, et suurendada liidu suutlikkust meelitada ligi parimaid teadlasi ja saada ülemaailmseks*

tippkeskuseks. Tuleks tagada tasakaal alus- ja rakendusuuringute vahel. Koos innovatsiooniga toetab see liidu majanduse konkurentsivõimet, majanduskasvu ja tööhõivet.

(8 c) Programmi „Euroopa horisont“ maksimaalse mõju saavutamiseks tuleks erilist tähelepanu pöörata mitut teadusharu hõlmavale ja teadusharudevahelisele koostööle, sest see on eduka teadustöö vajalik eeldus.

(8 d) Ühiskonda tuleb rohkem kaasata vastutustundliku teadus- ja uuendustegevuse kaudu, sest see on läbiv element, mis aitab saavutada tulemusliku koostöö teadusringkondade ja ühiskonna vahel. See võimaldaks kõikidel ühiskonnaliikmetel (teadlastel, kodanikel, poliitikakujundajatel, ettevõtjatel, kolmanda sektori organisatsioonidel jne) teha kogu teadusuuringute ja innovatsiooni protsessi vältel koostööd, et nii protsess kui ka selle tulemused vastaksid Euroopa ühiskonna väärtustele, vajadustele ja ootustele.

(9) „Tippasemel ja avatud teaduse“ samba alusel elluviidavad tegevused tuleks kindlaks määrata olenevalt teaduse vajadustest ja võimalustest. Teadusuuringute kava tuleks koostada tihedas koostöös teadusringkonnaga ja selles tuleks rõhutada uute andekate teadus- ja innovatsioonispetsialistide ja noorte teadlaste ligimeelitamist, tugevdades Euroopa teadusruumi ja vältides ajude äravoolu. Teadusuuringuid tuleks rahastada kõrge kvaliteedi alusel.

- (10) „Üleilmsete probleemide ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“ sammas tuleks luua teadus- ja innovatsioonitegevuse teemavaldkondade kaudu, et võimalikult palju suurendada koostööd asjaomastes töövaldkondades, tagades **liidule** samas kulutatud ressursside suure ja kestliku mõju. See julgustaks valdkondade-, sektori-, poliitika- ja piiriülest koostööd ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamiseks, **Pariisi kokkuleppest tulenevate liidu kohustuste täitmiseks ning vajaduse korral ühiskondlike probleemide lahendamiseks**, ning suurendaks liidu tööstusharude konkurentsivõimet. **Selleks et ELi teadusuuringud strateegiliselt kindlaks määratud prioriteetsetes valdkondades oleksid ka edaspidi tipptasemel, peaks selle samba raames toimuv tegevus hõlmama igasugust teadus- ja innovatsioonitegevust, sealhulgas teadus- ja arendustegevust, katsetamine, tutvustustegevust ja riigihangete toetamine, normide kehtestamisele eelnevad teadusuuringud ja standardite kehtestamine ning innovatsiooni kasutuselevõtt turul.**
- (11) ■ Elukõige jätkusuutlike töökohtade ja jätkusuutliku majanduskasvu loomisel peaks tööstus olema täielikult **ja õigeaegselt** kaasatud programmi kõigil tasanditel, alates üksikettevõtjast ja VKEdest kuni suurte ettevõteteni. ■

(12) Et **liidu** tööstus jääks või saaks maailma liidriks innovatsiooni, digiteerimise ja süsinikdioksiidiheite vähendamise valdkonnas, on oluline tööstuse toetamine, eelkõige investeeringutega progressi võimaldavatesse tehnoloogiavaldkondadesse, mis panevad aluse tuleviku ettevõtetele. *II sambas „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ on kesksel kohal peamine progressi võimaldav tehnoloogia, mis peaks olema tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatustega rohkem seotud, et teadusprojektid saaksid hõlmata kogu innovatsiooniahelat.* Käesoleva programmi meetmed *peaksid olema kooskõlas liidu tööstuspoliitika strateegiaga, et saada üle turutõrgetest või lahendada mitteoptimaalseid investeerimisolukordi, ergutada investeeringuid* proportsionaalsel *ja läbipaistval* viisil ilma erasektori rahalisi vahendeid dubleerimata või välja tõrjumata, ning neil peaks olema selge Euroopa lisaväärtus *ja avalik investeeringutasuvus.* See tagab *järjepidevuse* programmi meetmete ja ELi *teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni käsitlevate* riigiabi eeskirjade vahel, mis tuleks *innovatsiooni soodustamise eesmärgil läbi vaadata.*

(13) Käesolev programm peaks teadusuuringuid ja innovatsiooni toetama lõimitult, järgides kõiki Maailma Kaubandusorganisatsiooni asjakohaseid sätteid. Teadusuuringute, sealhulgas tootearenduse mõistet tuleks kasutada vastavalt Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) poolt väljatöötatud Frascati käsiraamatule ning innovatsiooni mõistet tuleks kasutada vastavalt OECD ja Eurostati poolt väljatöötatud Oslo käsiraamatule, järgides sotsiaalset innovatsiooni, **disaini ja loovust** hõlmavat laiapõhjalist lähenemisviisi. ■ Nagu eelmises raamprogrammis „Horisont 2020“, tuleks **arvesse võtta** tehnilise valmiduse taset käsitlevaid OECD määratlusi. ■ Üleilmsete probleemide ja tööstuse **Euroopa** konkurentsivõime samba raames esitatud konkreetse konkursikutse tööprogramm peaks võimaldama anda toetusi laiaulatuslike toodete valideerimise ja turule viimise jaoks.

(14) Toetudes eelmise programmi kogemustele ning ELi institutsioonide ja sidusrühmade panusele, on komisjoni teatistes programmi „Horisont 2020“ vahehindamise kohta (COM(2018) 2 final) **ja Euroopa Parlamendi raportis programmi „Horisont 2020“ rakendamise hindamise kohta seoses selle vahehindamise ja 9. raamprogrammi ettepanekuga (2016/2147(INI))** esitatud soovitused käesoleva programmi jaoks, sealhulgas eeskirjad selles osalemise ja tulemuste levitamise kohta. Soovitatakse investeerida ambitsioonikamalt, et saavutada kriitiline mass ning maksimaalne mõju; toetada läbimurdelise tähtsusega innovatsiooni; seada liidu teadus- ja innovatsiooni investeeringute puhul prioriteediks suure lisandväärtusega valdkonnad, eriti läbi missioonidele keskendumise, kodanike **täieliku, teadliku ja õigeaegse** kaasamise ja laialdase teabevahetuse; ratsionaliseerida liidu rahastamiskeskonda **et kõigis liikmesriikides teadusuuringute ja innovatsiooni potentsiaali täiel määral ära kasutada**, lihtsustades mitmeid partnerlusalgatusi ja kaasrahastamiskavasid; arendada liidu erinevate rahastamisvahendite vahel rohkem ja konkreetsemaid koosmõjusid, eelkõige eesmärgiga aidata mobiliseerida kasutamata teadus- ja innovatsiooni võimekust kogu liidus; **tihedamini kaasata liidu (eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fondist) rahastatavaid teadustaristuid programmi projektidesse**, kindlustada rahvusvahelist koostööd ja avatust kolmandate riikide osalusele, **kaitstes samal ajal liidu huve ja laiendades kõigi liikmesriikide osalemist programmis**, ning lihtsustamist, mis põhineb programmis „Horisont 2020“ rakendamisel saadud kogemustele.

(15) **Ühtekuuluvuspoliitika peaks ka edaspidi teadusuuringuid ja innovatsiooni toetama.**

Seetõttu tuleb pöörata erilist tähelepanu nende kahe liidu poliitikavaldkonna

kooskõlastatusele ja täiendavusele. Käesoleva programmiga tuleks püüda saavutada

eeskirjade kooskõlastatus ja käesoleva määruse IV lisas osutatud koostoime muude liidu

programmidega alates nende kavandamisest ja strateegilisest planeerimisest kuni

projektide väljavalimise, haldamise, teavitamise, tulemuste levitamise ja kasutamise,

järelevalve, auditeerimise ja juhtimiseni. Kattumiste ja dubleerimiste ärahoidmiseks ning

liidu poolse rahastamise suurendamiseks, **samuti taotlejate ja toetusesaajate**

halduskoormuse vähendamiseks tuleks mis tahes liiki koostoime puhul lähtuda

põhimõttest, et ühe meetme raames järgitakse samu eeskirju:

– **ülekanded** muudest liidu programmidest, sealhulgas **Euroopa Regionaalarengu**

Fondist (ERF), programmi „Euroopa horisont“ tegevustele **võivad toimuda**

vabatahtlikkuse alusel. Selliste ülekannete puhul tuleb järgida programmi „Euroopa

horisont“ eeskirju, **kuid neid kasutatakse ainult selle liikmesriigi või haldusasutuse**

hüvanguks, kes otsustab ülekande teha;

– **samuti võidakse ette näha programmi „Euroopa horisont“ ja muu liidu programmi**

meetme kaasrahastamine, kuid seejuures ei või ületada meetme abikõlblike kulude

kogusummat. Sellistel juhtudel kohaldataks ainult programmi „Euroopa horisont“

eeskirju ja tuleks vältida topeltauditeid;

– *kõigile ettepanekutele, mis on programmi „Euroopa horisont“ raames ületanud kvaliteedikünnise, kuid mida ei saa eelarvepiirangute tõttu rahastada, tuleks omistada kvaliteedimärgis. Sellistel juhtudel tuleks kohaldada toetust andva fondi eeskirju, v.a riigiabi eeskirjad.*

(16) Et saavutada ELi poolse rahastamise võimalikult suur mõju ja kõige tõhusam panus liidu poliitikaeesmärkide saavutamiseks *ja kohustuste täitmiseks, võib* käesoleva programmi raames *strateegilise planeerimise tulemuste põhjal* sõlmida Euroopa *partnerlusi* era- ja/või avaliku sektori partneritega. Sellised partnerid hõlmavad *teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelevaid avaliku ja erasektori sidusrühmi, pädevuskeskusi, ettevõtlusinkubaatoreid, teadus- ja tehnoloogiaparke*, avalikke teenuseid osutavaid asutusi, *sihtasutusi ja* kodanikuühiskonna organisatsioone *ning vajaduse korral piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme, mis* teadusuuringuid ja innovatsiooni toetavad ja/või ellu viivad, eeldades et partnerluse kaudu saavutatakse soovitud mõju tõhusamalt, kui seda suudab liit üksi.

(17) Käesolev programm peaks tugevdama koostööd Euroopa partnerluste ning era- ja avaliku sektori partnerite vahel rahvusvahelisel tasandil, muu hulgas ühendades teadus- ja innovatsiooniprogramme ja piiriüleseid investeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni, mis toovad vastastikust kasu inimestele ja äriühingutele, tagades samas, et **liit** suudab kaitsta oma huve.

(17 a) *Tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatused on osutunud tõhusaks ja tulemuslikuks vahendiks, tuues ühiskonnale kasu liidu ja selle liikmesriikide ühiste, kooskõlastatud jõupingutuste kaudu. Grafeeni, inimaju projekti ja kvanttehnoloogiat käsitlevate tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatuste raames tehtavat tegevust, mis saab toetust programmist „Horisont 2020“, toetamist jätkatakse programmi „Euroopa horisont“ tööprogrammi konkursside kaudu. Ettevalmistavaid meetmeid, mida toetatakse tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogialahenduste juhtalgatuste kaudu programmi „Horisont 2020“ osana, kasutatakse programmi „Euroopa horisont“ strateegilises planeerimises ning neid kasutatakse missioonide, kaasrahastatud partnerluste / programmipartnerluste ja korrapäraste projektikonkurssidega seotud töös.*

(18) Teadusuuringute Ühiskeskus peaks jätkuvalt pakkuma liidu poliitikale sõltumatuid kliendikeskseid teaduslikke tõendeid ja tehnilist abi kogu poliitikatsükli vältel. Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmeid tuleks rakendada paindlikul, tõhusal ja läbipaistval viisil, võttes arvesse Teadusuuringute Ühiskeskuse kasutajate ja liidu poliitika asjakohaseid vajadusi **ja eelarvepiiranguid** ning tagades liidu finantshuvide kaitsmise. Teadusuuringute Ühiskeskus peaks jätkama täiendavate vahendite loomist.

(19) **Innovatiivse Euroopa** sammas peaks looma mitmeid meetmeid, et toetada ühendatult ettevõtjate ja **teaduspõhise** ettevõtluse vajadusi, mille eesmärk on kiire turukasvu saavutamiseks viia ellu ja kiirendada läbimurdelist innovatsiooni **ning edendada strateegilistes valdkondades liidu tehnoloogilist sõltumatust**. See peaks ligi tõmbama innovatsiooniga tegelevaid äriühinguid, **sealhulgas VKEsid ja idufirmasid**, kellel on potentsiaali kasvada rahvusvahelisel ja liidu tasandil, ning pakkuma paindlikke toetusi ja kaasinvesteeringuid, sealhulgas koos erainvestoritega. Nende eesmärkide saavutamiseks moodustatakse Euroopa innovatsiooninõukogu (*European Innovation Council*, edaspidi „EIC“). See sammas peaks toetama ka Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituuti (*European Institute of Innovation and Technology*, edaspidi „EIT“), **EIT piirkondlikku innovatsioonikava** ning suures osas Euroopa innovatsiooni ökosüsteemi **kogu liidus**, eelkõige partnerluste kaasrahastamise teel koos riiklike ja piirkondlike innovatsiooni toetajatega **nii avalikus kui ka erasektoris**.

- (20) *Selleks, et vastata vajadusele toetada investeringuid riskantsemasse ja mitte kõige kiiremini tulu toovasse tegevusse, nagu teadusuuringud ja innovatsioon, on äärmiselt oluline, et programm „Euroopa horisont“, eelkõige EIC ning samuti EIT koos oma teadmis- ja innovaatikakogukondadega, tegutseks koostoimes InvestEU fondi raames kasutusele võetavate rahastamisvahenditega. Selles osas peaks programmi „Horisont 2020“ raames kasutusele võetud rahastamisvahenditest, nagu InnovFin ja VKEdele antav laenutagatis, saadud kogemus toimima tugeva alusena kõnealuse sihtotstarbelise toetuse pakkumisel. EIC peaks välja töötama strateegilised vaatlus- ja reaalarajas hindamistoimingud, et oma mitmesugust tegevust õigeaegselt korraldada ja koordineerida.*
- (21) *EIC peaks koos muude programmi „Euroopa horisont“ osadega stimuleerima kõiki innovatsiooni vorme alates järkjärgulisest kuni läbimurdelise ja murrangulise innovatsioonini, eelkõige turgu kujundavat innovatsiooni. EIC peaks oma rahastamisvahendite – Pathfinder ja Accelerator – kaudu püüdma kindlaks teha, arendada ja kasutusele võtta igat liiki suure riskiga innovaatilisi lahendusi, mis keskenduvad peamiselt läbimurdelisele, murrangulisele ja süvatehnoloogial põhinevale innovatsioonile, millel on potentsiaali saada turgu loovaks innovatsiooniks. Sidusa ja lihtsustatud toetusega peaks EIC ületama praeguse avaliku toetuse ja erainvesteeringute puuduse läbimurdelisele innovatsioonile. EIC eesmärkide kajastamiseks on EIC vahendite puhul vaja konkreetseid õiguslikke ja halduslikke funktsioone, eelkõige turule viimisega seotud tegevusi.*
- (21 a) *Käesoleva määruse tähenduses ja eelkõige EIC raames toimuva tegevuse puhul on idufirma VKE, kes on oma elutsükli varases etapis (sealhulgas ülikoolide baasil tegutsevad võrsefirmad), kelle eesmärk on innovatiivsed lahendused ja laiendamiskõlblik ärimudel, ning kes on komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ⁴ lisa artikli 3 tähenduses autonoomne; ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja on ettevõtja, kes ei ole mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja, nagu on määratletud komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ ja kellel on 250–3000 töötajat, kui tema töötajate arv on arvutatud*

⁴ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

vastavalt kõnealuse soovitusel lisa I jaotise artiklitele 3, 4, 5 ja 6; väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja on ettevõtja, kellel on kuni 499 töötajat.

(22) EIC segarahastamisvahendi kaudu peaks **EIC** Accelerator moodustama silla üle tühjuse teaduse, massitootmiseelse turustamise ja äride suurendamise vahel. Eelkõige tuleks vahendist Accelerator rahastada selliseid tegevusi, mis kujutavad endast sellist tehnoloogilist või tururiski, millele ei anta pangalaenu ja ei suuda märkimisväärselt võimendada turult saadud investeeringuid; sellega täiendab Accelerator määrusega ...⁵ asutatud InvestEU programmi.

(22 a) *VKEd on Euroopa innovatsiooni ja majanduskasvu oluline allikas. Seetõttu on programmis „Euroopa horisont“ vajalik VKEdel aktiivne osalemine, nagu on märgitud komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ. Programmi „Horisont 2020“ parimatele tavadele tuginedes peaks programm „Euroopa horisont“ ka edaspidi läbivalt ergutama VKEsid raamprogrammis osalema.*

(22 b) *Kuigi EIC Acceleratori eelarve põhiline kasutusviis peaks olema segarahastus, peaks EIC Acceleratori poolt üksnes VKEdel, sealhulgas idufirmadele antav toetus vastama eelmise raamprogrammi „Horisont 2020“ VKEdel rahastamisvahendi eelarve raames antavale toetusele, kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1291/2013 artikliga 43⁶.*

(22 c) *EIC Accelerator peaks oma segarahastamis- ja omakapitalipõhiste toetustega ning tihedas koostöös InvestEU programmiga rahastama VKEsid, sealhulgas idufirmasid, ja erandjuhtudel ka väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate projekte, kes ei suuda veel tulu saada, ei ole veel kasumlikud või ei suuda veel ligi meelitada piisavaid investeeringuid, et täielikult rakendada oma projektide äriplaani. Selliseid toetuskõlblikke üksusi käsitatakse rahastamiskõlbmatutena, samas kui osa nende investeerimisvajadustest oleks võinud või võiks katta üks või mitu investorit, näiteks era-*

⁵

⁶ *Kui määruse lõplik tekst on vastu võetud, avaldatakse ELT C-seerias eeldatavasti järgmine komisjoni avaldus:
„Komisjon kavatseb rakendada EIC Acceleratori eelarvet viisil, millega tagatakse, et VKEdel, sealhulgas idufirmadele üksnes toetuspõhine toetus vastab programmi „Horisont 2020“ VKEdel rahastamisvahendi eelarve raames antavale toetusele, kooskõlas programmi „Euroopa horisont“ määruse artikli 43 lõikes 1 ja põhjenduses X kehtestatud tingimustega.“*

või riigipank, pereettevõtte, riskikapitalifond, äriingel jne. Sel viisil turutõrget ületades rahastab EIC Accelerator paljutöotavaid üksusi, keda peetakse veel rahastamiskõlbmatuteks, kuid kes teostavad läbimurdelisi ja turgu loovaid innovatsiooniprojekte. Kui need projektid saavad rahastamiskõlblikeks, võidakse neid nende arengu hilisemas etapis rahastada InvestEU raames.

- (23) Äri, teaduse, kõrghariduse ja ettevõtluse koostoime tugevdamisega peaks EIT peamiselt oma teadmis- ja innovaatikakogukondade **ja EIT piirkondliku innovatsioonikava** kaudu püüdma tugevdada üleilmsete probleemidega tegelevaid innovatsiooni ökosüsteeme, **et tagada liidu üldise innovatsioonisuutlikkuse arendamine**. EIT peaks **kooskõlas oma asutamisakti, EIT-määruse⁷ ja EIT strateegilise innovatsioonikavaga⁸** edendama innovatsiooni oma tegevustes ning peaks toetama kõrghariduse lisamist innovatsiooni ökosüsteemi, tehes seda eeskätt järgmise kaudu: edendades ettevõtlusalast haridust, tugevdades teadusharudest sõltumatut koostööd tööstuse ja akadeemiliste ringkondade vahel; tehes kindlaks tulevastelt novaatoritelt oodatavad oskused üleilmsete probleemide lahendamiseks; need hõlmavad arenenud digioskusi ja novaatorlikke oskusi. EIT toetuskavadest tuleks toetada EIT toetusesaajaid ning EIT teadmis- ja innovaatikakogukondadest võrsuvad idufirmad peaksid saama kiireloomulist toetust EIC meetmetest. Kuna EIT keskendumine innovatsiooni ökosüsteemidele peaks ta panema loomulikult teel sobituma raamprogrammi „Euroopa horisont“ sambasse **„Innovatiivne Euroopa“**, siis **peaks ta vastavalt vajadusele toetama ka kõiki teisi sambaid ning** EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade kavandamine tuleks strateegilise planeerimise käigus viia vastavusse sambaga „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“. **Vältida tuleks dubleerimist teadmis- ja innovaatikakogukondade ning sama valdkonna muude vahendite, eelkõige muude partnerluste vahel.**

⁷ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta määrus (EÜ) nr 294/2008 (ELT L 97, 9.4.2008, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1292/2013 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 174).*

⁸ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL).*

- (24) Võrdsete võimaluste tagamine ja hoidmine konkreetsetel turul konkureerivate ettevõtete vahel peaks olema peamine nõue, et läbimurdeline või radikaalne innovatsioon saaks edeneda ning anda sellega eelkõige väikestele ja keskmise suurusega novaatoritele võimaluse saada kasu oma investeeringutest ja hõlmata turuosa. ***Samuti võib teatud avatus toetusesaajate suurt võrgustikku puudutavate rahastatavate meetmete innovatsiooniskaalal aidata olulisel määral kaasa VKEde suutlikkuse arendamisele, kuna see annab neile vajalikud vahendid investeeringute ligitõmbamiseks ja edu saavutamiseks.***
- (25) ÜRO säästva arengu eesmärkide täitmiseks peaks käesolev programm edendama ja tugevdama koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning ***liidu*** huvidel, ***vastastikustel kasuteguritel*** ja üleilmselt võetud kohustustel põhinevate algatustega. Rahvusvahelise koostöö eesmärk peaks olema tugevdada liidu ***tipptaset*** teadus- ja innovatsioonivaldkonnas, ligitõmbavust ning majanduslikku ja tööstuslikku konkurentsivõimet, et võidelda ÜRO säästva arengu eesmärkides nimetatud üleilmsete probleemidega ja toetada liidu välispoliitikat. Tuleks järgida üldist avatust ***tipptasemele*** rahvusvahelise osaluse ja sihipäraste rahvusvaheliste koostöömeetmete suhtes ning võtta ***kasutusele asjakohased abikõlblikkuse kriteeriumid, arvestades teadusuuringute ja innovatsioonivõimekuse erinevaid tasemeid***, eesmärgiga rahastada madala või keskmise sissetulekuga riikides asutatud üksusi. Samal ajal tuleks edendada kolmandate riikide assotsieerumist programmiga ***nii, et nähakse ette vastastikkus, kaitstakse liidu huve ja soodustatakse kõigi liikmesriikide aktiivsemat osalust programmis.***

- (26) Selleks et süvendada teaduse ja ühiskonna vahelist sidet ja maksimaalselt suurendada nende vastastikusest mõjust tulenevat kasu, peaks programm kaasama kodanikke ja kodanikuühiskonna organisatsioone selle üheskoos kavandamisse ja selleks, et koos luua kompetentseid teadus- ja innovatsioonikavasid ja sisu, **mis vastab kodanike ja kodanikuühiskonna muredele, vajadustele ja ootustele**; selleks tuleks edendada teadusharidust, teha teadusalased teadmised avalikult kättesaadavaks ning lihtsustada kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist programmi tegevustes. **Kodanike ja kodanikuühiskonna osalemise suurendamiseks võetud meetmeid tuleks jälgida.**
- (26 a) **Programm „Euroopa horisont“ peaks toetama uut tehnoloogiat, mis aitab kõrvaldada puudega inimeste juurdepääsu ja täieliku osalemise takistused, mis piiravad tõeliselt kaasava ühiskonna arengut.**

(27) ELi toimimise lepingu artikli 349 kohaselt on liidu äärepoolseimatel piirkondadel õigus erimeetmetele (võttes arvesse nende struktuurilist ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda) seoses ligipääsuga liidu horisontaalprogrammidele. Seega peaks programm võtma arvesse nende piirkondade iseloomulikke omadusi, kooskõlas komisjoni teatisega „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“ (COM(2017)623 final), mille nõukogu 12. aprillil 2018 heaks kiitis, **ning soodustama võimaluse korral nende osalemist programmis.**

(28) Käesoleva programmi raames välja arendatud tegevused peaksid olema suunatud soolise ebavõrdsuse kõrvaldamisele, **soolise kallutuse vältimisele, soolise mõõtmeläbivale arvestamisele teaduse ja innovatsiooni sisus, töö- ja eraelu tasakaalu parandamisele, naiste ja meeste vahelisele võrdsusele, kaasa arvatud võrdse tasu põhimõtte, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artikli 141 lõikes 3 ja direktiivis 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes, ning sellele, et tagada puuetega teadlastele võimalus osaleda teadus- ja innovatsioonitegevuses.**

- (29) Võttes arvesse kaitsetööstuse sektori eripära, tuleks määruses ..., millega asutatakse Euroopa kaitsefond⁹, kindlaks määrata sätted kaitseuringute projektide liidu poolse rahastamise kohta; nende sätetega määratakse kindlaks kaitseuringutes osalemise eeskirjad. ***Kuigi sünergiat programmi „Euroopa horisont“ ja Euroopa Kaitsefondi vahel võiks edendada, vältides samas dubleerimist, peaksid programmi „Euroopa horisont“ raames elluviidavad tegevused keskenduma üksnes tsiviilrakendustele.***
- (30) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi rahastamispakett. Artikli 1 lõikes 3 osutatud eriprogrammile ette nähtud summa on Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase eelarvemenetluse käigus peamine juhis [*viidet tuleb ajakohastada vastavalt uuele institutsioonidevahelisele kokkuleppele*: Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 2. detsembril 2013. aastal eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe¹⁰ punkti 17] tähenduses.
- (31) Käesoleva programmi suhtes kohaldatakse ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu*** määrust (EL, Euratom) nr ***2018/1046*** (edaspidi „finantsmäärus“), kui ei ole teisiti ette nähtud¹¹. Selles sätestatakse liidu eelarve rakendamise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade, hangete, kaudse eelarve täitmise, rahastamisvahendite ja eelarvetagatiste kohta.

⁹

¹⁰ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

¹¹ ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012.***

- (31 a) Kogu programmis tuleks pidevalt püüda lihtsustada haldustoiminguid, eelkõige vähendades toetusesaajate halduskoormust. Komisjon peaks oma vahendeid ja suuniseid veelgi lihtsustama sellisel moel, et need koormaksid toetusesaajaid võimalikult vähe. Komisjon peaks eeskätt kaaluma suuniste lühendatud versiooni väljaandmist.*
- (31 b) Selleks et Euroopa püsiks globaalsetes digitaalvaldkonna teadusuuringutes ja innovatsioonis juhtival kohal ning arvestades, et üha suuremate digitehnoloogiavõimaluste kasutamiseks on vaja rohkem investeerida, tuleks digitaalvaldkonna peamistele prioriteetidele eraldada piisav eelarve.*

(32) Vastavalt finantsmäärusele, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013¹², nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2988/95¹³, nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96¹⁴ ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939¹⁵, tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) korraldada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määrusega (Euratom, EÜ) nr 2185/96 haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida pettusi ja muid õiguserikkumisi, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371¹⁶. Finantsmääruse kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

¹³ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

¹⁴ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

¹⁵ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

- (33) Vastavalt [viide tuleks vajaduse korral ajakohastada vastavalt uuele otsusele ülemeremaade ja -territooriumide kohta: nõukogu otsuse 2013/755/EL¹⁷ artiklile 94] on ülemeremaadel ja -territooriumidel asutatud isikud ja üksused rahastamiskõlblikud, kui programmi eeskirjadest ja eesmärkidest või võimalikest kokkulepetest liikmesriigiga, millega vastav ülemeremaa või -territoorium on seotud, ei tulene teisiti. **Programmis tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta nende territooriumide eripära, et tagada nende tõhus osalemine ning toetada koostööd ja koostoimet, eelkõige äärepoolseimate piirkondadega, aga ka nende naabruses asuvate kolmandate riikidega.**
- (34) Vastavalt 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe punktidele 22 ja 23 tuleb käesolevat programmi hinnata teabe alusel, mis on kogutud konkreetse järelevalvekorra alusel, vältides samal ajal ülereguleerimist ja halduskoormust, eelkõige liikmesriikides **ja programmi toetusesaajate jaoks**. Kui see on asjakohane, võivad need nõuded sisaldada mõõdetavaid näitajaid, mille põhjal hinnata programmi mõju kohapeal.

¹⁷ Nõukogu 25. novembri 2013. aasta otsus 2013/755/EL ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta („ÜMTde assotsieerimise otsus“) (ELT L 344, 19.12.2013, lk 1).

- (35) Selleks et vajaduse korral oleks võimalik mõjunäitajaid täiendada või muuta, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (36) Programmi „Euroopa horisont“ ELi kosmoseprogrammi vaheline sidusus ja koostoime aitavad edendada kogu maailmas konkurentsivõimelist ja novaatorlikku Euroopa kosmosesektorit; kindlustada Euroopa sõltumatust kosmose hõlvamisel ja kosmose kasutamisel ohutus ja turvalises keskkonnas; ning tugevdada Euroopa rolli ülemaailmse osalejana. Programmi „Euroopa horisont“ murrangulisi lahendusi toetavad kosmoseprogrammiga kättesaadavaks tehtud andmed ja teenused.
- (36 a) Selleks et teatud meede saaks rahastust, tuleks tööprogrammis arvestada konkreetsete eelmiste projektide tulemustega ning teaduse, tehnika ja innovatsiooni olukorraga riigi, liidu ja rahvusvahelisel tasandil, ning asjakohaste poliitiliste, turu ja ühiskonna arengutendentsidega.**

- (37) Osalemise ja tulemuste levitamise eeskirjad peaksid asjakohaselt kajastama programmi vajadusi, võttes arvesse tõstatatud probleeme ja erinevate sidusrühmade soovitusi.
- (38) Ühtsed eeskirjad **ja nõuded** kogu programmi raames peaksid tagama **lihtsustatud ja ühised rakendusvahendid, sh järelevalveks ja aruandluseks, ja** ladusa raamistiku, mis lihtsustab osalemist programmi eelarvest rahalist toetust saavates programmides, sealhulgas osalemist selliste rahastamisasutuste nagu EIT poolt hallatavates programmides, osalemist ELi toimimise lepingu artikli 187 kohaselt hallatavates ühissettevõtetes või muudes struktuurides ning osalemist liikmesriikide poolt ELi toimimise lepingu artikli 185 alusel võetud programmides. Konkreetsete eeskirjade vastuvõtmine **peaks olema võimalik, kuid erandeid võib teha üksnes olukorras, kus see on rangelt vajalik ja hästi** põhjendatud.
- (39) Käesolevasse programmi kuuluvate meetmete puhul tuleks austada põhiõigusi ja järgida eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Sellised meetmed peaksid olema kooskõlas kõigi õiguslike nõuetega, sealhulgas rahvusvahelise õigusega, ja kõigi asjaomaste komisjoni otsustega, nagu näiteks komisjoni 28. juuni 2013. aasta teatisega¹⁸, ning eetikapõhimõtetega, sealhulgas nõudega mitte kahjustada teadusuuringute usaldusväärsust. **Arvesse tuleks võtta teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti ja Euroopa Andmekaitseinspektori arvamusi.** Teadustegevuses tuleks arvestada ka ELi toimimise lepingu artikliga 13 ning tuleks vähendada loomade kasutamist teadusuuringutes ja katsetes, lõppeesmärgiga loomade kasutamine täielikult asendada.

¹⁸ ELT C 205, 19.7.2013, lk 9.

- (40) Kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklites 180 ja 186 sätestatud rahvusvahelisele koostööle seatud eesmärkidega tuleks edendada ka kolmandate riikide õigussubjektide ning rahvusvaheliste organisatsioonide osalemist *liidu teaduslikes, ühiskondlikes, majanduslikes ja tehnoloogilistes huvides*. Programmi rakendamine peaks olema vastavuses ELi toimimise lepingu artiklite 75 ja 215 kohaselt vastuvõetud meetmetega ning kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga seotud meetmete puhul võidakse lubada programmi teatavates meetmetes osalemist üksnes liikmesriikides asuvatele üksustele, või lisaks liikmesriikidele, neile üksustele, mis asuvad kindlaksmääratud assotsieerunud või kolmandates riikides.
- (41) *Tunnistades kliimamuutusi kui üht suurimat globaalset ja ühiskondlikku probleemi ja võttes arvesse kliimamuutusega võitlemise olulisust kooskõlas liidu võetud kohustustega rakendada Pariisi kokkulepet ja ÜRO säästva arengu eesmärgi, aitab käesolev programm kliimameetmed integreerida ja saavutada üldeesmärki, milleks on suunata mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestel kliimaeesmärkide toetamiseks vähemalt 25 % ELi eelarve kulutustest ja saavutada iga-aastane 30 % eesmärk võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2027. aastaks. Kliimaküsimused integreeritakse asjakohaselt teadus- ja innovatsioonitegevuse sisusse ning neid kohaldatakse kõigis uuringutsükli etappides.*
- (41 a) *Kliimaga seotud mõjuahela puhul annab komisjon aru kliimaga seotud projektide väljundite, innovatsiooni ja koondmõju kohta, sealhulgas programmi osade ja rakendusviiside kaupa. Komisjon peaks oma analüüsis võtma arvesse programmi tegevusest tulenevaid pikaajalisi majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnakulusid ning kasu Euroopa kodanikele, sealhulgas kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise innovaatiliste lahenduste kasutamist, hinnangulist mõju töökohtadele ja ettevõtete loomisele, majanduskasvu ja konkurentsivõimet, puhast energiat ning heaolu (sealhulgas õhu, pinnase ja vee kvaliteeti). Selle mõjuhinnangu tulemused tuleks avalikustada, neid tuleks hinnata Euroopa kliima- ja energiaeesmärkide kontekstis ning tulemusi tuleks arvesse võtta hilisemas strateegilise planeerimise protsessis ja tulevastes tööprogrammides.*

- (42) Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse horisontaalseid finantseeskirju, mille Euroopa Parlament ja nõukogu on võtnud vastu Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 alusel. Need eeskirjad on sätestatud finantsmääruses ja neis on eelkõige määratud kindlaks menetlus eelarve kehtestamiseks ja täitmiseks toetuste, avalike hangete, auhindade ja eelarve kaudse täitmise teel ning nähtud ette eelarvevahendite käsutajate vastutuse kontroll. ELi toimimise lepingu artikli 322 kohaselt vastu võetud eeskirjades käsitletakse ka liidu eelarve kaitsmist juhul, kui liikmesriikides esineb üldisi puudusi õigusriigi toimimises, sest õigusriigi põhimõtte järgimine on usaldusväärse finantsjuhtimise ja tulemusliku ELi-poolse rahastamise oluline eeltingimus.
- (43) Tundliku taustaga teabe kasutamine või volitamata isikute juurdepääs tundlikele tulemustele *ja teadusandmetele* võib avaldada kahjulikku mõju liidu või ühe või mitme liikmesriigi huvidele. Seega peaks konfidentsiaalsete andmete ja salastatud teabe käsitlemine olema kooskõlas kogu asjakohase liidu õigusega, sealhulgas institutsioonide sise-eeskirjadega, nagu komisjoni otsus (EL, Euratom) 2015/444¹⁹, millega nähakse ette sätted ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta.

¹⁹ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53).

(45) On **vaja** kehtestada programmi raames võetavates meetmetes osalejatele liidu rahaliste vahendite eraldamise tingimused. **Programmi raames on peamine rahastamisviis toetused. Teised rahastamisviisid tuleks valida selle järgi, kuidas need võimaldavad saavutada meetmete konkreetseid eesmärke ja anda tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollide kulu, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmise riski. Toetuste andmisel tuleks täiendava lihtsustamise eesmärgil kaaluda ka finantsmääruses sätestatud kindlasummaliste maksete, ühtsete määrade või ühikuhindade astmiku kasutamist. Enne kui mis tahes uut kulude hüvitamise süsteemi saaks toetusesaajate seisukohalt pidada tõeliseks lihtsustamiseks, peaks sellele eelnema põhjalik hindamine, mis annab positiivse tulemuse.**

(47) Kooskõlas **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 2018/1046 (edaspidi „finantsmäärus“)**²⁰ peaks programm looma aluse toetusesaajate tavapärase raamatupidamistavade laialdasemaks aktsepteerimiseks seoses ettevõttesiseste personali- ja ühikukuludega kaupade ja teenuste puhul, **mis kehtib ka programmi „Horisont 2020“ kohaste suurte teadustaristute puhul. Kõigil toetusesaajatel peaks olema võimalus valida ettevõttesiseselt arveldatavate kaupade ja teenuste puhul otseseid ja kaudseid kulusid ühendavad ühikuhinnad, mis arvutatakse vastavalt abisaajate tavapärasele raamatupidamistavale. Sellega seoses peaksid abisaajad saama ettevõttesiseselt arveldatavate kaupade ja teenuste ühikuhindade puhul võtta arvesse tegelikke kaudseid kulusid, mis on arvutatud jaotamispõhimõtete alusel.**

(48) Praegust tegelike personalikulude hüvitamise süsteemi tuleks veelgi lihtsustada, tuginedes programmi „Horisont 2020“ raames välja töötatud projektipõhisele tasustamismeetodile, ja veelgi rohkem finantsmäärusega kooskõlla viia, **võttes eesmärgiks programmiga seotud ELi teadlaste vahelise palgalõhe vähendamise.**

²⁰ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012.**

- (49) Osalejate tagatisfond, mis loodi programmi „Horisont 2020“ raames ja mida haldab komisjon, on osutunud oluliseks kaitsemehhanismiks, mis leevendab kohustusi mittetäitvate osalejate võlgnevate ja hüvitamata summadega seotud riske. Seega tuleks jätkata toetusesaaja tagatisfondi, mis on ümbernimetatud vastastikuseks kindlustusmehhanismiks (edaspidi „mehhanism“) tegevust ja laiendada seda teistele rahastamisasutustele, eelkõige ELi toimimise lepingu artikli 185 kohastele algatustele. Kõnealune mehhanism tuleks avada teistele otseselt juhitud programmide toetusesaajatele.
- (50) Tuleks sätestada tulemuste kasutamist ja levitamist reguleerivad eeskirjad, tagamaks, et toetusesaajad kaitsevad, kasutavad, levitavad ja tagavad vajaduse korral juurdepääsu kõnealustele tulemustele. Tulemuste kasutamisele tuleks pöörata suuremat tähelepanu ***ning komisjon peaks kindlaks tegema ja aitama maksimeerida abisaajate võimalusi tulemuste kasutamiseks***, eelkõige liidus. ***Tulemuste kasutamisel tuleks järgida käesoleva programmi põhimõtteid, sealhulgas innovatsiooni edendamist liidus ja Euroopa teadusruumi tugevdamist.***

- (51) Eelneva programmi „Horisont 2020“ põhielemendid ettepanekute hindamise ja valikusüsteemi kohta, mille puhul keskendutakse eelkõige tipptaseme saavutamise, **mõju ning rakendamise kvaliteedi ja tõhususe kriteeriumitele**, tuleks säilitada. Ettepanekuid tuleks jätkuvalt valida **võimalikult paljudest liikmesriikidest pärit** sõltumatute ekspertide hinnangu alusel. **Komisjon peaks vajadusel korraldama anonüümse hindamise ja analüüsima selle tulemusi, et vältida valiku kallutatust.** Kui see on asjakohane, peaksid **sõltumatud eksperdid arvesse võtma** vajadust tagada projektide portfelli üldine sidusus.
- (52) **Kõigis programmi osades tuleks finantsmääruse artikli 127 kohaselt** rakendada auditite ja hindamise **süsteematilist kasutamist** koos muude liidu programmide auditite ja hindamistega, et vähendada liidu vahenditest toetuse saajate halduskoormust. Vastastikune kasutamine tuleks selgelt sätestada, kaasates ka muid kindlust andvaid elemente, näiteks süsteemi- ja protsessiauditeid.
- (53) Teadusuuringute ja innovatsiooni **valdkondade** konkreetseid probleeme tuleks lahendada auhindade, sealhulgas vajaduse korral ühtse või ühise auhinna kaudu, mille paneb välja komisjon või rahastamisasutus koos teiste liidu asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide või mittetulunduslike õigussubjektidega. **Eelkõige tuleks auhindu anda projektidele, mis meelitavad teadlasi osalemist laiendavatesse riikidesse, samuti edukatele projektidele, et suurendada nende nähtavust ja et oleks võimalik liidu rahastatavaid meetmeid aktiivsemalt edendada.**

(54) Käesoleva määrusega ette nähtud rahastamisliikide ja eelarve täitmise viiside valikul tuleks lähtuda sellest, kuidas nende kaudu on võimalik saavutada meetmete konkreetseid eesmärke ja saada tulemusi, võttes eelkõige arvesse kontrollimise kulusid, halduskoormust ja eeldatavat nõuete täitmata jätmisega seotud riski. *Muu hulgas tuleks* arvestada ühekordsete summade, kindlamääraliste maksete ja ühikuhindade astmikega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ (edaspidi „programm“) ning eeskirjad kaudsetes meetmetes osalemiseks ja tulemuste levitamiseks programmi raames **ning määratakse kindlaks raamistik, mille alusel liit toetab teadus- ja innovatsioonitegevust.**
2. Selles sätestatakse programmi eesmärgid, eelarve aastateks 2021–2027, liidupoolse rahastamise vormid ja sellise rahastamise eeskirjad.
3. Programmi rakendatakse:
 - a) otsusega .../.../EL²¹ kehtestatud eriprogrammiga ■ ;
a a) rahalise toetusega Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT), mis on loodud määrusega (EÜ) nr 294/2008;
 - b) ■ kaitseuuringute eriprogrammiga, mis on kehtestatud **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega .../.../EL, millega luuakse Euroopa Kaitsefond.**
4. Käesolevas määruses kasutatud mõisteid „Euroopa horisont“, „programm“ ja „eriprogramm“ kasutatakse üksnes lõike 3 punktis a kirjeldatud eriprogrammiga seotud küsimustes.

EIT rakendab programmi vastavalt oma strateegilistele eesmärkidele aastateks 2021–2027, nagu on sätestatud EIT strateegilises innovatsioonikavas, võttes arvesse strateegilist planeerimist.

Artikkel 2

21

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „teadustaristud“ – vahendid, mis pakuvad teadusringkondadele ressursse ja teenuseid teadusuuringute läbiviimiseks ja innovatsiooni edendamiseks oma valdkondades. See mõiste hõlmab ka asjaomast personali, seadmestikku ja instrumentide kogumeid; teadmistega seotud vahendeid, näiteks kogusid, arhiive või teaduslikke andmeid; ainulaadseid ja välistele kasutajatele avatud arvutussüsteeme, sidevõrke ja muud taristut, mis on vajalikud teadus- ja innovatsioonivaldkonnas tipptaseme saavutamiseks. Neid võib kasutada ka muuks kui teadusuuringuteks, näiteks hariduses ja avalike teenuste osutamiseks, kui see on asjakohane, ja need võivad olla ühes asukohas olevad, virtuaalsed või hajusad;
- 2) „aruka spetsialiseerumise strateegia“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1303/2013 määratletud aruka spetsialiseerumise strateegia²², mis täidab määruses (EL) XX [Common Provisions Regulation – ühissätete määrus] sätestatud rakendamistingimusi;
- 3) „Euroopa partnerlus“ – **liikmesriikide ja/või assotsieerunud riikide varajasel kaasamisel koostatud** algatus, milles liit koos era- ja/või avaliku sektori partneritega (näiteks tööstus, **ülikoolid**, teadusasutused, kohaliku, piirkondliku, riikliku või rahvusvahelise tasandi avalikke teenuseid osutavad asutused või kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas sihtasutused ja **valitsusvälised organisatsioonid**) kohustuvad ühiselt toetama teadus- ja innovatsioonitegevuse programmi väljatöötamist ja rakendamist, sealhulgas turu, reguleeriva või poliitika rakendamisega seotud tegevuste väljatöötamist ja rakendamist;
- 4) „avatud juurdepääs“ – tava võimaldada lõppkasutajale tasuta veebipõhist juurdepääsu programmi raames rahastatud meetmetest tulenevatele teadustulemustele **kooskõlas käesoleva määruse artikliga 10 ning artikli 35 lõikega 3**;

²² ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.***

- 4 a) „*avatud teadus*“ – *lähenemisviis teaduslikule protsessile, mis põhineb avatud koostööl, vahenditel ja teadmiste levitamisel, sh artiklis 10 nimetatud elementidel.*
- 5) „*missioon*“ – *valdkonna- ja sektoriüleste ning tiptaseme- ja mõjupõhiste teadus- ja innovatsioonimeetmete* kogum, mille eesmärk on
- saavutada *kindlaksmääratud aja jooksul mõõdetav eesmärk*, mida ei ole võimalik saavutada üksikute meetmete abil;
 - *mõjutada ühiskonda ja poliitikakujundust teaduse ja tehnoloogia kaudu, ning*
 - *tuua kasu olulisele osale Euroopa elanikkonnast ja suurele hulgale Euroopa kodanikele;*
- 6) „*kommertskasutusele eelnev hange*“ – teadus- ja arendusteenuste hange, mis hõlmab turutingimustele vastava riski ja kasu jagamist ning konkurentsivõimelist arendamist etappides, kus teadus- ja arendusteenuste hanke etapp on selgelt eraldatud lõpptoodete kaubanduslike koguste kasutuselevõttust;
- 7) „*innovatiivsete lahenduste riigihange*“ – hange, mille puhul hankija tegutseb selliste innovatiivsete kaupade ja teenuste turuletoojatena, mis ei ole turgudel veel suures mahus kättesaadavad, ning mis võib hõlmata vastavuskatseid;
- 8) „*kasutusõigused*“ – õigus kasutada tulemusi või taustteavet *käesoleva määruse kohaselt kehtestatud tingimustel;*
- 9) „*taustteave*“ – kõik andmed, oskusteave või teave mis tahes vormis või kujul, nii materiaalne kui immateriaalne, sealhulgas kõik õigused (nt intellektuaalomandi õigused), mis: i) toetusesaajal olid enne meetmega ühinemist ning ii) toetusesaajad on *kirjalikus kokkuleppes* kindlaks määranud sellisel viisil, mis on vajalik meetme rakendamiseks või selle tulemuste kasutamiseks;
- 10) „*levitamine*“ – tulemuste avalikustamine kõigi asjakohaste vahendite abil (välja arvatud tulemuste kaitsmise või kasutamisega seotud avaldamine), sealhulgas teaduspublikatsioonide avaldamine mis tahes teabekanalites;
- 11) „*kasutamine*“ – tulemuste kasutamine edasiseks teadus- ja innovatsioonitegevuseks, välja arvatud asjaomase meetmega hõlmatud teadus- ja innovatsioonitegevus, *või muu hulgas*

kommertskasutuseks, näiteks toote või protsessi väljatöötamiseks, loomiseks, tootmiseks ja turustamiseks, ■ teenuse loomiseks ja osutamiseks või standardimiseks;

- 12) „õiglased ja mõistlikud tingimused“ – asjakohased tingimused, sealhulgas võimalikud finantstingimused või tasuta kasutamise tingimused, milles võetakse arvesse kasutustaotluse konkreetseid asjaolusid, näiteks selle taotluse objektiks olevate tulemuste või taustteabe tegelikku või potentsiaalset väärtust ja/või teabe kavandatud kasutamise ulatust, kestust või muid näitajaid;
- 13) „rahastamisasutus“ – finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c nimetatud asutus või organisatsioon, v.a komisjon, kellele komisjon on usaldanud programmi raames eelarve täitmisega seotud ülesanded;
- 14) „rahvusvaheline Euroopa teadusasutus“ – rahvusvaheline organisatsioon, mille enamik liikmetest on liikmesriigid või assotsieerunud riigid ning mille peaesmärk on edendada teadus- ja tehnoloogiakoostööd Euroopas;
- 15) „õigussubjekt“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on asutatud ja sellisena tunnustatud siseriikliku õiguse, liidu õiguse või rahvusvahelise õiguse alusel, kellel on iseseisev õigusvõime ning õigus enda nimel toimides teostada õigusi ja kanda kohustusi, või üksus, mis ei ole juriidiline isik vastavalt finantsmääruse artikli 197 lõike 2 punktile c;
- 15 a) **„osalemist laiendavad riigid”/„madalama teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega riigid”** – riigid, kus õigussubjekt peab olema asutatud, et saada programmi „Euroopa horisont” osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ komponendi „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste levitamine“ raames koordinaatoriks. **ELi liikmesriikidest on need riigid kogu programmi kestel Bulgaaria, Horvaatia, Küpros, Tšehhi, Eesti, Kreeka, Ungari, Läti, Leedu, Malta, Poola, Portugal, Rumeenia, Slovakkia ja Sloveenia. Assotsieerunud riikide puhul määratletakse abikõlblike riikide loetelu näitaja alusel ja avaldatakse tööprogrammis. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 349 kohaselt on äärepoolseimate piirkondade õigussubjektid selle komponendi koordinaatoritena samuti täielikult kõlblikud.**
- 16) „mittetulunduslik õigussubjekt” – õigussubjekt, kellel õiguslikust vormist tulenevalt ei ole tulutoovat eesmärki või kellel on seadusest tulenev või muul alusel õiguslikult siduv kohustus mitte jagada kasumit oma aktsionäridele või üksikliikmetele;

- 16 a) ***„VKE“ – komisjoni soovitus 2003/361/EÜ määratletud mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtja;***
- 17) ***„väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja“ – üksus, kes ei ole mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja (edaspidi „VKE“) nagu on määratletud komisjoni soovitus 2003/361/EÜ ja kellel on kuni 499 töötajat, kui tema töötajate arv on arvutatud vastavalt kõnealuse soovituselisa I jaotise artiklitele 3, 4, 5 ja 6;***
- 18) ***„tulemused“ – meetmega saavutatud mis tahes materiaalne või immateriaalne tagajärg, näiteks andmed, oskusteave või teave, olenemata selle vormist ja laadist ning sellest, kas seda saab kaitsta või mitte, ning sellega seotud õigused, sealhulgas intellektuaalomandi õigused;***
- 18 a) ***„teadusväljundid“ – meetmega saavutatud tulemused, millele saab anda juurdepääsu teaduspublikatsioonide, andmete või muude kavandatud tulemuste ja protsesside näol, nagu tarkvara, algoritmid, protokollid ja elektroonilised märkmikud;***
- 19) ***„kvaliteedimärgis“ – sertifitseeritud märgis, mis näitab, et konkursile esitatud ettepanek ületab kõiki tööprogrammis sätestatud hindamiskünniseid, kuid seda ei saa rahastada, kuna tööprogrammis puuduvad selleks vahendid, küll aga võib see saada toetust muudest liidu või liikmesriikide rahastamisallikatest;***
- 19 a) ***„strateegiline teadus- ja innovatsioonikava“ – rakendusakt, milles on sätestatud strateegia tööprogrammi sisu realiseerimiseks kuni nelja aasta jooksul pärast kohustuslikku ja laiaulatuslikku sidusrühmadega konsulteerimist. Sellega määratletakse prioriteedid, sobivate meetmete liigid ja kasutatavad rakendamisviisid.***
- 20) ***„tööprogramm“ – dokument, mille komisjon on vastu võtnud eriprogrammi rakendamiseks²³ kooskõlas selle artikliga 12 või rahastamisasutuse poolt vastuvõetud samaväärse sisu ja struktuuriga dokument;***
- 21) ***„tagasimakstav ettemakse“ – programmi „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendi osa, mis vastab finantsmääruse X jaotise kohasele laenule, kuid mille eraldab otse Euroopa Liit mittetulunduslikul alusel, et katta innovatsioonimeetmele***

²³ ***ELT ...***

vastava tegevusega seotud kulusid, ning mille toetusesaaja peab hüvitama liidule lepingus sätestatud tingimustel;

- 22) „leping“ – kokkulepe, mille sõlmivad komisjon või rahastamisasutus õigussubjektiga, kes viib ellu innovatsioonialast ja turule suunatud meetet ning keda toetatakse programmi „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendi kaudu;
- 23) „salastatud teave“ – ELi salastatud teave, nagu määratletud komisjoni otsuse (EL, Euratom) 2015/444 artiklis 3, samuti liikmesriikide salastatud teave, kolmandate riikide, kellega liidul on sõlmitud julgeolekukokkulepe, salastatud teave ning rahvusvaheliste organisatsioonide, kellega liidul on sõlmitud julgeolekukokkulepe, salastatud teave;
- 24) „segarahastamistoiming“ – ELi eelarvest toetatavad meetmed, sealhulgas finantsmääruse artikli 2 lõike 6 kohased segarahastamisvahendid, milles ühendatakse tagastamatus vormis antav toetus ja/või ELi eelarvest toetatavad rahastamisvahendid ning arengut rahastavate või muude avalik-õiguslike finantseerimisasutuste rahastamisvahenditest ning erasektori finantseerimisasutuste või investorite rahastamisvahenditest antav tagastatavas vormis toetus;
- 25) „programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahend“ – rahaline toetus ***programmile, millest toetatakse*** innovatsioonialaseid ja turule suunatud meetmeid, milles toetus või tagastatav ettemakse on teataval viisil ühendatud investeringuga omakapitali ***või mõnda muusse tagastatava toetuse liiki***.
- 25 a) „EIC segarahastamisvahend“ – rahaline otsetoetus, mida antakse EIC raames ***innovatsioonialasele ja turule suunatud meetmele, milles toetus või tagastatav ettemakse on teataval viisil ühendatud investeringuga omakapitali või mõnda muusse tagastatava toetuse liiki***;
- 25 a) „teadus- ja innovatsioonimeede“ – meede, mis koosneb peamiselt tegevusest, mille eesmärk on luua uusi teadmisi ja/või uurida uue või täiustatud tehnoloogia, toote, protsessi, teenuse või lahenduse teostatavust. See võib hõlmata alus- ja rakendusuuringuid, tehnoloogia arendamist ja integreerimist, prototüübi väikesemahulist testimist, tõendamist ja valideerimist laboris või imiteeritud keskkonnas;
- 25 b) „innovatsioonimeede“ – meede, mis koosneb peamiselt tegevusest, mille otsene eesmärk on toota uute, muudetud või täiustatud toodete, protsesside või teenuste kavasad, seadeid

või projekte, mis võib hõlmata prototüübi loomist, testimist, tõendamist, katseprojekte, toote suuremahulist valideerimist ja turuleviimist;

- 25 c) *„Euroopa Teadusnõukogu eesliini teadusuuringud (sealhulgas kontseptsiooni toimivuse tõestamine Euroopa Teadusnõukogu kaudu)“ – vastutava teadlase juhitud teadustegevus, mida haldab üks või mitu toetusesaajat ja mis puudutab üksnes Euroopa Teadusnõukogu;*
- 25 d) *„koolituse ja liikuvuse meede“ – teadlaste oskuste, teadmiste ja karjäärivõimaluste edendamise meede, mis põhineb riikidevahelisel ning vajaduse korral sektorite- või valdkondadevahelisel liikuvusel;*
- 25 e) *„programmi kaasrahastamise meede“ – meede, millega tagatakse mitmeaastane kaasrahastus tegevuskavale, mis on kehtestatud ja/või rakendatud üksuste poolt, kes haldavad ja/või rahastavad teadus- ja innovatsioonitegevust ning kes ei ole liidu rahastamisasutused. Sellise tegevuskavaga võidakse toetada võrgustiku loomist ning koordineerimis-, teadus-, innovatsiooni- ja pilootmeetmeid, samuti innovatsiooni- ja turuleviimise meetmeid, koolitus- ja liikuvusmeetmeid, teadlikkuse suurendamist ja teabevahetust, levitamist ja kasutuselevõttu või anda asjaomast rahastamistoetust, nagu grante, auhindu, hankeid, samuti programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendeid või nende kombinatsiooni. Programmi kaasrahastamise meedet võivad rakendada vahetult asjaomased üksused või kolmandad osalejad nende nimel;*
- 25 f) *„kommertskasutusele eelneva hanke meede“ – meede, mille peamine eesmärk on teostada kommertskasutusele eelnev hange, mida rakendavad toetusesaajad, kes on avaliku sektori hankijad või võrgustiku sektori hankijad;*
- 25 g) *„innovatiivsete lahenduste riigihanke meede“ – meede, mille peamine eesmärk on teostada innovatiivsete lahenduste ühishange või koordineeritud riigihange, mida rakendavad toetusesaajad, kes on avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad;*
- 25 h) *„koordineerimis- ja toetusmeede“ – meede, millega aidatakse täita programmi eesmärgi, välja arvatud teadus- ja innovatsioonitegevus, välja arvatud siis, kui seda tehakse osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“ raames komponendis „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste levitamine“; ning ilma teadustegevuse ELi-*

poolse kaasrahastamiseta toimuv nn alt-üles koordineerimine, mis võimaldab liikmesriikide ja assotsieerunud riikide õigussubjektide omavahelist koostööd Euroopa teadusruumi tugevdamiseks;

- 25 i) *„ergutusauhind“ – auhind, millega kannustatakse innovatsiooni kavandatud suunas, olles määranud enne töö teostamist selle sihttulemuse;*
- 25 j) *„tunnustusauhind“ – auhind, millega tunnustatakse varasemaid saavutusi ja väljapaistvat tööd pärast seda, kui see on tehtud;*
- 25 k) *„innovatsiooni ja turuleviimise meede“ – meede, mis kätkeb endas innovatsioonimeedet ja muid vajalikke tegevusi innovatsiooni turuleviimiseks, sealhulgas ettevõtete laiendamist, pakkudes programmi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendeid (valik grandit tüüpi ja erasektori rahastamisvahendeid);*
- 25 l) *„kaudsed meetmed“ – osalejate teadus- ja innovatsioonitegevus, mida liit rahaliselt toetab;*
- 25 m) *„otsesed meetmed“ – komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse kaudu toimuv teadus- ja innovatsioonitegevus;*
- 27) *„hange“ – hange vastavalt finantsmääruse artikli 2 punktile 49;*
- 28) *„seotud üksus“ – mis tahes juriidiline isik vastavalt finantsmääruse artikli 187 lõikele 1;*
- 30) *„innovatsiooni ökosüsteem“ – ökosüsteem, mis ELi tasandil ühendab osalejaid või üksusi, kelle funktsionaalne eesmärk on võimaldada tehnoloogia arendamist ja innovatsiooni. See hõlmab suhteid materiaalsete ressursside (nt rahastamine, seadmed ja vahendid), institutsionaalsete üksuste (nt kõrgharidusasutused ja tugiteenused, teadusuuringute ja tehnoloogia organisatsioonid, ettevõtjad, riskikapitali pakkujad ja finantsvahendajad) ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitika kujundamise ja rahastamise üksuste vahel;*

Artikkel 3

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärk on saavutada liidu investeeringutega teadustegevusse ja innovatsiooni teaduslik, **tehnoloogiline**, majanduslik ja ühiskondlik mõju, et tugevdada liidu teaduslikku ja tehnoloogilist baasi ja edendada liidu konkurentsivõimet **kõigis liikmesriikides**, sealhulgas tööstuses, viia ellu liidu strateegilised prioriteedid, aidata kaasa **ELi eesmärkide saavutamisele ja poliitika elluviimisele**, ning üleilmsete probleemide, sealhulgas kestliku arengu eesmärkide lahendamisele, **järgides kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kokkuleppe põhimõtteid, ning tugevdada Euroopa teadusruumi. Programm tagab seega võimalikult suure liidu lisaväärtuse, keskendudes eesmärkidele ja tegevusele, millega liikmesriigid ei suuda tulemuslikult toime tulla üksi, küll aga koostööd tehes.**
2. Programmi erieesmärgid on järgmised:
 - a) **arendada, edendada ja edasi viia teaduse tipptaset**, toetada kvaliteetsete uute alus- ja rakendusteadmiste, oskuste, tehnoloogiate ja lahenduste loomist ja levitamist, **samuti teadlaste koolitust ja liikuvust, meelitada ligi talente kõigil tasanditel ja aidata kaasa liidu talendipagasi täielikule kaasamisele käesoleva programmi raames toetatavatesse meetmetesse;**
 - b) **luua teadmisi**, tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju liidu poliitika arendamisel, toetamisel, rakendamisel ning toetada **juurdepääsu novaatorlikele lahendustele ja nende** kasutuselevõtmist **Euroopa** tööstuses, **eelkõige VKEdes**, ja ühiskonnas, et käsitleda globaalseid probleeme, **sealhulgas kliimamuutus ning kestliku arengu eesmärgid;**
 - c) edendada igat liiki innovatsiooni, **hõlbustada tehnoloogilist arengut, tutvustamistegevust ning teadmus- ja tehnosiiret** ning tugevdada novaatorlike lahenduste kasutuselevõttu **ja kasutamist;**
 - d) optimeerida programmi tulemusi Euroopa teadusruumi **mõju ja külgetõmbavuse tugevdamiseks, suurendada kõikide liikmesriikide, sh madalama teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide tipptasemel põhinevat osalemist programmis „Euroopa horisont“ ning hõlbustada koostöösidemeid Euroopa teadusuuringutes ja innovatsioonis.**

Artikkel 4

Programmi struktuur

1. Programm koosneb järgmistest osadest, mis aitavad saavutada artiklis 3 sätestatud üld- ja erieesmäärke:
 - 1) I sammas „**Tipptasemel** teadus“¹, millel on järgmised komponendid:
 - a) Euroopa Teadusnõukogu (European Research Council, edaspidi „ERC“);
 - b) Marie Skłodowska-Curie meetmed;
 - c) teadustaristud.
 - 2) II sammas „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“, millel on järgmised komponendid, **võttes arvesse, et sotsiaal- ja humanitaarteadustel on oluline roll kõikides teemavaldkondades**:
 - a) teemavaldkond „Tervishoid“;
 - b) teemavaldkond „**Kultuur, loovus ja kaasav ühiskond**“;
 - b a) teemavaldkond „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“;**
 - c) teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus **ja kosmos**“;
 - d) teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“;
 - f) teemavaldkond „Toit, biomajandus, loodusvarad, põllumajandus ja keskkond“;**
 - g) Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda.**
 - 3) III sammas „**Innovatiivne Euroopa**“, millel on järgmised komponendid:
 - a) Euroopa Innovatsiooninõukogu (European Innovation Council, edaspidi „EIC“);
 - b) Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid;

c) *määrusega (EÜ) nr 294/2008 asutatud* Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT).

4) Osa „*Osalemise laiendamine ja* Euroopa teadusruumi tugevdamine“, millel on järgmised komponendid:

a) *osalemise laiendamine ja* tipp-pädevuste *levitamine*;

b) Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi reformimine ja tõhustamine.

2. Peamised tegevussuunad on sätestatud I lisas.

Artikkel 5²⁴

Kaitseuuringud *ja arendamine*

1. Artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi raames elluviidavate tegevuste puhul, mis on sätestatud määruses, millega asutatakse Euroopa Kaitsefond, keskendutakse üksnes kaitsealastele *uuringutele ja arendustööle, mille eesmärgid ja üldised tegevussuunad on järgmised:*
 - *tegevus, mille eesmärk on suurendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust;*
2. Käesolevat määrust ei kohaldata artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi suhtes, välja arvatud käesoleva artikli, artikli 11 ning artikli 9 lõike 1 suhtes.

Artikkel 6²⁵

Strateegiline planeerimine ning ELi poolse rahastamise rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras vastavalt finantsmäärusele või eelarve kaudse täitmise korras koostöös finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud asutustega.

²⁴ *Kui määruse lõplik tekst on vastu võetud, avaldatakse ELT C-seerias eeldatavasti järgmine komisjoni avaldus:*

„Komisjon võtab arvesse kaasseadusandjate poolt artikli 5 sõnastuses saavutatud kompromissi. Komisjoni arusaama kohaselt piirdub artikli 1 lõike 3 punktis b nimetatud kaitseuuringute eriprogramm üksnes tulevase Euroopa Kaitsefondi raames tehtavate teadusuuringutega, kuid arengumeetmed jäävad käesoleva määruse reguleerimisalast välja.”

²⁵ *Kui määruse lõplik tekst on vastu võetud, avaldatakse ELT C-seerias eeldatavasti komisjoni avaldus ligikaudselt järgmises sõnastuses: „Taotluse korral kavatseb komisjon vahetada arvamusi Euroopa Parlamendi vastutava komisjoniga järgmistes küsimustes: i) ELi toimimise lepingu artiklitel 185 ja 187 põhinevate võimalike partnerluste kandidaatide nimekiri, mille kohta koostatakse (esialgsed) mõjuhinnangud; ii) missiooninõukogude kindlaks määratud esialgsete missioonide loetelu; iii) strateegilise kava tulemused enne selle ametlikku vastuvõtmist ja iv) tööprogramme käsitlevate dokumentide esitamine ja jagamine.”*

2. Programmist võib kaudseid meetmeid rahastada kõigis finantsmääruse kohastes vormides, eelkõige toetuste *kui programmist antava abi peamise vormi* kaudu. Samuti võib sellest anda rahastust *auhindade, hangete ja* segarahastamistoimingute rahastamisvahendite kaudu *ning omakapitali toetust rahastamisvahendi EIC Accelerator kaudu*.
3. Käesolevas määruses sätestatud osalemis- ja tulemuste levitamise eeskirju kohaldatakse kaudsete meetmete suhtes.
4. Peamised programmi raames kasutatavad meetmed on sätestatud ja iseloomustatud *artiklis 2. Lõikes 2 osutatud* rahastamisvorme kasutatakse paindlikult kõigi programmi eesmärkide puhul ning nende kasutamine otsustatakse vajaduste ja konkreetsete eesmärkide kriteeriumide alusel.
5. Programm toetab ka Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmeid. Kui need meetmed aitavad kaasa ELi toimimise lepingu artikli 185 või artikli 187 alusel loodud algatustele, ei loeta nende meetmete panust kõnealustele algatustele eraldatud rahalise toetuse osaks.
6. Eriprogrammi *ja EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade* rakendamist *toetab eriprogrammis ette nähtud teadus- ja innovatsioonitegevuse läbipaistev ja strateegiline planeerimine*, eelkõige samba „Üleilmsed probleemid ja *Euroopa* tööstuse konkurentsivõime“ puhul, *hõlmates ka teiste sammaste asjaomaseid meetmeid ning osa „Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine“*;

Komisjon tagab liikmesriikide varajase kaasamise ning ulatusliku mõttevahetuse Euroopa Parlamendiga, mida omakorda täiendavad konsultatsioonid sidusrühmade ja laiema üldsusega.

Strateegiline planeerimine tagab vastavuse liidu muude asjaomaste programmidega ning kooskõla ELi prioriteetide ja kohustustega ning suurendab vastastikust täiendavust ja koostööt riiklike ja piirkondlike rahastamisprogrammide ja prioriteetidega, tugevdades seeläbi Euroopa teadusruumi. Valdkonnad, kus on võimalik luua missioone ja institutsioonilisi Euroopa partnerlusi, kehtestatakse V a lisas.
- 6 a. *Kui see on asjakohane, võib väikestele koostöökonsortsiumidele kiirema juurdepääsu võimaldamiseks teha ettepaneku teadusuuringute ja innovatsiooni kiirtee menetluse (Fast Track to Research and Innovation Procedure (FTRI)) rakendamiseks mõne*

projektikonkursi puhul, mille eesmärk on valida teadusuuringute ja/või innovatsioonimeetmeid raamprogrammi osa „Üleilmsed probleemid ja Euroopa tööstuse konkurentsivõime“ ning osa „Euroopa Innovatsiooninõukogu programm Pathfinder“ raames.

FTRI menetluse kohasel konkursil on järgmised kumulatiivsed omadused:

- alt-üles-põhimõttel toimivad projektikonkursid;*
- lühem aeg avalduse esitamisest toetuse saamiseni (mitte üle kuue kuu);*
- toetus, mida antakse ainult väikestele koostöökonsortsiumidele, mis koosnevad maksimaalselt 6 erinevast ja iseseisvast abikõlblikust õigussubjektist;*
- maksimaalne rahaline toetus konsortsiumi kohta ei ületa 2,5 miljonit eurot.*

Tööprogrammis määratakse kindlaks hankemenetlused, kus kasutatakse FTRI menetlust.

7. Programmi „Euroopa horisont“ tegevused viiakse ellu *avatud ja konkurentsipõhiste* konkursside kaudu, *sealhulgas* missioonides ja Euroopa partnerlustes, *välja arvatud auhindu käsitlevas artiklis 39 nimetatud tegevused.*

Artikkel 6 a

Programmi põhimõtted

1. *Artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ning EIT raames toimivas teadus- ja innovatsioonitegevuses keskendutakse üksnes tsiviilrakendustele. Eelarves ei ole lubatud teha ümberpaigutusi artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ja EIT jaoks eraldatud summa ja artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi jaoks eraldatud summa vahel, ning tuleb vältida tarbetut dubleerimist kahe programmi vahel.*
2. *Programmiga „Euroopa horisont“ tagatakse multidistsiplinaarne lähenemisviis ja nähakse vajaduse korral ette sotsiaal- ja humanitaarteaduste integreerimine kogu programmi raames arendatavasse tegevusse ja kõigisse teemavaldkondadesse, sh*

konkreetsed konkursikutsed sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnaga seotud teemadel.

3. *Programmi koostöösades tagatakse tasakaal madalamate ja kõrgemate tehnilise valmiduse tasemetel vahel, hõlmates seega kogu väärtusahelat.*
- 3 a. *Programm peab tõhusalt tagama ja integreerima koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning vastastikusel kasul, liidu huvidel, rahvusvahelistel kohustustel ja vajaduse korral vastastikkusel põhinevate algatustega.*
4. *Programmiga aidatakse osalemist laiendavatel riikidel suurendada osalemist programmis „Euroopa horisont” ja edendatakse laia geograafilist katvust koostööprojektides, sealhulgas teadusliku tipptaseme levitamise, uute koostöösidemetel tugevdamise, ajude ringluse ergutamise ning artikli 20 lõike 3 ja artikli 45 lõike 4 rakendamise kaudu. Neid jõupingutusi kajastavad liikmesriikide proportsionaalsed meetmed liidu, riiklike ja piirkondlike fondide toel, sh teadlastele atraktiivse töötasu kehtestamiseks. Erilist tähelepanu pööratakse geograafilisele tasakaalule, sõltuvalt olukorrast asjaomases teadus- ja innovatsioonivaldkonnas, hindamiskomisjonides ja sellistes organites nagu nõukogud ja eksperdirühmad, ilma et see kahjustaks tipptaseme kriteeriume.*
5. *Programmiga edendatakse tõhusalt kõigi võrdseid võimalusi, samuti soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ning soolise mõõtme rakendamist teadusuuringutes ja innovatsioonis, ning seatakse eesmärgiks soolise tasakaalustamatuse põhjustega tegelemine. Erilist tähelepanu pööratakse võimalikult suure soolise tasakaalu tagamisele hindamiskomisjonides ja muudes asjaomastes nõuandeorganites, nt nõukogudes ja eksperdirühmades.*
- 5 a. *Programmi „Euroopa horisont” rakendatakse koostöös liidu muude rahastamisprogrammidega, püüdes samas haldustoiminguid võimalikult lihtsustada. Mittetäielik loetelu koostööst liidu rahastamisprogrammidega on esitatud IV lisas.*
- 5 b. *Programm aitab suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni liikmesriikides, aidates sellega kaasa üldise investeerimiseesmärgi*

saavutamisele, mille kohaselt teadus- ja arendustegevusse investeeritakse vähemalt 3 % liidu sisemajanduse koguproduktist.

6. *Komisjon püüab programmi rakendamisel järjepidevalt lihtsustada haldustoiminguid ning vähendada taotlejate ja toetusesaajate koormust.*
7. *Kuna osa liidu eesmärgist on integreerida kliimameetmed ELi valdkondlikusse poliitikasse ja ELi fondidesse, eraldatakse programmi meetmete raames tehtavatest kulutustest vajaduse korral vähemalt 35 % kliimaeesmärkidele. Kliimaküsimused integreeritakse asjakohaselt teadusuuringute ja innovatsiooni sisusse.*
8. *Programmiga edendatakse kodanike ja kodanikuühiskonna kaasamise kaudu koosloomist ja kooskavandamist.*
9. *Programmiga tagatakse läbipaistvus ja aruandekohustus teadus- ja innovatsiooniprojektide avaliku sektori rahastamises, kaitstes nii avalikke huve.*
10. *Komisjon või asjaomane rahastamisasutus peab tagama, et konkursikutse avaldamise ajaks oleks kõigil võimalikel osalejatel kasutada piisavalt suuniseid ja teavet, eelkõige kohaldatav toetuslepingu näidis.*

Artikkel 7

Missioonid

1. Missioonid kavandatakse samba „Üleilmsed probleemid ja ELi tööstuse konkurentsivõime“ raames, kuid need võivad kasu saada ka programmi muudes osades võetud meetmetest, *samuti liidu muudes rahastamisprogrammides võetud täiendavatest meetmetest. Missioonid võimaldavad konkureerivaid lahendusi, mille tulemuseks on üleeuroopaline lisaväärtus ja mõju.*
2. *Missioonid määratakse kindlaks ja neid rakendatakse vastavalt määrusele ja eriprogrammile, tagades liikmesriikide aktiivse ja varajase kaasamise ning ulatusliku teabevahetuse Euroopa Parlamendiga. Missioonid, nende eesmärgid, eelarve, sihid, ulatus, näitajad ja vahe-eesmärgid määratakse vastavalt vajadusele kindlaks*

strateegilistes teadus- ja innovatsioonikavades või tööprogrammides. Missioonide raames esitatud ettepanekute hindamine viiakse läbi vastavalt artiklile 26.

2 a. *Programmi esimese kolme aasta jooksul eraldatakse kuni 10 % II samba aastaeelarvest missioonide rakendamiseks korraldatavate konkursikutsete kaudu. Programmi järelejäänud osa kestel ja ainult siis, kui missioonide valiku- ja juhtimisprotsessile on antud positiivne hinnang, võib osakaalu suurendada. Komisjon teeb teatavaks iga missioonidele pühendatud tööprogrammi koguosaala eelarves.*

3. Missioonid:

- a) *lähtudes oma ülesehituses ja rakendamisel kestliku arengu eesmärkidest, omavad selget teadus- ja innovatsioonisisu ning ELi lisaväärtust ja aitavad kaasa liidu prioriteetide ja kohustuste ning artiklis 3 sätestatud programmi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamisele;*
- a a) *hõlmavad kogu Euroopa Liidule tähtsaid valdkondi, on kaasavad, ergutavad mitmesuguste avaliku ja erasektori sidusrühmade, sealhulgas kodanike ja lõppkasutajate ulatuslikku kaasamist ja aktiivset osalemist ning annavad teaduse ja innovatsiooni vallas tulemusi, millest kõigil liikmesriikidel võib kasu olla;*
- b) *on jõulised ja inspireerivad, seega on neil laialdane teaduslik, tehnoloogiline, ühiskondlik, majanduslik, keskkonnakaitsealine või poliitiline tähtsus ja mõju;*
- c) *osutavad selget suunda ja eesmäärke ning on suunatud, mõõdetavad, ajaliselt piiritletud ja neil on selged eelarvelised raamid;*
- d) *valitakse välja läbipaistval viisil ja on suunatud edasipüüdlikele, tipptaseme- ja mõjupõhistele, kuid realistlikele eesmärkidele ning teadus-, arendus- ja innovatsioonitegevusele;*
- d a) *omavad vajalikku ulatust ja mõõtkava ning mobiliseerivad ulatuslikult ressursse ja võivad saada täiendavate avaliku ja erasektori vahendite näol võimendust, mis on vajalik missiooni eesmärgi saavutamiseks;*
- e) *edendavad valdkondadeülest tegevust (sh sotsiaal- ja humanitaarteadused) ja hõlmavad tegevust paljudel, sealhulgas madalamatel tehnilise valmiduse tasemetel;*

f) jäävad avatuks mitmetele alt ülespoole suunatud *lähenemisviisidele ja lahendustele, võttes arvesse inimeste ja ühiskonna vajadusi ja kasu ning tunnistades eri panuste tähtsust kõnealuste missioonide täitmiseks.*

f a) kasutavad läbipaistval viisil koostöötet liidu teiste programmidega, samuti riiklike ja asjakohasel juhul piirkondlike innovatsiooni ökosüsteemidega.

4. *Komisjon jälgib ja hindab iga missiooni vastavalt käesoleva määruse artiklitele 45 ja 47 ning V lisale, sealhulgas edusamme lühiajaliste, keskmise kestusega ja pikaajaliste eesmärkide täitmisel, mis hõlmavad rakendamist, järelevalvet ja missioonide järkjärgulist lõpetamist. Programmi „Euroopa horisont“ raames kehtestatud esimeste missioonide hindamine toimub hiljemalt 2023. aastal ja enne mis tahes otsuseid uute missioonide loomise või käimasolevate missioonide jätkamise, lõpetamise või ümbersuunamise kohta. Hindamise tulemused avalikustatakse ning need hõlmavad valikuprotsessi, juhtimise, eelarve, keskmise eesmärkide ja seniste tulemuste analüüsi, kuid ei piirdu sellega.*

Artikkel 7 a

Euroopa Innovatsiooninõukogu

1. *Komisjon loob keskselt juhitava ühtse kontaktpunktina Euroopa Innovatsiooninõukogu (edaspidi „EIC“), et rakendada sellega seotud III samba „Innovatiivne Euroopa“ meetmeid. EIC keskendub peamiselt läbimurdelisele ja murrangulisele, eelkõige turgu loovale innovatsioonile, toetades samas kõiki innovatsiooniliike, sealhulgas astmelist innovatsiooni. EIC tegutseb järgmiste põhimõtete alusel: selge ELi lisaväärtus, autonoomia, riskimisvõime, tõhusus, tulemuslikkus, läbipaistvus ja vastutus.*
2. *EIC on avatud iga liiki novaatorite jaoks, eraisikutest ülikoolide, teadusasutuste ja ettevõtetele (VKEde, kaasa arvatud idufirmad ja erandjuhtudel väikesed keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjad) ning üksiktoetusesaajatest valdkondadevaheliste konsortsiumideni. Vähemalt 70 % EIC eelarvest eraldatakse VKEdele, sealhulgas idufirmadele.*
3. *EIC juhatus ja juhtimisfunktsioonid on kindlaks määratud otsuses (EL)... [eriprogramm] ja selle lisades.*

Artikkel 8

Euroopa partnerlused

1. Programmi „Euroopa horisont“ osasid võib rakendada Euroopa partnerluste kaudu. Liidu osalemine Euroopa partnerlustes võib toimuda ükskõik millises järgmises vormis:
 - a) osalemine partnerlustes, mis on loodud komisjoni ja artikli 2 lõikes 3 osutatud partnerite vastastikuse mõistmise memorandumite ja/või lepinguliste kokkulepete alusel, milles täpsustatakse partnerluse eesmärgid, **kõigi osaliste kohustused seoses partnerite rahaliste ja/või mitterahaliste panustega**, peamised tulemus- ja mõjunäitajad, saavutatavad tulemused **ja aruandluskord**. Need partnerlused hõlmavad partnerite ja programmiga (Euroopa programmipartnerlused) rakendatavat täiendavat teadus- ja innovatsioonitegevust;
 - b) osalemine teadus- ja innovatsioonitegevuse programmis, **milles täpsustatakse eesmärgid, peamised tulemus- ja mõjunäitajad ning saavutatavad tulemused**, ning rahaline panustamine sellesse, mis põhineb partnerite kohustusel toetada oma asjaomaseid tegevusi rahaliselt ja/või mitterahaliselt ning ühendada oma asjakohased tegevused programmi kaasrahastamise meetme (kaasrahastatud Euroopa partnerlused) kaudu;
 - c) osalemine teadus- ja innovatsiooniprogrammides, mille on loonud ELi toimimise lepingu artikli 185 alusel mitu liikmesriiki või ELi toimimise lepingu artikli 187 alusel asutatud organisatsioonid (nagu ühisettevõtted või EIT teadmis- ja innovaatikakogukonnad, mis vastavad EIT määruse nõuetele (institutsionaliseeritud Euroopa partnerlused), ja rahaline panustamine neisse programmidesse. **Selliseid partnerlusi** rakendatakse üksnes juhul, kui **programmi „Euroopa horisont“ teiste osadega, sealhulgas** muude Euroopa partnerluse vormidega, ei oleks võimalik saavutada eesmäärke või vajalikku mõju, ning kui seda õigustab pikaajaline perspektiiv ja kõrge integratsioonitase. **ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 kohaste partnerluste puhul kohaldatakse kõigi rahaliste toetuste tsentraliseeritud haldamist, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Keskse finantsjuhtimise korral tehakse ühe osaleva riigi projektitasandi maksed**

asjaomases osalevas riigis asutatud üksuste ettepanekutes taotletud rahastamise alusel, kui kõik asjaomased osalevad riigid ei ole teisiti kokku leppinud.

Selliste partnerluste reeglites täpsustatakse muu hulgas partnerluse eesmärgid, peamised tulemus- ja mõjunäitajad ning oodatavad tulemused, samuti sellega seotud kohustused partnerite rahalise ja/või mitterahalise panuse näol.

2. Euroopa partnerlused:

- a) luuakse **Euroopa või üleilmsete probleemide käsitlemiseks üksnes** juhul, kui need aitavad saavutada programmi „Euroopa horisont“ eesmärke tulemuslikumalt kui liit seda üksi suudaks **ja paremini kui raamprogrammi muude toetusvormide abil. Nendele osadele eraldatakse asjakohane osa programmi „Euroopa horisont“ eelarvest. Suurem osa II samba eelarvest eraldatakse meetmeteks väljaspool Euroopa partnerlusi;**
- b) järgivad järgmisi põhimõtteid: liidu lisaväärtus, läbipaistvus, avatus, mõju **Euroopas ja Euroopa jaoks, piisaval tasemel tugev** võimendav mõju, kõigi osaliste pikaajalised **kohustused**, paindlikkus **rakendamisel**, sidusus, koordineerimine ja vastastikune täiendavus liidu, kohalike, piirkondlike, riiklike **ja asjakohasel juhul** rahvusvaheliste algatuste **või muude partnerluste ja missioonidega;**
- c) **järgivad selget elutsükli põhist lähenemisviisi**, on ajaliselt piiratud ja sisaldavad tingimusi programmist saadava rahastamise lõpetamiseks.

2 a. Euroopa partnerlused, mis vastavad käesoleva määruse artikli 8 lõike 1 punktidele a ja b, määratakse kindlaks strateegilistes teadusuuringute ja innovatsiooni kavades, enne kui neid tööprogrammide raames rakendatakse.

Partnerluste valimist, ellurakendamist, järelevalvet, hindamist ja järkjärgulist lõpetamist käsitlevad sätted ja kriteeriumid on esitatud III lisas.

Artikkel 8 a

Missioonide ja partnerluste valdkonna läbivaatamine

Hiljemalt 2023. aastal vaatab komisjon programmi, sealhulgas missioonide ja institutsionaliseeritud Euroopa partnerluste üldise järelevalve raames läbi V a lisa, võttes aluseks

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 185 või 187, ning esitab nõukogule ja Euroopa Parlamendile aruande peamiste tulemuste kohta.

Artikkel 9

Eelarve

1. Raamprogrammi rakendamise rahastamispakett aastatel 2021–2027 on **2018. aasta hindades 120 000 000 000** eurot artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi jaoks ning sellele lisandub summa artikli 1 lõike 3 punktis b osutatud eriprogrammi jaoks, mis on kehtestatud Euroopa Kaitsefondi asutamise määrusega [...].
2. Lõike 1 lause esimeses pooles osutatud summa soovituslik jaotus on järgmine:
 - a) **27,42 %** aastatel 2021–2027 I sambale „**Tipptasemel ja** avatud teadus“, millest eraldatakse:
 - 1) **17,64 %** Euroopa Teadusnõukogule;
 - 2) **7,23 %** Marie Skłodowska-Curie meetmetele;
 - 3) **2,55 %** teadustaristutele;
 - b) **55,48 %** aastatel 2021–2027 II sambale „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“, millest eraldatakse:
 - 1) **8,16 %** teemavaldkonnale „Tervis“;
 - 2) **2,50 %** teemavaldkonnale „Kaasav ja turvaline loov ühiskond“;
 - 2 a) **2,00 %** teemavaldkonnale „Turvaline ühiskond“;
 - 3) **15,94 %** teemavaldkonnale „Digivaldkond ja, tööstus ja kosmos“;
 - 4) **15,84 %** teemavaldkonnale „Kliima, energeetika ja liikuvus“;
 - 5) **9,00 %** teemavaldkonnale „Toit ja, loodusvarad ja põllumajandus“;
 - 6) **2,04 %** Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) otsemeetmetele väljaspool tuumaenergiavaldkonda;

c) **12,71 %** aastatel 2021–2027 III sambale „*Innovatiivne Euroopa*“, millest eraldatakse:

1) **8,71 %** Euroopa innovatsiooninõukogule (*EIC*), sealhulgas kuni **0,53%** Euroopa innovatsiooni ökosüsteemidele;

2) **4 %** Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile (EIT);

d) **4,39 %** osale „Euroopa teadusruumi tugevdamine“, *mis sisaldab järgmisi komponente:*

1) **4 %** kõrge kvaliteedi *levitamisele ja osalemise suurendamisele kogu liidus*;

2) **0,39 %** Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni süsteemi ümberkujundamisele ja tugevdamisele.

3. Ettenägematutele olukordadele või uutele arengutele ja vajadustele reageerimiseks võib komisjon iga-aastase eelarvemenetluse käigus lõikes 2 osutatud summadest kõrvale kalduda kuni 10 % ulatuses, *sealhulgas assotsieerunud riikide osamaksete eraldised.*

3 c. **45 %ga** teemavaldkonna „*Kaasav ja loov ühiskond*“ eelarvest toetatakse teadusuuringuid kultuuri- ja loomesektoris, *sh liidu kultuuripärand, mis hõlmab 300 miljonit eurot, mis eraldatakse eriprogrammi I lisas sätestatud Euroopa kultuuripärandi pilve loomiseks pärast Euroopa Parlamendile mõjuhinnangu esitamist.*

3 d. *Vähemalt miljard eurot nähakse ette kvantuumringutele II samba alla kuuluva teemavaldkonna „Digivaldkond, tööstus ja kosmos“ raames.*

4. *Lõikes 1 artikli 1 lõike 3 punktis a osutatud eriprogrammi ja EIT jaoks osutatud summa võib hõlmata ka programmi haldamiseks ja rakendamiseks vajalikke ettevalmistus-, järelevalve-, kontrolli-, auditeerimis-, hindamis- ja muid tegevuskulusid, sealhulgas kõiki halduskulusid ja kulusid programmi eesmärkide saavutamise hindamiseks. Kaudsete meetmetega seotud halduskulud ei ületa 5 % programmi raames ette nähtud kogusummast.* Samuti võib sellest katta kulusid, mis on seotud uuringute, ekspertide nõupidamiste, teavitus- ja teabevahetusmeetmetega, niivõrd kui see on seotud programmi eesmärkidega, aga ka kulusid, mis on seotud infotehnoloogiavõrgustikega, mis keskenduvad infotöötlusele ja -vahetusele, sealhulgas infotehnoloogiavahenditega ja muu tehnilise ja haldusabiga, mida on vaja seoses programmi juhtimisega.

5. Vajaduse korral võib kanda eelarvesse assigneeringuid ka pärast 2027. aastat, et katta lõikes 4 ette nähtud kulusid, selleks et oleks võimalik hallata meetmeid, mis ei ole 31. detsembriks 2027 veel lõpule viidud.
6. Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuvate meetmetega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastasteks osamakseteks mitmele aastale.
7. Ilma et see piiraks finantsmääruse kohaldamist, võivad esimesse tööprogrammi lisatud projektidest tulenevate meetmete kulutused olla rahastamiskõlblikud alates 1. jaanuarist 2021.

Artikkel 10

Avatud teadus

1. ***Programmiga edendatakse avatud teadust kui koostööl ja teadmiste levitamisel põhinevat teaduslikku lähenemisviisi, eelkõige kooskõlas järgmiste elementidega:***

– avatud juurdepääs programmi kaudu rahastatud teadusuuringute tulemusena avaldatud teaduspublikatsioonidele;

– ***avatud juurdepääs teadusandmetele, sealhulgas teaduspublikatsioonide aluseks olevatele andmetele.***

Need elemendid tagatakse kooskõlas ***käesoleva määruse*** artikli 35 lõikega 3.

Viimatinimetatu on kooskõlas ka põhimõttega „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“.

- 1 a. Vastastikkuse põhimõtet avatud teaduses edendatakse ja ergutatakse kõigis kolmandate riikidega sõlmitavates assotsieerimis- ja koostöölepingutes, sealhulgas lepingutes, millele on alla kirjutanud rahastamisasutused, kellele on usaldatud programmi kaudne juhtimine.***
2. Teadusandmete vastutustundlik haldamine tagatakse kooskõlas nn FAIR-põhimõttega (FAIR – leitavus (findability), juurdepääsetavus (accessibility), koostalitlusvõime

(interoperability) ja taaskasutatavus (reusability)). **Tähelepanu pööratakse ka andmete pikaajalisele säilitamisele.**

3. **Edendatakse ja ergutatakse ka muid** avatud teadustavasid, **sealhulgas VKEde huvides.**

Artikkel 11

Täiendav, kombineeritud **ja kumulatiivne** rahastamine

1. **Programmi „Euroopa horisont“ rakendatakse koostoimes liidu muude rahastamisprogrammidega, püüdes haldustoiminguid võimalikult palju lihtsustada. Mittetäielik loetelu koostoimest liidu muude rahastamisprogrammidega on esitatud IV lisas. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni kaasrahastatavate meetmete suhtes kohaldatakse programmi „Euroopa horisont“ ühtseid eeskirju.**

2. **Kvaliteedimärgis antakse programmi kõigis osades.** Meetmed, mis on saanud kvaliteedimärgise või mis vastavad järgmistele kumulatiivsetele, võrreldavatele tingimustele:

- a) on hinnatud programmi kohase konkursi raames;
- b) vastavad kõnealuse konkursi kvaliteedi miimumnõuetele;
- c) ei ole eelarvepiirangute tõttu rahastatavad kõnealuse konkursi alusel,

võivad saada toetust **riiklikest või piirkondlikest vahenditest, sealhulgas** Euroopa Regionaalarengu Fondist, Ühtekuuluvusfondist, Euroopa Sotsiaalfond+-st või Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist vastavalt määruse (EL) XX [ühissätete määrus] artikli [67] lõikele 5 ja määruse (EL) XX [ühise põllumajanduspoliitika rahastamine, haldamine ja seire] artiklile [8], **ilma et oleks vaja täiendavat taotlemist ja hindamist ning** tingimusel, et sellised meetmed on kooskõlas asjaomase programmi eesmärkidega. Kohaldatakse selle fondi eeskirju, kes toetust annab, **välja arvatud riigiabi eeskirjad.**

2 a. Kooskõlas määruse (EL) XX [... ühissätete määrus] artikliga 21 võib haldusasutus vabatahtlikul alusel paluda osa oma finantseraldistest üle kanda programmile „Euroopa horisont“. Ülekantud vahendeid rakendatakse programmi „Euroopa horisont“ eeskirjade kohaselt. Lisaks tagab komisjon, et sellised ülekantud vahendid eraldatakse täielikult programmidele ja/või projektidele, mida rakendatakse vastavalt kas liikmesriigis või piirkonnas, kust need pärit on.

2 b. Taotlejate eelneval loal sisestab komisjon käesolevas artiklis osutatud eraldised valitud projekte sisaldavasse teabesüsteemi, et võimaldada kiiret teabevahetust ning et rahastamisasutused saaksid valitud meetmeid rahastada.

Meede, mis on saanud toetust mõne muu liidu programmi alusel, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel, tingimusel, et neist toetustest ei kaeta samu kulusid.

Artikkel 12

Programmiga assotsieerunud kolmandad riigid

1. Programmiga võivad assotsieeruda järgmised kolmandad riigid:

- a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) liikmed, kes on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed, vastavalt EMP lepingus sätestatud tingimustele;
- b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid kooskõlas nende riikidele liidu programmides osalemiseks vastavates raamlepingutes, assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes sarnastes kokkulepetes kehtestatud üldpõhimõtete ja -tingimustega ning liidu ja nende riikide vahelistes rahvusvahelistes lepingutes sätestatud eritingimustega;
- c) Euroopa naabruspoliitika alla kuuluvad riigid vastavalt nende riikide liidu programmides osalemise üldpõhimõtetele ja üldtingimustele, mis on sätestatud vastavates raamlepingutes ja assotsiatsiooninõukogu otsustes või muudes samalaadsetes kokkulepetes, ning vastavalt eritingimustele, mis on sätestatud liidu ja nende riikide vahelistes lepingutes;
- d) kolmandad riigid ja territooriumid, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:
- i. nende teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonialane võimekus on hea;
 - ii. nad on võtnud kohustuse järgida eeskirjadel põhinevat avatud turumajandust, sealhulgas käsitleda intellektuaalomandi õigusi õiglaselt ja erapooletult **ja austada inimõigusi**, ning neil on demokraatlikud institutsioonid;

iii. nad edendavad aktiivselt sellist poliitikat, mis parandab kodanike majanduslikku ja sotsiaalset heaolu.

Iga punktis d osutatud kolmanda riigi **täielik või osaline** liitumine programmiga peab **põhinema liidu kasu hindamisel. See peab eelkõige** olema kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud erilepingus, milles käsitletakse kõnealuse kolmanda riigi osalemist mis tahes liidu programmis, tingimusel et selle lepinguga:

- on tagatud õiglane tasakaal liidu programmides osaleva kolmanda riigi osamaksete ja saadava kasu vahel;
- **antakse õigus koordineerida programmi raames tegevust, tingimusel et see on liidule kasulik ja et on tagatud liidu finantshuvide kaitse;**
- on ette nähtud ~~programmides~~ programmis osalemise tingimused, sealhulgas eri **(all)**programmide osamaksete ja halduskulude kalkulatsioon. Kõnealuseid osamakseid käsitatakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise tuluna;

- ei ole kolmandale riigile antud otsustusõigust programmi üle;
- on kindlustatud liidu õigused tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta **liidu** finantshuve.

2. Iga kolmanda riigi programmiga assotsieerimise ulatuse puhul võetakse arvesse eesmärki edendada liidus majanduskasvu innovatsiooni kaudu **ja välditakse ajude äravoolu liidust**. Sellest tulenevalt võidakse mõned **üht toetusesaajat käsitlevad** programmi osad, **eelkõige need, mis on ette nähtud erasektori üksustele**, mõne riigi puhul assotsieerimislepingust välja jätta, välja arvatud EMP liikmete, ühinevate riikide, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide puhul.
3. Kui see on asjakohane, nähakse assotsieerimislepingus ette liidus asuvate õigussubjektide **vastastikune** osalemine assotsieerunud riikide samaväärsetes programmides vastavalt kõnealuses lepingus sätestatud tingimustele **ja püüeldakse selle poole**.
4. **Assotsieerimislepingu** rahalise panuse kindlaksmääramise tingimustes nähakse ette **iga kahe aasta tagant toimuv** automaatne korrektsioon, kui on tekkinud **märkimisväärne** lahknevus, võrreldes selle summaga, mida assotsieerunud riigis asuvatele üksustele antakse programmis osalemise jooksul; korrektsiooni tegemisel võetakse arvesse programmi haldamisel, rakendamisel ja toimimisel tekkinud kulusid.

4 a. Kõigi assotsieerunud riikide osamaksed lisatakse programmi asjakohastesse osadesse, tingimusel, et järgitakse artikli 9 lõikes 2 sätestatud eelarvejaotust. Komisjon annab nõukogule ja Euroopa Parlamendile iga-aastase eelarvemenetluse käigus aru programmi iga osa kogueelarvest, märkides ära kõik assotsieerunud riigid, igaihe osamaksed ja nende rahalise tasakaalu.

II JAOTIS

OSALEMIS- JA TULEMUSTE LEVITAMISE EESKIRJAD

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 13

Rahastamisasutused ja Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed

1. Rahastamisasutused võivad kalduda kõrvale käesolevas jaotises sätestatud eeskirjadest, **välja arvatud artiklitest 14, 15 ja 16, nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja üksnes siis**, kui see on ette nähtud rahastamisasutuse loomise ja/või sellele asutusele eelarve täitmise alaste ülesannete usaldamise alusaktis või, kui tegemist on finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti c alapunktide ii, iii või v kohase rahastamisasutusega, kui see on sätestatud rahalist osalust käsitlevas lepingus ja seda on vaja nende tegevusega seotud spetsiifiliste vajaduste või meetme olemuse tõttu.
2. Käesolevas jaotises sätestatud eeskirju ei kohaldata Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmete suhtes.

Artikkel 14

Rahastamiskõlblikud meetmed **ja eetikapõhimõtted**

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli **lõike 2** kohaldamist, on rahastamiskõlblikud ainult meetmed, millega täidetakse artiklis 3 osutatud eesmärgid.

Järgmisi teadusuuringute valdkondi ei rahastata:

- a) inimeste kloonimisele suunatud tegevused, mille eesmärk on paljundamine;
- b) inimese genotüübi muutmisele suunatud tegevused, mis võivad sellised muutused päritavaks muuta²⁶;

-
- c) tegevus, mis on suunatud inimloote loomisele üksnes teadustöö eesmärgil või tüvirakkude saamiseks, sealhulgas keharakkude tuuma siirdamise abil.

- 2. Inimese (nii täiskasvanu kui ka loote) tüvirakkude uuringuid võidakse rahastada olenevalt teadustöö sisust ja asjaomaste liikmesriikide õigusraamistikust. Teadustegevust, mis on keelatud kõikides liikmesriikides, ei rahastata *ei ELis ega ka väljaspool seda*. Tegevust ei rahastata liikmesriikides, kus vastav tegevus on keelatud.

Artikkel 15

Eetika²⁷

- 1. Programmi raames ellu viidavate meetmete puhul tuleb järgida eetikapõhimõtteid ning asjaomaseid riiklikke, liidu ja rahvusvahelisi õigusakte, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning Euroopa inimõiguste konventsiooni ja selle lisaprotokolle.

Eritähelepanu pööratakse proportsionaalsuse põhimõttele, õigusele eraelu puutumatusele, õigusele isikuandmete kaitsele, õigusele kehalisele ja vaimsele puutumatusele, õigusele mitte olla diskrimineeritud, vajadusele tagada *keskkonnakaitse* ja inimeste tervise kaitse kõrgel tasemel.

- 2. Meetmes osalevad üksused esitavad:

- a) eetikaalase enesehindamise, milles kirjeldatakse kõiki eesmärgi, rakendamisega ja rahastatavate tegevuste tõenäolise mõjuga seotud ettenähtavaid eetikaküsimusi, samuti kinnituse lõike 1 täitmise kohta ja kirjelduse, kuidas seda tagatakse;

²⁶ Sugunäärmete vähi raviga seotud teadusuuringuid võib rahastada.

²⁷ *Sõltuvalt lõplikust õigusaktist esitab komisjon avalduse inimloote tüvirakkudega seotud teadusuuringute kohta, nagu on esitatud programmis „Horisont 2020“ (avaldus 2013 / C 373/02).*

- b) kinnituse selle kohta, et tegevused on kooskõlas Euroopa käitumisjuhendiga teadusuuringute usaldusväärsuse kohta, mille on avaldanud akadeemiate liit All European Academies, ning et rahastamisele mittekuuluvaid tegevusi ei viida läbi;
- c) väljaspool liitu läbiviidavate tegevuste puhul kinnitus selle kohta, et sama tegevus oleks olnud lubatud liikmesriigis ning
- d) inimloote tüvirakke kasutavate toimingute puhul, vajaduse korral, andmed asjaomaste liikmesriikide pädevate asutuste võetavate litsentsimis- ja kontrollimeetmete kohta, samuti üksikasjad enne toimingute algust saadud eetilise heakskiidu kohta.

3. Ettepanekuid sõelutakse korrapäraselt, et teha kindlaks keerulisi või tõsiseid eetikaküsimusi tekitavad meetmed, ning teha neile eetikahinnang. Eetikahinnangu teeb komisjon, välja arvatud juhul, kui see on delegeeritud rahastamisasutusele. Inimloote tüvirakkude või inimloodete kasutamist hõlmavate meetmete puhul on eetikahinnang kohustuslik. Sõelumine ja eetikahinnang tehakse eetikaekspertide abiga. Komisjon ja rahastamisasutused tagavad **■ eetikamenetluste läbipaistvuse, ilma et see vähendaks menetluse sisu konfidentsiaalsust.**
4. Meetmes osalevad üksused koguvad enne asjakohase tegevuse algust kõik asjaomaste riiklike, kohalike eetikakomiteede või muude asutuste, näiteks andmekaitseasutuste heakskiidud või muud kohustuslikud dokumendid. Kõnealuseid dokumente säilitatakse toimikus ja esitatakse komisjonile või rahastamisasutusele nende taotluse korral.
5. Vajaduse korral teeb komisjon või rahastamisasutus eetikakontrolli. Tõsiste või keeruliste eetikaküsimuste korral teeb kontrolli komisjon, välja arvatud juhul, kui kontrollimine on delegeeritud rahastamisasutusele.

Eetikakontrolli tehakse eetikaekspertide abiga.
6. Meetmed, **mis ei vasta lõigetes 1–4 toodud eetikanõuetele, ei ole seega eetiliselt vastuvõetavad ja seetõttu lükatakse need tagasi ■ või lõpetatakse, kui eetiline vastuvõetamatus on kindlaks tehtud.**

Artikkel 16

Julgeolek

1. Programmi alusel võetavad meetmed peavad olema kooskõlas kohaldatavate julgeolekunormidega ning eeskätt eeskirjadega salastatud teabe kaitse kohta loata avalikustamise eest, samuti tuleb järgida kõiki asjaomaseid riigi ja liidu õigusnorme. Väljaspool liitu tehtava teadustöö puhul, mille käigus kasutatakse ja/või mis annab salastatud teavet, peab lisaks eespool nimetatud nõuete täitmisele olema sõlmitud julgeolekuleping liidu ja selle kolmanda riigi vahel, kus tegevus toimub.
2. Vajaduse korral kaasneb ettepanekutega julgeolekualane enesehindamine, mille käigus tehakse kindlaks võimalikud julgeolekuküsimused ja kirjeldatakse, kuidas need küsimused lahendatakse, et vastata asjaomastele riigi ja liidu õigusnormidele.
3. Vajaduse korral teeb komisjon või rahastamisasutus julgeolekukontrolli selliste ettepanekute puhul, millega seoses ilmnevad julgeolekuküsimused.
4. Vajaduse korral peavad meetmed olema kooskõlas otsusega (EL, Euratom) 2015/444 ja selle rakenduseeskirjadega.
5. Meetmes osalevad üksused tagavad kaitse tegevuses kasutatava ja/või tegevuse käigus loodud salastatud teabe loata avalikustamise eest. Nad peavad enne oma tegevuse alustamist esitama asjakohaselt riiklikult julgeolekuasutuselt saadud juurdepääsuloa isikule ja/või töötlemisloa asutusele.
6. Kui välisekspertidel tuleb tegelda salastatud teabega, peavad nad enne ametisse nimetamist läbima asjakohase julgeolekukontrolli.
7. Vajaduse korral võib komisjon või rahastamisasutus teha turvakontrolli.

Käesoleva artikli kohastele julgeolekueeskirjadele mittevastavad meetmed võib igal ajal tagasi lükata või lõpetada.

II PEATÜKK

Toetused

Artikkel 17

Toetused

Programmi raames antakse ja hallatakse toetusi kooskõlas finantsmääruse VIII jaotisega, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 18

Osalemiskõlblikud üksused

1. Kõik õigussubjektid, olenemata asukohast, ***sealhulgas mitteassotsieerunud kolmanda riigi õigussubjektid***, või rahvusvaheline organisatsioon, võivad osaleda programmi kohastes meetmetes, kui on täidetud käesolevas määruses sätestatud tingimused ning samuti tööprogrammis või konkursikutses sätestatud tingimused.
2. Üksused peavad kuuluma konsortsiumi, millesse kuulub vähemalt kolm sõltumatut õigussubjekti, kes asuvad eri liikmesriikides või assotsieerunud riigis ja vähemalt üks neist peab asuma liikmesriigis, välja arvatud juhul, kui:
 - a) tööprogrammis on sätestatud teisiti, kui see on ***nõuetekohaselt*** põhjendatud;
3. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringuid, Euroopa Innovatsiooninõukogu meetmeid, koolitus- ja liikuvusmeetmeid või programmi kaasrahastamismetmeid võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, kellest üks asub liikmesriigis või assotsieerunud riigis, ***artikli 12 kohaselt sõlmitud lepingu alusel***.
4. Koordineerimis- ja toetusmeetmeid võib rakendada üks või mitu õigussubjekti, kes võivad asuda liikmesriigis ***või*** assotsieerunud riigis või muus kolmandas riigis.

5. Liidu strateegiliste varade, huvide, sõltumatuse või turvalisusega seotud meetmete puhul võib tööprogrammiga ette näha, et osalemine võib piirduda üksnes nende õigussubjektidega, kes asuvad liikmesriikides, või lisaks liikmesriikidele nende õigussubjektidega, kes asuvad kindlaksmääratud assotsieerunud või muus kolmandas riigis.
6. *Kui see on asjakohane ja nõuetekohaselt põhjendatud, võib* tööprogrammis lisaks punktides 2, 3, 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidele sätestada ka kõlblikuskriteeriumid vastavalt meetme konkreetsetele nõuetele või meetme olemusele ja eesmärkidele, sealhulgas õigussubjektide arvu, õigussubjekti liigi ja asutamise koha.
7. Meetmete puhul, mille suhtes kohaldatakse *artiklis 11* sätestatud summasid, on osalus piiratud ühe õigussubjektiga, kes asub delegeeriva haldusasutuse jurisdiktsioonis, välja arvatud juhul, kui haldusasutusega on kokku lepitud teisiti ja see on tööprogrammiga ette nähtud.
8. *JRC* võib meetmetes osaleda, kui see on tööprogrammis märgitud.
9. *JRC*, Euroopa rahvusvahelised teadusorganisatsioonid ja liidu õiguse alusel asutatud õigussubjektid loetakse asuvaks muus liikmesriigis kui selles, kus asuvad teised asjaomases meetmes osalevad juriidilised isikud.
10. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringute meetmete ning koolitus- ja liikuvusmeetmete puhul *ja kui see on tööprogrammis ette nähtud*, loetakse rahvusvahelised organisatsioonid, mille peakorter on liikmesriigis või assotsieerunud riigis, kõnealuses liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuvaks.

Programmi muude osade puhul loetakse muud rahvusvahelised organisatsioonid kui rahvusvahelised Euroopa teadusorganisatsioonid mitteassotsieerunud kolmandas riigis asuvaks.

Artikkel 19

Rahastamiskõlblikud üksused

1. Üksused on rahastamiskõlblikud, kui nad asuvad liikmesriigis või *artiklis 12 osutatud* assotsieerunud riigis.

Meetmete puhul, mille suhtes kohaldatakse artikli 11 lõikes 3 sätestatud summasid, võib kõnealustest summadest rahastada üksnes delegeriva haldusasutuse jurisdiktsioonis asuvaid üksuseid.

1 b. Madala või keskmise sissetulekuga riikide või erandkorras muude mitteassotsieerunud kolmandate riikide üksused võib lugeda rahastamiskõlblikeks, kui

a) kõnealune kolmas riik on tööprogrammis kindlaks määratud ning

b) komisjon või rahastamisasutus leiab, et kõnealuse riigi osalemine on meetme rakendamisel oluline;

2. Üksused, mis asuvad **muudes** mitteassotsieerunud kolmandates riikides, peaksid oma osalemiskulud ise kandma. **Nende** mitteassotsieerunud kolmandate riikide **ja liidu vahel on võimalik sõlmida teadus- ja arendustegevust puudutavaid kokkuleppeid, kui seda peetakse vajalikuks, ja võib kehtestada programmi „Horisont 2020“ raames kokkulepituga sarnaneva kaasrahastamismehhanismi. Need riigid tagavad liidu õigussubjektidele vastastikuse juurdepääsu oma teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamise programmidele, samuti tagavad nad vastastikuse avatud juurdepääsu teadustulemustele ja -andmetele ning õiglastele ja võrdsetele intellektuaalomandi õiguste tingimustele.**

■

■

3. Seotud üksuseid võib meetme raames rahastada, kui nad asuvad liikmesriigis **või** assotsieerunud riigis ■.

3 a. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles ta täpsustab iga mitteassotsieerunud kolmanda riigi puhul osalevatele üksustele antud liidu rahalise toetuse summa ja sama riigi poolt selle riigi tegevuses osalevatele liidu üksustele antud rahalise toetuse summa.

Artikkel 20

Konkursid

1. Kõigi meetmete puhul ■ lisatakse töökavasse konkursside sisu.

3. Kui see on konkursside eesmärkide saavutamiseks vajalik, võib konkursse *erandjuhtudel* piirata, et töötada välja täiendavaid meetmeid või lisada olemasolevatele meetmetele täiendavaid partnereid. *Lisaks võidakse tööprogrammis ette näha võimalus madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide ühinemiseks juba välja valitud koostööpõhiste teadusuuringute ja innovatsiooni meetmetega, seda kokkuleppel asjaomase konsortsiumiga ja tingimusel, et selliste liikmesriikide õigussubjektid meetmes veel ei osale.*
4. Konkurss ei ole nõutav selliste koordineerimis- ja toetusmeetmete või programmi kaasrahastamismeetmete puhul:
- a) mille viivad läbi **JRC** või tööprogrammis kindlaksmääratud õigussubjektid ning
 - b) mis ei kuulu konkursi valdkonda *vastavalt finantsmääruse artikli 195 punktile e.*
5. Tööprogrammis määratakse kindlaks konkursikutsed, millele antakse kvaliteedimärgis. Taotleja eelneval loal võib teavet taotluse ja hindamise kohta jagada huvitatud rahastamisasutustega, tingimusel et sõlmitakse konfidentsiaalsuslepingud.

Artikkel 21

Ühised konkursid

Komisjon või rahastamisasutus võib esitada ühise konkursikutse koos:

- a) kolmandate riikide, sealhulgas nende teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide või -asutustega;
- b) rahvusvaheliste organisatsioonidega;
- c) mittetulunduslike õigussubjektidega.

Ühise konkursi puhul **peavad taotlejad vastama käesoleva määruse artiklis 18 sätestatud nõuetele ning** projektide valimiseks ja hindamiseks **kehtestatakse** ühised menetlused. Need menetlused hõlmavad tasakaalustatud ekspertide rühma, kuhu kumbki pool nimetab eksperdid.

Artikkel 22

Kommertskasutusele eelnev hange ja innovaatiliste lahenduste hange

1. Meetmete hulka võivad kuuluda või nende peamiseks eesmärgiks olla kommertskasutusele eelnevad hanked või uuenduslike lahenduste riigihanked, mida teevad direktiivides 2014/24/EL²⁸, 2014/25/EL²⁹ ja 2009/81/EÜ³⁰ määratletud avaliku sektori või võrgustiku sektori hankijad.
2. Hankemenetlused:
 - a) peavad vastama läbipaistvuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise, usaldusväärse finantsjuhtimise, proportsionaalsuse ja konkurentsieeskirjade põhimõtetele;
 - b) kommertskasutusele eelneva hanke puhul **võib asjakohasel juhul, piiramata punktis a loetletud põhimõtteid, kasutada lihtsustatud ja/või kiirendatud menetlust ning** võib ette näha konkreetse tingimused, nt piirata hankemenetluse alla kuuluva tegevuse teostamise koha liikmesriikide ja assotsieerunud riikide territooriumiga;
 - c) ühe ja sama menetluse käigus võib lubada sõlmida mitu lepingut (hulgihange) ning
 - d) näevad ette hankelepingute sõlmimise pakkuja või pakkujatega, kes teeb/teevad parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumise, tagades samas huvide konflikti puudumise.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL, milles käsitletakse riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/18/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

3. Kommertskasutusele eelneva hanke raames tulemused saanud töövõtjal on vähemalt kaasnevad intellektuaalomandi õigused. Hankijatel on tasuta kasutusõigused vähemalt tulemuste kasutamiseks nende endi jaoks ja õigus anda või osalevatelt töövõtjatelt nõuda, et need annaksid kolmandatele isikutele lihtlitsentse, et nad saaksid õiglastel ja mõistlikel tingimustel kasutada tulemusi hankija heaks, kuid ilma õigusteta anda all-litsentse. Kui töövõtja ei suuda kasutada tulemusi kaubanduslikel eesmärkidel teatava aja jooksul pärast kommertskasutusele eelneva hanke toimumist, nagu on kindlaks määratud toetuslepingus, võib hankija **pärast seda, kui ta on kasutamata jätmise põhjusi töövõtjaga arutanud**, nõuda tulemuste omandilise kuuluvuse üleandmist hankijale.

Artikkel 24

Taotlejate finantssuutlikkus

1. **Lisaks** finantsmääruse **artikli 198 lõikes 5 nimetatud eranditele** kontrollitakse üksnes koordinaatori finantssuutlikkust ning üksnes juhul, kui meetmele taotletakse liidu rahastamist summas 500 000 eurot või rohkem.
2. Kui on alust kahelda finantssuutlikkuses või kui on suurem risk seoses osalemisega mitmes liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammi raames rahastatavas meetmes, kontrollib komisjon või rahastamisasutus ka teiste, lõikes 1 osutatud künnisest allapoole jäävate taotlejate või koordinaatorite finantssuutlikkust.
3. Kui finantssuutlikkuse tagab muu õigussubjekt, kontrollitakse selle finantssuutlikkust.
4. Nõrga finantssuutlikkuse korral võib komisjon või rahastamisasutus seada taotleja osalemise tingimuseks, et esitatakse deklaratsioon seotud üksuse solidaarvastutuse kohta.
5. Osamaksu artiklis 33 sätestatud vastastikusesse kindlustusmehhanismi käsitatakse finantsmääruse artikli 152 kohaselt piisava tagatisena. Toetusesaajatelt ei või vastu võtta ega neilt nõuda mingeid lisagarantiid või -tagatist.

Artikkel 25

Hindamiskriteeriumid ja valik

1. Ettepanekut hinnatakse järgmiste toetuse andmise kriteeriumide alusel:

- a) tipptase;
 - b) mõju;
 - c) rakendamise kvaliteet ja tõhusus.
2. Euroopa Teadusnõukogu eesliiniuuringute taotluste suhtes kohaldatakse üksnes lõike 1 punktis a osutatud kriteeriumi.
 3. Tööprogrammis sätestatakse täiendavad üksikasjad lõikes 1 sätestatud toetuse andmise kriteeriumide kohaldamise kohta, *sealhulgas võimalikud koefitsiendid*, künnised *ja asjakohasel juhul eeskirjad võrdväärsete ettepanekute käsitlemiseks, võttes arvesse konkursikutse eesmärgi. Võrdväärsete ettepanekute käsitlemise tingimused võivad hõlmata muu hulgas järgmisi kriteeriume, kuid ei piirdu nendega: VKEd, sooline kuuluvus, geograafiline mitmekesisus.*
- 3 a. *Komisjon arvestab võimalusega kasutada kaheetapilist taotluste esitamise menetlust ja asjakohasel juhul võib anonüümseks muudetud ettepanekuid hinnata hindamise esimese etapi käigus ühe või mitme lõikes 1 osutatud hindamiskriteeriumi alusel.*

Artikkel 26

Hindamine

1. Projektiettepanekuid hindab hindamiskomitee, mis **koosneb** sõltumatutest välisekspertidest.

EIC tegevuse, missioonide ja komisjoni vastu võetud tööprogrammis sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib hindamiskomitee osaliselt või koordineerimis- ja toetusmeetmete puhul osaliselt või täielikult koosneda finantsmääruse artiklis 150 osutatud liidu institutsioonide ja asutuste esindajatest.

I

Hindamisprotsessi võivad jälgida sõltumatud vaatlejad.

2. *Asjakohasel juhul* reastab hindamiskomitee kohaldatavad künnised ületavad taotlused vastavalt:

- a) hindamispunktidele;
- b) nende panusele konkreetsete poliitiliste eesmärkide saavutamisse, sealhulgas järjepideva projektide portfelli loomisesse, **nimelt EIC Pathfinderite tegevuse ja missioonide puhul ja muudel komisjoni vastu võetud tööprogrammis üksikasjalikult sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.**

EIC tegevuse ja missioonide puhul ja muudel komisjoni vastu võetud tööprogrammis üksikasjalikult sätestatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib hindamiskomitee ■ teha ka ettepanekuid projektiettepanekute ■ kohandamiseks niivõrd, kuivõrd see on vajalik portfelli lähenemisviisi järjepidevuseks. **Kohandused peavad olema kooskõlas osalemistingimustega ja vastama võrdse kohtlemise põhimõttele. Sellistest juhtudest teavitatakse programmikomiteed.**

- 2 a. **Hindamismenetlus kavandatakse nii, et vältida huvide konflikti ja kallutatust. Tagatakse hindamiskriteeriumide ja projektiettepanekule punktide andmise läbipaistvus.**
- 3. **Vastavalt finantsmääruse artikli 200 lõikele 7 antakse taotlejatele hindamise kõigis etappides tagasisidet ja vajaduse korral esitatakse ettepaneku tagasilükkamise põhjused.**
- 4. **Madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikides asuvatele õigussubjektidele, kes on edukalt osalenud komponendis „Osalemise laiendamine ja tipp-pädevuse jagamine“, antakse taotluse alusel osalust käsitlev tõend, mida saab lisada ettepanekutele programmi koostööpõhistes osades, mida nad kooskõlastavad.**

Artikkel 27

Hindamise läbivaatamise kord, **päringud ja kaebused**

- 1. Taotleja võib nõuda hindamise läbivaatamist, kui ta leiab, et kehtivat hindamismenetlust ei ole tema ettepaneku suhtes õigesti kohaldatud³¹.
- 2. Hindamise läbivaatamine hõlmab ainult hindamise menetluslike aspekte, mitte ettepaneku sisu hindamist.
- 2 a. **Läbivaatamistaotlus on seotud konkreetse ettepanekuga ja see esitatakse 30 päeva jooksul alates hindamistulemuste teatamisest.**

³¹ **Menetlust selgitatakse enne hindamisprotsessi algust avaldatavas dokumendis.**

Hindamise läbivaatamise komitee esitab menetluslike aspektide kohta arvamuse ning selle eesistujaks ja liikmete seas on Euroopa Komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse ametnikud, kes ei olnud ettepanekute hindamisega seotud. Komitee võib soovitada ühte järgnevast:

- a) ettepaneku uus läbivaatamine peamiselt selliste hindajate poolt, kes eelmises hindamises ei osalenud;*
- b) esialgse hinnangu kinnitamine.*

3. Hindamise läbivaatamine ei tohi lükata edasi nende ettepanekute valikumenetlust, mis ei kuulu läbivaatamisele.

3 a. Komisjon tagab korra, mille alusel osalejad saavad vahetult esitada päringuid ja kaebusi programmis „Euroopa horisont“ osalemise kohta. Teave päringute või kaebuste esitamise korra kohta tehakse veebis kättesaadavaks.

Artikkel 28

Ajavahemik taotluse esitamisest toetuse määramiseni

1. Erandina finantsmääruse artikli 194 lõike 2 esimesest lõigust kohaldatakse järgmisi ajavahemikke:
 - a) kõigi taotlejate teavitamiseks nende taotluse hindamise tulemustest maksimaalselt viis kuud alates täielike ettepanekute esitamise tähtpäevast;
 - b) toetuslepingute sõlmimiseks taotlejatega maksimaalselt kaheksa kuud alates täielike ettepanekute esitamise tähtpäevast.

2. Tööprogrammis võib kehtestada lühemaid ajavahemikke.

3. Lisaks finantsmääruse artikli 194 lõike 2 teises lõigus sätestatud eranditele võib lõikes 1 osutatud ajavahemikke ületada ERC meetmete puhul, missioonide puhul ja juhul, kui meetmed esitatakse eetika- või julgeolekuhinnangu saamiseks.

Artikkel 29

Toetuse kasutamine

1. Kui toetusesaaja ei täida meetme tehnilise rakendamisega seotud kohustusi, peavad neid kohustusi täitma teised toetusesaajad ilma liidu lisarahastamiseta, välja arvatud juhul, kui nad on sellest kohustusest selgesõnaliselt vabastatud. Iga toetusesaaja finantsvastutus piirdub tema enda võlaga, mille suhtes kohaldatakse vastastikust kindlustusmehhanismi käsitlevaid sätteid.
2. Toetuslepinguga võidakse kehtestada vahe-eesmärgid ja nendega seotud eelmaksed. Kui vahe-eesmärgid on täitmata, võib meetme peatada, muuta või ***nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel*** lõpetada.
3. Meetme võib lõpetada ka siis, kui oodatud tulemused on tänu teaduslikele või tehnoloogilistele ***põhjustele või rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ puhul ka*** majanduslikele põhjustele kaotanud oma asjakohasuse liidu jaoks ***või*** EIC ja missioonide puhul ***on kaotanud*** oma asjakohasuse meetmete portfelli osana. ***Enne kui komisjon otsustab meetme lõpetada, viib ta koos meetme koordinaatori ja vajaduse korral välisekspertidega läbi finantsmääruse artikli 133 kohase menetluse.***

Artikkel 29 a

Toetuslepingu näidis

1. ***Komisjon koostab tihedas koostöös liikmesriikidega komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse ning toetusesaajate vahelise toetuslepingu näidised kooskõlas käesoleva määrusega. Kui toetuslepingu näidist on vaja oluliselt muuta, muu hulgas selleks, et seda toetusesaajate jaoks veelgi lihtsustada, siis muudab komisjon seda vastavalt vajadusele tihedas koostöös liikmesriikidega.***
2. ***Toetuslepinguga nähakse ette toetusesaajate ning kas komisjoni või asjaomase rahastamisasutuse käesoleva määruse kohased õigused ja kohustused. Lisaks nähakse***

sellega ette selliste õigussubjektide õigused ja kohustused, kellest meetme rakendamise käigus saavad toetusesaajad, ning konsortsiumi koordinaatori roll ja ülesanded.

Artikkel 30

Rahastamismäärad

1. Iga meetme puhul on sellest meetmest rahastatavate tegevuste jaoks ette nähtud ühtne rahastamismäär. Ülemmäär **meetme kohta** määratakse kindlaks tööprogrammis.
2. Programm võib hüvitada kuni 100 % meetme abikõlblikest kogukuludest, välja arvatud:
 - a) innovatsioonimeetmete puhul: kuni 70 % kõigist abikõlblikest kuludest, välja arvatud mittetulunduslike õigussubjektide kulud, mille puhul programm võib hüvitada kuni 100 % kõigist abikõlblikest kuludest;
 - b) programmi kaasrahastamismeetmete puhul: vähemalt 30 % abikõlblikest kogukuludest ning nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel kuni 70 % kõigist abikõlblikest kuludest.
3. Käesolevas artiklis sätestatud rahastamismäärasid kohaldatakse ka selliste meetmete suhtes, mille puhul on kogu meetme või selle osa jaoks määratud kindlaks kindlamääraline makse, ühikuhinnal või ühekordsel summal põhinev makse.

Artikkel 31

Kaudsed kulud

1. Kaudsete abikõlblike kulude kindlaksmääramisel kohaldatakse kindlamääralist makset, milleks on 25 % otsestest rahastamiskõlblikest kogukuludest, v.a alltöövõtuga seotud otsesed rahastamiskõlblikud kulud, rahaline toetus kolmandatele isikutele ning võimalikud ühikukulud või ühekordsed maksed, mis sisaldavad kaudseid kulusid.

Kui see on asjakohane, arvutatakse ühikuhindades või ühekordsetes summades sisalduvad kaudsed kulud, kasutades lõikes 1 sätestatud kindlat määra, välja arvatud ettevõttesiseste kaupade ja teenuste ühikuhindade puhul, mis arvutatakse tegelike kulude alusel vastavalt toetusesaaja tavapärasele raamatupidamistavale.

2. Kui see on tööprogrammiga ette nähtud, võib kaudsed kulud deklareerida siiski ühekordse summana või ühikukuludena.

Artikkel 32

Rahastamiskõlblikud kulud

1. Lisaks finantsmääruse artiklis **186** sätestatud kriteeriumidele on projektipõhise hüvitisega toetusesaajate personalikulud rahastamiskõlblikud kuni selles ulatuses, mida inimesele ***makstaks*** töö eest sarnastes riiklike skeemide raames rahastatud ***teadusuuringute ja innovatsiooni*** projektides, ***hõlmates sotsiaalkindlustusmakseid ja muid meetmes osaleva personali tasustamisega seotud kulusid, mis tulenevad riigi seadustest või töölepingust.***

Projektipõhine hüvitis on hüvitis, mis on seotud isiku osalemisega projektides, on osa toetusesaaja tavapärasest tasustamistavast ja seda makstakse järjepidevalt.

2. Erandina finantsmääruse artikli 190 lõikest 1 on kolmandate isikute poolt mitterahaliste sissemaksete kaudu kättesaadavaks tehtud ressursside kulud rahastamiskõlblikud kuni kolmanda poole otseste abikõlblike kulude ulatuses.
3. Erandina finantsmääruse artiklist 192 ei käsitata tulemuste kasutamisest saadud tulu meetme tuludena.
- 3 a. ***Toetusesaajad võivad kasutada oma tavapäraseid raamatupidamistavasid meetmega seoses tekkinud kulude määratlemiseks ja deklareerimiseks kooskõlas kõigi toetuslepingus kindlaks määratud tingimustega, vastavalt käesolevale määrusele ja finantsmääruse artiklile 186.***
4. Erandina finantsmääruse artikli 203 lõikest 4 on lõppmakse tegemisel kohustuslik esitada raamatupidamismetoodika õigsust kinnitav tõend, kui summa, mis on deklareeritud tegelike kuludena ja tavapäraste kuluarvestustavade kohaselt arvutatud ühikuhindadena, on 325 000 eurot või rohkem.

Tõendeid finantsaruannete kohta võib anda tunnustatud välisaudiitor või avalik-õiguslike asutuste puhul pädev ja sõltumatu ametiisik kooskõlas finantsmääruse artikli 203 lõikega 4.

- 4 a. *Vajaduse korral võetakse Marie Skłodowska-Curie meetmete koolitus- ja liikuvustoetuste puhul ELi osamakses nõuetekohaselt arvesse teadlase lisakulusid seoses rasedus- ja sünnituspuhkuse või vanemapuhkuse, haiguspuhkuse või eripuhkusega, vastuvõtva organisatsiooni muutumisega või teadlase perekonnaseisu muutusega toetuslepingu kehtivuse ajal.*
- 4 b. *Avatud juurdepääsuga seotud kulud, kaasa arvatud andmehalduskavad, on hüvitamiskõlblikud vastavalt toetuslepingus kindlaks määratule.*

Artikkel 33

Vastastikune kindlustusmehhanism

1. Käesolevaga luuakse vastastikune kindlustusmehhanism (edaspidi „mehhanism“), mis asendab kooskõlas määruse (EÜ) nr 1290/2013 artikliga 38 asutatud fondi ja on selle õigusjärglane. Mehhanism katab toetusesaajate võlgnetavate summadega seotud riski:

- a) komisjonile otsuse 1982/2006/EÜ alusel,
- b) komisjonile ja liidu asutustele raamprogrammi „Horisont 2020“ raames,
- c) komisjonile ja rahastamisasutustele käesoleva programmi alusel.

Esimese lõigu punktis c osutatud rahastamisasutustega seotud riski võib katta kohaldatavas lepingus sätestatud kaudse katvuse süsteemi kaudu, võttes arvesse rahastamisasutuse laadi.

2. Mehhanismi haldab liit, keda esindab komisjon, kes tegutseb rakendusasutusena. Komisjon kehtestab mehhanismi toimimiseks erieeskirjad.
3. Toetusesaajad maksavad meetme jaoks rahalist toetust 5 % ulatuses liidu vahenditest. Komisjon võib perioodiliste *läbipaistvate* hindamiste alusel seda toetust suurendada kuni 8 % -ni või vähendada 5 % -ni. Esialgsest eelfinantseerimissummast *peetakse* kinni toetusesaaja poolt mehhanismile *antav* sissemaksesumma ning makstakse see toetusesaaja nimel mehhanismi *ja see ei ületa mingil juhul esialgset eelfinantseerimissummat*.

4. Toetusesaajate panus kantakse tagasi lõppmakse tegemise ajal.

5. Mehhanismi tegevuse tulemusena saadav rahaline tulu lisatakse mehhanismile. Kui tagastus on ebapiisav, mehhanismi ei kasutata ning komisjon või rahastamisasutus nõuab võlgnetavad summad sisse otse toetusesaajatelt või kolmandatelt isikutelt.
6. Sissenõutud summad moodustavad mehhanismi sihtotstarbelise tulu finantsmääruse artikli 21 lõike 5 tähenduses. Pärast kõigi selliste toetuste lõpuleviimist, mille risk on mehhanismiga otse või kaudselt kaetud, nõuab komisjon kõik võlgnetavad summad tagasi ning kannab need liidu eelarvesse vastavalt seadusandja otsustele.
7. **Kõnealust mehhanismi** võib **laiendada** teistele otseselt hallatavatest liidu programmidest toetuse saajatele. Komisjon võtab vastu eeskirjad muude programmide toetusesaajate osalemise kohta.

Artikkel 34

Omandiline kuuluvus ja kaitse

1. Toetusesaajate saavutatud tulemused kuuluvad neile endile. Nad tagavad, et nende töötajate või muude isikute õigusi seoses tulemustega saab teostada viisil, mis on kooskõlas toetusesaajate kohustustega toetuslepingus sätestatud tingimustes.

Kaks või enam toetusesaajat on tulemuste ühisomanikud, kui:

- a) nad on need ühiselt loonud ning
- b) ei ole võimalik:
 - i) teha kindlaks iga toetusesaaja panust
 - või
 - ii) neid eraldada kaitse taotlemisel, saamisel või hoidmisel.

Ühisomanikud lepivad kirjalikult kokku oma ühise omandiõiguse määramise ja kasutamise tingimused. Kui **konsortsiumilepingus või ühisomandiõiguse lepingus** ei ole kokku lepitud teisiti, võib iga ühisomanik anda kolmandatele isikutele lihtlitsentse ühisomandis olevate tulemuste kasutamiseks (edasilitsentsimise õiguseta), kui teistele ühisomanikele antakse eelteade ning õiglane ja mõistlik hüvitis. Ühisomanikud võivad kirjalikult kokku leppida, et nad kohaldavad muud režiimi kui ühine omandiõigus.

2. Liidu toetust saanud toetusesaajad kaitsevad piisavalt oma tulemusi, kui seda on võimalik teha ja kui kaitse on õigustatud, võttes arvesse kõiki asjakohaseid kaalutlusi, sealhulgas ärieesmärgil kasutamise väljaavaateid **ja mis tahes muud õigustatud huvi**. Kui nad teevad otsuseid kaitse kohta, võtavad toetusesaajad arvesse samuti teiste meetmes osalevate toetusesaajate õigustatud huve.

Artikkel 35

Kasutamine ja tulemuste levitamine

1. **Kõik liidult rahalist toetust saanud osalejad annavad oma parima, et kasutada nende omandis olevaid tulemusi või lubada neid kasutada teisel õigussubjektil.** Toetusesaajad võivad kasutada tulemusi otse või kaudselt tulemuste edastamise ja litsentsimise teel kooskõlas artikliga 36.

Tööprogrammiga võidakse ette näha täiendavad kasutamiskohustused.

Kui hoolimata toetusesaaja parimatest püüdlustest oma tulemusi otseselt või kaudselt kasutada ei toimu kasutamist toetuslepingus kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, kasutab toetusesaaja toetuslepingus kindlaksmääratud veebikeskkonda, et leida huvitatud isikud, kes neid tulemusi kasutaksid. Toetusesaaja põhjendatud taotluse alusel võib sellest kohustusest loobuda.

2. Toetusesaaja levitab oma tulemusi **niipea kui see on teostatav, avatud vormingus**, kohaldades seejuures kõiki piiranguid, mis tulenevad intellektuaalomandi kaitsest, turvaeeskirjadest või õigustatud huvidest.

Tööprogrammiga võib ette näha täiendavaid levitamiskohustusi, **kaitstes samal ajal liidu majandus- ja teadushuve**.

3. Toetusesaajad tagavad, et avatud juurdepääs teaduspublikatsioonidele kehtib toetuslepingus sätestatud tingimustel. Eelkõige tagavad toetusesaajad, et neil või autoritel on piisavad intellektuaalomandi õigused, mis on vajalikud nende avatud juurdepääsu nõuete täitmiseks.

Avatud juurdepääs teadusandmetele on toetuslepingus sätestatud tingimustel üldreegel, **tagades erandite võimaluse kooskõlas põhimõttega „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“**, võttes arvesse toetusesaajate õigustatud huve, **sealhulgas ärieesmärgil**

kasutamist ja muid piiranguid, nt nagu andmekaitse eeskirjad, **privaatsus**, **konfidentsiaalsus**, **ärisaladused**, **liidu konkurentsihuvid**, turvaeeskirjad ja intellektuaalomandi õigused.

Tööprogrammiga võib ette näha täiendavaid **stiimuleid või** kohustusi seoses avatud teaduse tavadega.

4. Toetusesaajad haldavad kõiki **programmi „Euroopa horisont“ meetme tulemusel saadud** uurimisandmeid **kooskõlas FAIR-põhimõtetega ning** vastavalt toetuslepingus sätestatud tingimustele ja koostavad andmehalduskava.

Tööprogrammiga võib **põhjendatud juhtudel** ette näha lisakohustusi kasutamaks Euroopa avatud teaduspilve teadusandmete salvestamiseks ja neile juurde pääsemiseks.

5. Toetusesaajad, kes kavatsevad oma tulemusi levitada, annavad sellest teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele eelnevalt teada. Mis tahes muu toetusesaaja võib esitada vastuväiteid, kui ta tõendab, et kavandatud levitamine kahjustaks märkimisväärselt tema õigustatud huve seoses tulemuste või taustteabega. Sellisel juhul võib levitamine toimuda ainult juhul, kui võetakse vajalikud meetmed kõnealuste õigustatud huvide kaitseks.
6. Kui tööprogrammis ei ole sätestatud teisiti, peavad ettepanekud sisaldama tulemuste kasutamise ja levitamise kava. Kui eeldatava kasutamisega kaasneb toote või protsessi arendamine, loomine, valmistamine ja turustamine või teenuse loomine ja osutamine, siis sisaldab kava sellise kasutamise strateegiat. Kui kavaga nähakse ette kasutamine peamiselt mitteassotsieerunud kolmandates riikides, selgitavad õigussubjektid, kuidas selline kasutamine on endiselt liidu huvides.

Toetusesaajad **uuendavad** kava **kooskõlas toetuslepinguga** meetme rakendamise ajal ja pärast seda.

7. Toetusesaajad esitavad mis tahes nõutud teabe oma tulemuste kasutamise ja levitamise kohta **vastavalt toetuslepingus sätestatud tingimustele**, et komisjon või rahastamisasutus saaks jälgida ja tulemusi levitada. Sõltuvalt toetusesaajate õigustatud huvidest tehakse selline teave üldsusele kättesaadavaks.

Artikkel 36

Üleandmine ja litsentsimine

1. Toetusesaajad võivad tulemuste omandiõiguse üle anda. Nad tagavad, et nende kohustused kehtivad ka uue omaniku suhtes ja et viimasel on kohustus neid mis tahes hilisemal üleandmisel edasi anda.

2. Kui konkreetselt kindlaksmääratud kolmandate isikute, ***sealhulgas seotud üksuste*** puhul ei ole kirjalikult teisiti kokku lepitud või kui kohaldatava õiguse alusel ei ole võimalik teisiti, peavad toetusesaajad, kes kavatsevad üle anda tulemuste omandiõiguse, teatama ette kõikidele teistele toetusesaajatele, kellel on endiselt juurdepääs tulemustele. Teade peab sisaldama piisavalt teavet uue omaniku kohta, et toetusesaaja saaks hinnata selle mõju tema kasutusõigustele.

Kui konkreetselt kindlaksmääratud kolmandate isikute, ***sealhulgas seotud üksuste*** puhul ei ole kirjalikult kokku lepitud teisiti, võib toetusesaaja esitada vastuväite üleandmise vastu, kui ta saab tõendada, et üleandmine kahjustaks tema kasutusõigusi. Sellisel juhul ei või üleandmine toimuda enne, kui asjaomased toetusesaajad on omavahel kokkuleppele jõudnud. ***Toetuslepingus kehtestatakse selleks ajalised piirangud.***

3. Toetusesaajad võivad anda oma tulemuste suhtes litsentse või anda muul viisil õiguse neid kasutada, ***sealhulgas ainulitsentsi alusel***, kui see ei mõjuta nende kohustuste täitmist. ***Ainulitsentsi andmine tulemustele on võimalik, kui kõik teised asjaomased toetusesaajad annavad nõusoleku, et nad loobuvad oma kasutusõigustest.***

4. Kui see on põhjendatud, sätestatakse toetuslepingus ***komisjoni või rahastamisasutuse*** õigus esitada vastuväiteid tulemuste omandiõiguse üleandmise või tulemuste suhtes ainulitsentsi andmise suhtes, kui:

- a) tulemused loonud toetusesaajad on saanud liidult rahalist toetust;
- b) üleandmine või litsents antakse mitteassotsieerunud kolmandas riigis asuvale õigussubjektile; ning
- c) üleandmine või litsents ei ole kooskõlas liidu huvidega.

Kui kohaldatakse õigust esitada vastuväiteid, teatab toetusesaaja sellest ette. Ülekandmise või toetuste andmise puhul konkreetselt määratletud õigussubjektidele võib kirjalikult loobuda vastuväidete esitamise õigusest, kui on võetud meetmeid liidu huvide kaitseks.

Artikkel 37

Kasutusõigused

1. Kohaldatakse järgmisi kasutusõiguse põhimõtteid:
 - a) taotlus kasutusõiguse saamiseks või sellest loobumiseks esitatakse kirjalikult;
 - b) kui kasutusõiguse andjaga ei ole kokku lepitud teisiti, ei sisalda kasutusõigus all-litsentse;
 - c) toetusesaajad teatavad üksteisele enne toetuslepingu sõlmimist kõigist piirangutest oma taustteabe kasutamise suhtes;
 - d) kui toetusesaaja ei osale enam meetmes, ei mõjuta see tema kohustusi võimaldada juurdepääsu;
 - e) kui toetusesaaja jätab oma kohustused täitmata, võivad toetusesaajad kokku leppida, et tal ei ole enam kasutusõigusi.
2. Toetusesaajad tagavad juurdepääsu:
 - a) oma tulemustele tasuta kõigile teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele, kes vajavad seda oma ülesannete täitmiseks;
 - b) oma taustteabele kõigile teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele, kes vajavad seda oma ülesannete täitmiseks; sel juhul kohaldatakse lõike 1 punktis c osutatud piiranguid; selline juurdepääs võimaldatakse tasuta, kui toetusesaajad ei ole enne toetuslepingu sõlmimist teisiti kokku leppinud;
 - c) oma tulemustele, mille puhul kohaldatakse lõike 1 punktis c osutatud piiranguid, ning oma taustteabele kõigile teistele meetmes osalevatele toetusesaajatele, kes vajavad seda oma enda tulemuste kasutamiseks; juurdepääs antakse õiglastel ja mõistlikel tingimustel, milles kokku lepitakse.
3. Kui toetusesaajad ei ole kokku leppinud teisiti, annavad nad juurdepääsu oma tulemustele ning, võttes arvesse kõiki lõike 1 punktis c nimetatud piiranguid, ka oma taustteabele õigussubjektile, kes:

- a) on asutatud liikmesriigis või assotsieerunud riigis;
- b) on teise toetusesaaja otsese või kaudse kontrolli all või on sama otsese või kaudse kontrolli all kui kõnealune toetusesaaja või keda kõnealune toetusesaaja otseselt või kaudselt kontrollib; ning
- c) vajavad juurdepääsu selle toetusesaaja tulemuste kasutamiseks **vastavalt toetusesaaja kasutamiskohustustele**.

Juurdepääs antakse õiglastel ja mõistlikel tingimustel, milles kokku lepitakse.

- 4. Kasutamise eesmärgil võib juurdepääsutaotluse esitada kuni üks aasta pärast meetme lõppu, välja arvatud juhul, kui toetusesaajad lepivad kokku eri tähtaja.
- 5. Toetusesaajad, kes on saanud liidult rahalist toetust, annavad oma tulemuste tasuta kasutamise õiguse liidu institutsioonidele, organitele või asutustele liidu poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks. Juurdepääs piirdub mitteärilise ja konkurentsivälise kasutusega.

Sellised kasutusõigused ei laiene toetusesaajate taustteabele.

Meetmete puhul, mis kuuluvad teemavaldkonda „**Ühiskonna tsiviiljulgeolek**“, peavad liidu toetust saanud toetusesaajad andma oma tulemuste tasuta kasutusõiguse ka liikmesriikide ametiasutustele poliitika või programmide väljatöötamiseks, rakendamiseks ja järelevalveks kõnealuses valdkonnas. Juurdepääs peab piirduma mitteärilise ja konkurentsivälise kasutusega ning see antakse kahepoolse kokkuleppe alusel, milles määratakse kindlaks eritingimused, mille eesmärk on tagada, et kõnealuseid õigusi kasutatakse üksnes ettenähtud eesmärgil ja et kehtestatakse asjakohased konfidentsiaalsuskohustused. Kasutusõigust taotleb liikmesriik, liidu institutsioon, asutus, teenistus või amet teavitab sellisest taotlusest kõiki liikmesriike.

- 6. ***Kui see on asjakohane, võib*** tööprogrammiga ■ ette näha täiendavad kasutusõigused.

Artikkel 38

■ Erisätted

ERC meetmete, koolitus- ja liikuvusmeetmete, kommertskasutusele eelnevate hangete, innovatiivsete lahenduste riigihangete, programmi kaasrahastamismetmete ning koordineerimis- ja

toetusmeetmete puhul võib kohaldada omandiõiguse, tulemuste kasutamise ja levitamise, üleandmise ja litsentsimise ning kasutusõiguse erieeskirju.

Kõnealused erieeskirjad **sätestatakse toetuslepingus ning need** ei muuda avatud juurdepääsuga seotud **põhimõtteid ja** kohustusi.

Artikkel 39

Auhinnad

1. Programmi raames antavaid auhindu antakse ja hallatakse vastavalt finantsmääruse IX jaotisele, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
2. Kui tööprogrammis või konkursieeskirjades ei ole sätestatud teisiti, võivad võistluses osaleda kõik õigussubjektid asukohast olenemata.
3. **Kui see on asjakohane, võib** komisjon või rahastav asutus korraldada auhindu koos:
 - a) teiste liidu asutustega;
 - b) kolmandate riikide, sealhulgas nende teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonide või -asutustega;
 - c) rahvusvaheliste organisatsioonidega; või
 - d) mittetulunduslike õigussubjektidega.
4. Tööprogramm või konkursikord **sisaldavad** kohustusi seoses teabe **edastamisega ja asjakohasel juhul seoses** kasutamise ja levitamisega, **omandi- ja kasutusõigusega, kaasa arvatud litsentsimissätted.**

IV PEATÜKK

Hanked

Artikkel 40

Hanked

1. Programmi raames sõlmitavaid hankeid antakse ja hallatakse vastavalt finantsmääruse VII jaotisele, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.
2. Hanked võivad toimuda ka kommertskasutusele eelneva hanke kujul või novaatorlike lahenduste hanke kujul, mida korraldab komisjon või rahastamisasutus enda nimel või koos liikmesriikide ja assotsieerunud riikide avaliku sektori hankijatega. Sel juhul kohaldatakse artiklis 22 sätestatud eeskirju.

V PEATÜKK

Segarahastamistoimingud ja segarahastamisvahend

Artikkel 41

Segarahastamistoimingud

Käesoleva programmi kohaselt otsustatud segarahastamistoimingud tehakse kooskõlas [InvestEU programmi] ja finantsmääruse X jaotisega.

Artikkel 42

Programmi „Euroopa horisont“ ja EIC segarahastamisvahend

1. Programmist „Euroopa horisont“ või EIC segarahastamisvahendist antavate toetuste ja tagasimakstava ettemakse komponendi suhtes kohaldatakse artikleid 30-33.
2. EIC segarahastamisvahendit rakendatakse kooskõlas artikliga 43. EIC segarahastamisvahendi raames võib toetust anda seni, kuni meedet on võimalik rahastada segarahastamisena või rahastamis- ja investeerimistehinguna, mis on täielikult hõlmatud ELi tagatisega InvestEU raames. Erandina finantsmääruse artiklist 209 ei kohaldata EIC segarahastamisvahendi andmisel lõikes 2, eelkõige punktides a ja d sätestatud tingimusi.
3. Programmi „Horisont“ segarahastamisvahendit võib kasutada programmi kaasrahastamisel, kui liikmesriikide ja assotsieerunud riikide ühisprogrammiga nähakse ette rahastamisvahendite kasutamine valitud meetmete toetuseks. Selliste meetmete hindamine ja valik toimub vastavalt artiklitele **11**, 19, 20, 24, 25 ja 26. Raamprogrammi „Euroopa horisont“ segarahastamisvahendi rakendusviisid on kooskõlas artikliga 29, analoogia põhjal artikli 43 lõikega 9 ja tööprogrammis kindlaks määratud **ja põhjendatud** lisatingimustega.

4. Kooskõlas finantsmääruse artikli 21 lõike 3 punktiga f ja artikli 21 lõikega 4 käsitatakse tagasimakseid, sealhulgas hüvitatud ettemakseid ning programmi „Euroopa horisont“ ja EIC segarahastamisvahendi tulusid sihtotstarbelise sisetuluna.
5. Programmi „Euroopa horisont“ EIC segarahastamisvahend tagatakse viisil, mis *edendab liidu konkurentsivõimet, moonutamata samas konkurentsi siseturul.*

Artikkel 42 a

Rahastamisvahend „Pathfinder“

1. *Vahendiga Pathfinder antakse toetusi suure riskiga tiptasemel projektidele, mida rakendavad konsortsiumid või üksikud toetusesaajad ja mille eesmärk on arendada radikaalseid uuendusi ja uusi turuvõimalusi. Pathfinder toetab teadusliku, tehnoloogilise või süvatehnoloogilise uurimis- ja arendustöö varaseimaid etappe, sealhulgas kontseptsiooni tõendamist ja prototüüpide valmistamist tehnoloogia kontrollimiseks.*

Vahendit Pathfinder rakendatakse peamiselt alt-üles-põhimõttel toimiva avaliku projektikonkursi kaudu, millel on igaks aastaks kindlaks määratud tähtaeg. Samuti aitab Pathfinder toime tulla konkurentsiprobleemidega, et arendada välja peamised strateegilised eesmärgid milleks on vaja süvatehnoloogiat ja radikaalset mõtlemist.
2. *Pathfinderi üleminekutegevusega aidatakse kõigil teadlastel ja novaatoritel leida liidus võimalusi kaubanduslikuks arendamiseks, näiteks tutvustamistegevus ja teostatavusuuringud võimaliku ärimudeli hindamiseks, ning toetatakse võrse- ja idufirmade loomist:*
 - a) *konkursside algatamine ja sisu määratakse kindlaks, võttes arvesse meetmete portfelliga seotud tööprogrammis kehtestatud eesmärgid ja eelarvet;*
 - b) *Igale EIC Pathfinderis raames konkursi teel juba välja valitud ettepanekule võib anda kindlamääralisi lisatoetusi, mille suurus ei ületa 50 000 eurot, täiendavaks tegevuseks, kaasa arvatud kiireloomulised koordineerimis- ja toetusmeetmed, et tugevdada projektide portfelli kuuluvaid toetusesaajaid, näiteks hinnata võimalikke võrsefirmasid või turgu loovaid uuendusi või koostada äriplaani.*

Sellistest juhtudest teavitatakse eriprogrammi kohaselt loodud programmikomiteed.

3. EIC Pathfinderis suhtes kohaldatakse artiklis 25 määratletud toetuse andmise kriteeriume.

Artikkel 43

Rahastamisvahend „Accelerator“

1. Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ *eesmärk on toetada peamiselt turgu loovat innovatsiooni. Sellest toetatakse ainult üksiktoetusesaajaid ja pakutakse peamiselt segarahastamistoetust. Teatavatel tingimustel võidakse pakkuda ka üksnes toetuspõhiseid ja üksnes omakapitalipõhiseid toetusi.*

EIC Acceleratori raames pakutakse kaht tüüpi toetust:

- *segarahastamistoetus VKEdele, sealhulgas idufirmadele ja erandjuhtudel väikestele keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, kes tegelevad läbimurdelise innovatsiooniga, mida ei peeta laenukõlblikuks;*
- *üksnes toetuspõhine toetus VKEdele, sealhulgas idufirmadele, kes tegelevad mis tahes liiki innovatsiooniga alates järkjärgulisest kuni murrangulise ja läbimurdeliseni ja kelle eesmärk on edaspidi laieneda.*

Laenukõlbmatuks loetud VKEdele, sealhulgas idufirmadele, kes on juba saanud üksnes toetuspõhist toetust, võib anda ka üksnes omakapitalipõhist toetust.

Üksnes toetuspõhiseid toetusi antakse rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ raames ainult järgmistel kumulatiivsetel tingimustel:

- a) *projekt sisaldab teavet taotleja laienemissuutlikkuse ja -valmisoleku kohta;*
- b) *toetusesaaja saab olla vaid iduettevõtja või VKE;*
- c) *rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ raames antavat üksnes toetuspõhist toetust antakse toetusesaajale programmi „Euroopa horisont“ ajal ainult üks kord kuni 2,5 miljoni euro ulatuses.*

- 1 a.** Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“ toetusesaaja on liikmesriigis või assotsieerunud riigis asuv idufirma, VKE või *erandkorras väike* keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja, *kes tahab laieneda*. Ettepaneku võib esitada *kas* toetusesaaja või *toetusesaaja eelneval nõusolekul* üks või rohkem füüsilist või juriidilist isikut, kes kavatsevad asutada kõnealuse toetusesaaja või seda toetada. *Viimasel juhul allkirjastatakse rahastamisleping üksnes toetusesaajaga.*
2. Üks rahastamisotsus hõlmab ja rahastab kõiki liidu rahalise toetuse vorme, mida EIC segarahastamisvahend pakub.
3. Taotlusi hindavad sõltumatud *väliseksperdid* iga taotluse väärtuse alusel ning valik tehakse *pideva* konkursi raames vastavalt artiklitele 24–26, kooskõlas lõikega 4.
4. Rahastamise kriteeriumid on järgmised:
- a)* tipptase;
 - b)* mõju;
 - c)* meetme riskitase, *mis takistaks investeringuid, rakendamise kvaliteet ja tõhusus* ja vajadus liidu toetuse järele.
5. Asjaomaste taotlejate nõusolekul võib komisjon või programmi „Euroopa horisont“ rakendavad rahastamisasutused (*sealhulgas EIT teadmise- ja innovaatikakogukonnad*) esitada viimase *toetuse andmise* kriteeriumi raames otse ettepaneku innovatsiooni ja turuleviimise meetme kohta, mis juba vastavad kahele esimesele kriteeriumile, ning nende ettepanekute suhtes kohaldatakse järgmisi kumulatiivseid tingimusi:
- a)* ettepanek on pärit mõnes muust meetmest, mida rahastatakse programmist „Horisont 2020“, käesolevast programmist või *programmi „Euroopa horisont“ esimese tööprogrammi katseprojekti puhul riiklikest ja/või piirkondlikest programmidest, alustades sellise skeemi nõudluse kindlakstegemisest. Üksikasjalikud sätted nähakse ette eriprogrammis.*
 - b)* see põhineb *kuni kaks aastat tagasi tehtud* varasemal projekti läbivaatamisel, milles hinnati ettepaneku kvaliteeti ja mõju ning mille suhtes kohaldatakse tingimusi ja menetlusi, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud tööprogrammis.

6. Kvaliteedimärgise võib anda järgmiste kumulatiivsete tingimuste alusel:
- a) toetusesaaja on idufirma, VKE *või väike keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja*,
 - b) ettepanek on rahastamiskõlblik ja on läbinud lõikes 4 osutatud kahe esimese kriteeriumi suhtes kohaldatavad künnised,
 - c) sellistele tegevustele, mis oleksid abikõlblikud innovatsioonimeetme alusel.
7. Hindamise läbinud ettepaneku puhul teevad sõltumatud **väliseksperdid** ettepaneku vastava rahastamisvahendi EIC „*Accelerator*“ *toetuse* kohta, võttes aluseks riski ning innovatsiooni turuletoomiseks vajaminevad ressursid ja aja.
- Komisjon võib sõltumatute **välisekspertide** poolt valitud ettepaneku tagasi lükata põhjendatud kaalutlustel, sealhulgas **mittevastavus** liidu poliitikavaldkondade **eesmärkidele**. *Sellise tagasilükkamise põhjustest teavitatakse programmikomiteed.*
8. **Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“** toetuse või hüvitatava ettemakse komponent ei tohi olla suurem kui 70 % sellise valitud innovatsioonimeetme **kõigist abikõlblikest** kuludest.
9. **Rahastamisvahendi EIC „Accelerator“** *toetuse* omakapitali ja tagastatava toetuse komponentide rakendusviisid täpsustatakse otsuses [eriprogramm].
10. Valitud meetme lepinguga kehtestatakse **rahastamisvahendi EIC „Accelerator“** *toetuse* osas konkreetsed **mõõdetavad** vahe-eesmärgid ning vastavad eelmaksed ja maksed.
- EIC segarahastamisvahendi puhul** võib algatada innovatsioonimeetmele vastava tegevuse ja teha esimese eelmakse või tagastatava ettemakse enne EIC segarahastamisvahendi lepingu muude komponentide rakendamist. Neid komponente rakendatakse vastavalt lepingus kindlaks määratud konkreetsete vahe-eesmärkide saavutamisele.
11. Kooskõlas lepinguga võib meetme peatada, seda muuta või **nõuetekohasel põhjendusel** lõpetada, kui **mõõdetavaid** vahe-eesmärke ei saavutata. Samuti võib selle lõpetada, **kui eelkõige liidus** ei saavutata oodatud turuleviimist.
- Erandjuhtudel ja EIC nõuandekogu soovitusel korraldab komisjon** otsustada suurendada **rahastamisvahendi EIC „Accelerator“** *toetust*, kui projekti vaatavad läbi sõltumatud väliseksperdid. *Sellistest juhtudest teavitatakse programmikomiteed.*

VI peatükk

Ekspertid

Artikkel 44

Sõltumatute välisekspertide määramine

1. *Kandidaatide andmebaasi koostamiseks määratakse sõltumatud ekspertid kindlaks ja valitakse välja vastavalt taotlusvoorudele, mis on suunatud üksikisikutele ja asjakohastele organisatsioonidele, nagu teadusagentuuridele ja -asutustele, ülikoolidele, standardimisorganisatsioonidele, kodanikuühiskonna organisatsioonidele või ettevõtjatele.*

Erandina finantsmääruse artikli 237 lõikest 3 võib *komisjon või asjaomane rahastamisasutus erandkorras ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel läbipaistval viisil valida asjakohaste oskustega eksperti, kes ei ole andmebaasis, tingimusel, et osalemiskutse abil ei ole sobivat sõltumatut väliseksperti leitud.*

Sellised ekspertid peavad tõendama oma sõltumatust ja suutlikkust toetada programmi „Euroopa horisont“ eesmärke.

2. Vastavalt finantsmääruse artikli 237 lõikele 2 ja artikli 237 lõikele 3 tasustatakse *sõltumatuid* väliseksperte standardtingimuste alusel. Põhjendatud *erandjuhtudel* võib teatud, eelkõige kõrgetasemelisi eksperte tasustada asjakohastel turunormidel põhinevatest standardtingimustest kõrgemal tasemel.
3. Lisaks finantsmääruse artikli 38 lõigetele 2 ja 3 avaldatakse isikuliselt ametisse nimetatud toetustaotlusi hindavate *sõltumatute* välisekspertide nimed koos nende pädevusvaldkonnaga vähemalt üks kord aastas komisjoni või rahastamisasutuse veebisaidil. Sellist teavet kogutakse, töödeldakse ja avaldatakse kooskõlas ELi andmekaitse-eeskirjadega.
- 3 a. *Komisjon või asjaomane rahastamisasutus võtab vajalikud meetmed, et ennetada sõltumatute välisekspertide kaasamisega seotud huvide konflikte kooskõlas finantsmääruse artikliga 61 ja artikli 150 lõikega 5.*

Komisjon või asjaomane rahastamisasutus tagab, et eksperdil, kellel tekib huvide konflikt seoses küsimusega, mille kohta ta peab arvamuse esitama, ei paluta sellist konkreetset küsimust hinnata, selle kohta nõu anda ega selle juures abistada.

4. *Sõltumatute välisekspertide määramisel rakendab komisjon või asjaomane rahastamisasutus sobivaid meetmeid, et saavutada eksperdirühmade ja hindamiskomisjonide tasakaalustatud koosseis oskusi, kogemusi, teadmisi, sealhulgas spetsialiseerumist, eelkõige sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkonnas, geograafilist mitmekesisust ja soolist kuuluvust silmas pidades, võttes arvesse meetme valdkonnas valitsevat olukorda.*
- 3 b. *Vajaduse korral tagatakse iga ettepaneku puhuks piisav arv sõltumatuid eksperte, et kindlustada hindamise kvaliteet.*
- 3 c. *Kõigi sõltumatute välisekspertide tasustamismäär teatatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule. See kaetakse programmi kuludest.*

III JAOTIS

PROGRAMMI JÄRELEVALVE, TEAVITAMINE, HINDAMINE JA KONTROLL

Artikkel 45

Järelevalve ja aruandlus

1. *Komisjon teostab pidevat järelevalvet programmi „Euroopa horisont“ ja selle eriprogrammi haldamise ja rakendamise ning EIT tegevuse üle. Läbipaistvuse suurendamiseks avalikustatakse need andmed komisjoni veebilehel hõlpsasti kättesaadaval viisil, võttes aluseks viimase ajakohastatud versiooni.*

Eelkõige lisatakse samasse andmebaasi ERC, Euroopa partnerluste, missioonide, EIC ja EIT raames rahastatavate projektide andmed.

See hõlmab järgmist:

- i) *ajaliselt piiritletud näitajad, mille alusel antakse igal aastal ülevaade programmi edusammudest artiklis 3 kehtestatud ja V lisas esitatud eesmärkide saavutamisel mõjuahelate kaupa;*

- ii) *teave selliste küsimuste kohta, nagu sotsiaal- ja humanitaarteaduste igakülgse integreerimise määr, madalama ja kõrgema tehnilise valmiduse taseme suhe koostööpõhistes teadusuuringutes, osalemist laiendavate riikide edusammud, konsortsiumide geograafiline koosseis koostööprojektides, teadlaste palkade areng, kaheastmelise esitamise- ja hindamismenetluse kasutamine, Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni koostöösidemete hõlbustamiseks võetud meetmed, hindamise läbivaatamise kasutamine ja kaebuste arv ja liigid, kliimamuutuse küsimuse ja kliimaga seotud kulude igakülgse integreerimise määr, VKEde osalemine, erasektori osalemine, sooline jaotus rahastatavates meetmetes, hindamiskomisjonides, nõukogudes ja nõuanderühmades, kvaliteedimärgised, Euroopa partnerlused ning kaasrahastatismäär, täiendav ja kumulatiivne rahastamine muudest liidu fondidest, teadustaristud, taotluse esitamisest toetuse eraldamiseni kuluv aeg, rahvusvahelise koostöö tase, kodanike ja kodanikuühiskonna osalemine;*
- iii) *kulutasemed, mis on esitatud projekti tasandil, et võimaldada konkreetset analüüsi, sealhulgas sekkumisvaldkondade kaupa;*
- iv) *liiga suur taotluste arv, eelkõige ettepanekute arv ja konkursside kaupa, nende keskmine punktisumma, künniseid ületavate ja sellest allapoole jäävate ettepanekute osakaal.*

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 50 vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad V lisa muutmist, et täiendada või muuta mõjunäitajaid, kui seda peetakse vajalikuks, ning kehtestatakse võrdlusalus ja eesmärgid.
3. Tulemuslikkuse aruandlussüsteem tagab, et järelevalveprogrammi rakendamise ja tulemuste kohta kogutud andmed kogutakse tõhusalt, tulemuslikult ja õigeaegselt, ***ilma et see suurendaks toetusesaajate halduskoormust.*** Selleks kehtestatakse liidu rahaliste vahendite saajatele, ***sealhulgas meetmetega seotud teadlaste tasandil nende karjääri ja liikuvuse jälgimiseks,*** ja (kui see on asjakohane) liikmesriikidele proportsionaalsed aruandlusnõuded³².

³² *Euroopa partnerluste järelevalvet käsitlevad sätted on esitatud määruse III lisas.*

- 3 a. *Kvantitatiivseid andmeid täiendatakse nii palju kui võimalik komisjoni ja liidu või riiklike rahastamisasutuste teostatava kvalitatiivse analüüsiga.*
4. *Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni koostöösidemete hõlbustamiseks võetud meetmeid tuleb jälgida ja läbi vaadata tööprogrammide raames.*

Artikkel 46

Teave, teavitamine, avaldamine ning tulemuste levitamine ja kasutamine

1. Liidu rahaliste vahendite saajad tunnistavad liidu rahaliste vahendite päritolu ja tagavad selle nähtavuse (eriti meetmeid ja nende tulemusi, *sealhulgas auhindu* reklaamides), andes eri sihtrühmadele, sealhulgas meediale ja üldsusele selle kohta sidusat, tulemuslikku ja proportsionaalset suunatud teavet.
2. Komisjon rakendab programmi ning selle meetmete ja tulemustega seotud teavitus- ja teabevahetusmeetmeid. *Lisaks annab ta õigeaegselt põhjalikku teavet liikmesriikidele ja toetusesaajatele. Et moodustada koostööprojektide jaoks konsortsiumeid, pakutakse huvitatud üksustele analüüsidel ja võrgustikel põhinevaid tõenduspõhiseid sidemete loomise teenuseid, pöörates erilist tähelepanu võrgustike loomise võimaluste kindlakstegemisele madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide jaoks. Sellise analüüsi alusel võib konkreetsete konkursside puhul korraldada sihtotstarbelisi sidemete loomise üritusi.* Programmile eraldatud rahalised vahendid peavad ühtlasi aitama kaasa liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamisele, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.
3. Samuti kehtestab komisjon tulemuste levitamise ja kasutamise strateegia, et suurendada käesoleva programmi teadusuuringute ja innovatsiooni tulemuste ja teadmiste kättesaadavust ning levitamist, et kiirendada nende kasutamist ja turuleviimist ja suurendada programmi mõju. Programmile eraldatud rahaliste vahenditega edendatakse ka liidu poliitiliste prioriteetide propageerimist, samuti teabe, teabevahetuse, reklaami, levitamise ja kasutamisega seotud tegevust, niivõrd kui need on seotud artiklis 3 osutatud eesmärkidega.

Artikkel 47

Programmi hindamine

1. Programmi hindamised viiakse läbi õigeaegselt, et neid saaks kasutada programmi, sellele järgnevate ning muude teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud algatuste otsustusprotsessi jaoks.
2. Programmi vahehindamine viiakse läbi ***läbipaistva protsessi käigus välja valitud sõltumatute ekspertide abil*** siis, kui on piisavalt teavet programmi rakendamise kohta, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast programmi rakendamise algust. See hõlmab ***portfelli analüüsi ja*** eelmiste raamprogrammide pikaajalise mõju hinnangut ***ning*** selle põhjal kohandatakse vajaduse korral programmi rakendamist ***ja/või vaadatakse programm läbi. Sellega hinnatakse programmi tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust.***
3. Programmi rakendamise lõpus, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast artiklis 1 sätestatud ajavahemiku lõppu, viib komisjon lõpule programmi lõpphindamise. See hõlmab eelmiste raamprogrammide pikaajalise mõju hindamist.
4. Komisjon ***avaldab*** hindamiste tulemused koos oma tähelepanekutega ***ning esitab need*** Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

Artikkel 48

Auditid

1. Programmi kontrollisüsteem peab tagama asjakohase tasakaalu usalduse ja kontrolli vahel, võttes arvesse kontrolli haldus- ja muid kulusid kõikidel tasanditel, eelkõige toetusesaajate puhul. ***Auditieeskirjad peavad olema kogu programmi ulatuses selged, järjepidevad ja sidusad.***
2. Programmi auditistrateegia põhineb programmi kui terviku kulude esindusliku valimi finantsauditil. Representatiivsele valimile lisatakse kuludega seotud riskide hinnang. Meetmete puhul, mida rahastatakse ühiselt mitmest liidu programmist, viiakse läbi üksainus audit, mis hõlmab kõiki asjaomaseid programme ja neist igaühe puhul kohaldatavaid eeskirju.
3. Lisaks võib komisjon või rahastamisasutus toetuda toetusesaaja tasandil tehtavatele süsteemi ühendaudititele. Need ühendauditid on teatavat liiki toetusesaajate jaoks

vabatahtlikud ning hõlmavad süsteemi- ja protsessiauditit koos tehingute auditiga, mida teeb sõltumatu pädev audiitor, kelle kvalifikatsioon võimaldab viia läbi raamatupidamisdokumentide kohustuslikku auditit kooskõlas direktiiviga 2006/43/EÜ³³. Komisjon või rahastamisasutus võib neid kasutada selleks, et teha kindlaks üldine kindlus kulude usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ning vaadata uuesti läbi järelauditite ja finantsaruannete suhtes kohaldatavate sertifikaatide tase.

4. Finantsmääruse artikli 127 kohaselt võib komisjon või rahastamisasutus tugineda liidu toetuse kasutamise audititele, mille on teinud muu *sõltumatu ja pädev* isik või üksus, sealhulgas isik või üksus, keda liidu institutsioonid ega asutused ei ole selleks volitanud.
5. Auditeid võib teha kuni kahe aasta jooksul pärast lõppmakse tegemist.

5 a. *Komisjon avaldab auditisuunised, mille eesmärk on tagada auditimenetluste ja -eeskirjade usaldusväärne ja ühtne kohaldamine ja tõlgendamine kogu programmi kestuse jooksul.*

Artikkel 49

Liidu finantshuvide kaitse

1. Komisjonil või selle esindajatel ja kontrollikojal on õigus auditeerida või rahvusvaheliste organisatsioonide puhul kooskõlas asjaomaste organisatsioonidega saavutatud kokkulepetega kontrollida dokumentide põhjal ja kohapeal kõiki toetusesaajaid, töövõtjaid ja alltöövõtjaid, kellele on tehtud liidu vahenditest väljamakseid käesoleva määruse alusel.
2. Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) võib korraldada haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 ning nõukogu määruse (Euratom, EÜ) nr 2185/96 sätetele ja neis määrustes sätestatud korras, et teha kindlaks, kas seoses käesoleva määruse alusel antud liidu toetuse või eelarvegarantiidega on esinenud kelmust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 84/253/EMÜ (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87).

3. Kui Euroopa Prokuratuur uurib määruse (EL) 2017/1939 kohaselt tema pädevusse kuuluvat kuritegu, võib ta nõuda, et kolmandate riikide pädevad asutused ja rahvusvahelised organisatsioonid teeksid temaga koostööd vastavalt vastastikuse õigusabi lepingutele.
4. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, sisaldavad koostöölepingud, mis on sõlmitud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, lepingud, toetuslepingud ja muud juriidilised kohustused ning eelarvelise tagatise loomise kokkulepped, mis tulenevad käesoleva määruse rakendamisest, sätteid, millega antakse komisjonile, kontrollikojale ja OLAFile kooskõlas nende vastava pädevusega selge sõnaga õigus teha selliseid auditeid ja kohapealseid kontrole. Sealhulgas kehtestatakse sätteid, millega tagatakse, et kõik kolmandad isikud, kes on seotud liidu fondide rakendamisega või rahastamistoiminguga, millel on täielik või osaline eelarveline garantii, annavad neile samaväärsed õigused.

Artikkel 50

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 45 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. detsembrini 2028.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 45 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 45 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

IV JAOTIS

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 51

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 1291/2013 ja määrus (EL) nr 1290/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2021.

Artikkel 52

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta määruse (EL) nr 1291/2013 ja määruse (EL) nr 1290/2013 alusel võetud asjaomaste meetmete jätkamist ega muutmist; kõnealuste määruste kohaldamist jätkatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni. Ka töökavasid ja meetmeid, mis on ette nähtud määruse (EL) nr 1290/2013 kohaselt vastu võetud töökavades ja vastavate rahastamisasutuste alusaktides, reguleerib samuti jätkuvalt määrus (EL) nr 1290/2013 ning nimetatud põhiõigusaktid kuni nende lõpuleviimiseni.
2. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulusid, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek programmi ja selle eelkäija ning määruse (EL) nr 1291/2013 alusel võetud meetmete vahel.

Artikkel 53

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

I LISA

TEGEVUSE PÕHISUUNAD

Artiklis 3 sätestatud üldisi ja erieesmärke järgitakse kogu programmi ulatuses, nii käesolevas lisas kui ka eriprogrammi I lisas kirjeldatud sekkumisvaldkondade ja tegevuse põhisuundade lõikes.

1) I samm *„Tiptasemel* teadus“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 *edendatakse* selle sambaga *tipptasemel teadust, meelitatakse Euroopasse tipptasemel talente, pakutakse asjakohast tuge karjääri alustavatele teadlastele ning toetatakse teaduse tipptaseme*, tippkvaliteediga *teadmiste, metoodika ja* oskuste *ning tehnoloogiate ja* üleilmsetele *ühiskondlikele, keskkonna- ja majandusprobleemidele* lahenduste loomist ning levitamist. Sellega aidatakse kaasa ka programmi muude erieesmärkide täitmisele, nagu on kirjeldatud artiklis 3.

- a) Euroopa Teadusnõukogu: pakub atraktiivset ja paindlikku rahastamist, et võimaldada *üksnes tipptaseme kriteeriumil põhineva* kogu liitu hõlmava konkurentsi alusel andekatel ja loovatel, *eelkõige karjääri alustavatel* teadlastel ning nende teadusrühmadel, *olenemata nende kodakondsusest ja päritoluriigist*, tegutseda kõige paljutöotavamates valdkondades teaduse eesliinil.

Sekkumisvaldkond: eeslinniteadus

- b) Marie Skłodowska-Curie meede: võimaldada teadlaste liikuvust ning saada piiri-, sektori- ja valdkonnaülese koostöö kaudu uusi teadmisi ja oskusi, *edendada koolituse ja karjääri edendamise süsteeme* ning struktureerida ja parandada institutsioonide ja riikide *värbamissüsteeme, võttes arvesse Euroopa teadlaste hartat ja teadlaste töölevõtmise juhendit*; sellega aitab Marie Skłodowska-Curie meede rajada alust *kogu* Euroopa tipptasemel teaduskeskkonnale, soodustades töökohtade teket, majanduskasvu ja investeerimist ning praeguste ja tulevaste ühiskonnaprobleemide lahendamist.

Sekkumisvaldkonnad: tipptaseme edendamine teadlaste piiri-, sektori- ja valdkonnaülese liikuvuse soodustamise kaudu; uute oskuste edendamine teadlaste tipptasemel koolituse

kaudu; **inimressursside** tugevdamine ja oskuste arendamine kõikjal Euroopa teadusruumis; sünergia tugevdamine ja soodustamine; üldsuse teadlikkuse suurendamine.

- c) Teadustaristud: kindlustada Euroopale maailmatasemel kestlikud teadustaristud, mis on avatud ja juurdepääsetavad parimatele teadlastele nii Euroopast ja kui ka mujalt. **Soodustada olemasolevate teadustaristute, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatud taristute kasutamist.** Sellega tõhustatakse **teadustaristu** potentsiaali toetada tippteadust ja innovatsiooni ning võimaldada avatud **ja tipptasemel** teadust, **rakendades FAIR-põhimõtteid** koos tegevustega asjaomase liidu poliitika ja rahvusvahelise koostöö valdkonnas.

Sekkumisvaldkonnad: Euroopa teadustaristute tegevuskeskkonna konsolideerimine **ja arendamine**; teadustaristute avamine, integreerimine ja omavahel ühendamine; **Euroopa teadustaristute innovatsioonipotentsiaal ning innovatsiooni- ja koolitustegevus**; Euroopa teadustaristu poliitika ja rahvusvahelise koostöö tugevdamine.

- 2) II sammas „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 **toetatakse** selle sambaga **uute tipptasemel teadmiste, tehnoloogiate ja säästvate lahenduste loomist ja laiemat levitamist, tugevdatakse Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ning** teadus- ja innovatsioonitegevuse mõju liidu poliitika arendamisele, toetamisele ja rakendamisele ning toetatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu tööstuses, **eelkõige VKEde ja idufirmade seas, ning** ühiskonnas, et lahendada globaalseid probleeme. Sellega aidatakse täita ka programmi muid erieesmärke, nagu on kirjeldatud artiklis 3.

Sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkond lõimitakse täielikult kõikidesse teemavaldkondadesse, sealhulgas konkreetsetel eesmärkidel tehtavatesse ja eritegevustesse.

Et maksimeerida mõju paindlikkust ja sünergiaid, korraldatakse teaduse- ja innovatsioonialane tegevus **kuue** teemavaldkonnana, **mis on omavahel ühendatud üleeuroopalise teadustaristu kaudu ning** mis eraldi ja koos stimuleerivad valdkondadevahelist, sektori-, poliitika- ja piiriülest ning rahvusvahelist koostööd. **See programmi „Euroopa horisont“ sammas hõlmab tegevusi paljudel tehnilise valmiduse tasemetel, sealhulgas madalamatel tehnilise valmiduse tasemetel.**

Iga teemavaldkond toetab mitut kestliku arengu eesmärki ning paljusid kestliku arengu eesmärke toetab rohkem kui üks teemavaldkond.

Teadus- ja innovatsioonitegevust rakendatakse järgmistes teemavaldkondades ja teemavaldkondade vahel:

- a) Teemavaldkond „Tervis“: kodanike tervise **ja heaolu** parandamine ja kaitse kõigis vanuserühmades, **luues haiguste ennetamiseks, diagnoosimiseks, seireks, raviks** ja neist **tervendamiseks ning tervisetehnoloogia väljatöötamiseks uusi teadmisi ning arendades uuenduslikke lahendusi, ning vajaduse korral tagades selleks soolise aspekti arvessevõtmise**; terviseriskide maandamine, elanikkonnarühmade kaitse ning hea tervise **ja heaolu, sealhulgas tööheaolu** edendamine; tervishoiusüsteemide muutmine kulutõhusamaks, õiglasemaks ja kestlikumaks, **vaesusega seotud haiguste ennetamine ja nende vastu võitlemine** ning patsientide osaluse ja toimetuleku toetamine ja võimaldamine.

Sekkumisvaldkonnad: elukestev tervis; keskkonna ja ühiskonna tervisetegurid; mittenakkushaigused ja harvikaigused; nakkushaigused, **kaasa arvatud vaesusega seotud ja unarahaigused**; tervise- ja ravivaldkonna töövahendid, tehnoloogiad ja digilahendused, **kaasa arvatud personaalmeditsiin**; tervishoiusüsteemid.

- b) Teemavaldkond „**Kultuur, loovus ja** kaasav ühiskond“: tugevdada ■ demokraatlikke väärtusi, sealhulgas õigusriigi põhimõtet ja põhiõigusi, kaitsta meie kultuuripärandit, **uurida kultuuri- ja loomesektori võimalusi** ning edendada sotsiaal-majanduslikke muutusi, mis edendavad kaasatust ja majanduskasvu, ■ sealhulgas **rände haldamist ja sisserändajate integreerimist**.

Sekkumisvaldkonnad: demokraatia **ja juhtimine**; **kultuur**, kultuuripärand **ja loovus**; sotsiaalsed ja majanduslikud muutused. ■

- c) Teemavaldkond „**Ühiskonna tsiviiljulgeolek**“: reageerida püsivatest **julgeolekuohtudest, sealhulgas küberkuritegevusest ning loodus- ja inimtekkelistest katastroofidest tingitud probleemidele**.

Sekkumisvaldkonnad: **katastroofide suhtes vastupidavad ühiskonnad; kaitse ja julgeolek; küberturvalisus**.

- d) Teemavaldkond „Digivaldkond, tööstus **ja kosmos**“: tugevdada suutlikkust ja kindlustada Euroopa suveräänsust, võimaldades digiteerimis- ja tootmistehnoloogiate ning kosmosetehnoloogia peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate kasutuselevõttu **kõigis väärtusahela osades**, et rajada konkurentsivõimeline, digitaalne, vähese süsinikdioksiidiheitega ringtööstus; tagada kestlik varustus toorainega; **töötada välja kõrgtehnoloogilisi materjale** ning valmistada ette progressi ja innovatsiooni alus üleilmsete ühiskonnaprobleemide jaoks.

Sekkumisvaldkonnad: tootmistehnoloogiad; **peamised** digitehnoloogiad, **sealhulgas kvantitehnoloogiad; progressi võimaldavad kujunemisjärgus tehnoloogiad;** kõrgtehnoloogilised materjalid; tehisintellekt ja robotika; järgmise põlvkonna internet; **kõrgtasemel** andmetöötlus ja suurandmed; ringtööstused; vähese süsinikdioksiidiheitega keskkonnasõbralik tööstus; **kosmos, kaasa arvatud Maa seire.**

- e) Teemavaldkond „Kliima, energeetika ja liikuvus“: tõkestada kliimamuutusi, püüdes paremini mõista nende põhjusi, arengut, riske, mõju ja võimalusi, muutes energiaspektori kliima- ja keskkonnasõbralikumaks, tõhusamaks ja konkurentsivõimelisemaks, arukamaks, ohutumaks ning vastupidavamaks, **edendades taastuvate energiaallikate kasutamist ja energiatõhusust, parandades liidu vastupanuvõimet välistele vapustustele ning kohandades sotsiaalset käitumist kestliku arengu eesmärkidega.**

Sekkumisvaldkonnad: kliimateadus ja -lahendused; energiavarustus; energiasüsteemid ja -võrgud; hooned ja tööstusrajatised energiasirde tingimustes; kogukonnad ja linnad; tööstuse konkurentsivõime transpordisektoris; keskkonnasõbralik, **ohutu ja kättesaadav** transport ja liikuvus; arukas liikuvus; energiasalvestus.

- f) Teemavaldkond „Toit, **biomajandus**, loodusvarad, **põllumajandus ja keskkond**“: kaitsta **keskkonda**, taastada, kestlikult hallata ja kasutada loodusvarasid ning maa, **siseveekogude** ja mere bioloogilisi ressursse, **et peatada elurikkuse vähenemine**, lahendada **inimkonna** toidu ja toitumise kindlustatuse probleemid ning minna üle vähese süsinikdioksiidiheitega, ressursitõhusale ja ringmajandusele **ning jätkusuutlikule biomajandusele.**

Sekkumisvaldkonnad: keskkonnaseire; elurikkus ja **loodusvarad**; põllumajandus, metsandus ja maapiirkonnad; mered, ookeanid ja **siseveekogud**; toidusüsteemid; biotoorainepõhised innovatsioonisüsteemid **ELi biomajanduses**; ringsüsteemid.

- g) Teadusuuringute Ühiskeskuse otsemeetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda: toota tippkvaliteediga teaduslikku tõendusmaterjali hea, **tõhusa ja taskukohase** avaliku poliitika jaoks. Uute algatuste ja ELi õigusaktide ettepanekute **mõistlikuks kavandamiseks** on vaja läbipaistvat, terviklikku ja tasakaalustatud tõendusmaterjali, samas **on** ka poliitika rakendamise mõõtmiseks ja seireks **vaja tõendeid**.

Teadusuuringute Ühiskeskus tagab liidu poliitika jaoks sõltumatud teaduslikud tõendid ja tehnilise abi kogu poliitikatsükli jooksul. Teadusuuringute Ühiskeskus keskendub oma teadusuuringutes ELi poliitika prioriteetidele.

Sekkumisvaldkonnad: tervis; **kultuur, loovus ja kaasav ühiskond; ühiskonna tsiviiljulgeolek**; digivaldkond, tööstus ja **kosmos**; kliima, energeetika ja liikuvus; toit, **biomajandus**, loodusvarad, **põllumajandus ja keskkond**; siseturu toimimise ja liidu majandusjuhtimise toetamine; liikmesriikide toetamine aruka spetsialiseerumise strateegiate õigusaktide rakendamisel ja strateegiate arendamisel; poliitika kujundamise analüüsivahendid ja -meetodid; teadmushaldus; teadmus- ja tehnosiire; teadustoetus poliitikaplatvormidele.

3) III samm „**Innovatiivne Euroopa**“:

Järgmiste tegevuste kaudu ning kooskõlas artikliga 4 soodustatakse selle sambaga kõiki innovatsioonivorme, sealhulgas **mittetehnoloogilist innovatsiooni, eeskätt VKEde, sh idufirmade hulgas, hõlbustades tehnoloogilist arengut, tutvustamistegevust ja teadmussiiret**, ja tugevdatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu ■ . Sellega aidatakse kaasa programmi muude erieesmärkide täitmisele, nagu on kirjeldatud artiklis 3. **EIC rakendamisel on peamiselt abiks kaks instrumenti: Pathfinder, mida rakendatakse peamiselt teaduskoostöös, ning Accelerator.**

- a) Euroopa Innovatsiooninõukogu: **keskenduda peamiselt läbimurdelisele ja murrangulisele, eelkõige turgu loovale innovatsioonile, toetades samas kõiki innovatsiooniliike, sealhulgas astmelist innovatsiooni.**

Sekkumisvaldkonnad: rahastamisvahend **Pathfinder for Advanced Research**, millega toetatakse tuleviktehnoloogiaid ja tärkavaid murrangulisi tehnoloogiaid, **uut turgu**

loovaid ja/või süvatehnoloogiad; rahastamisvahend *Accelerator*, mis aitab likvideerida rahastamislünka *teadus- ja innovatsioonitegevuse* hilisstaadiumide ja turuleviimise vahel, et võtta tõhusalt kasutusele murranguline turgeloov innovatsioon ja laiendada ettevõtteid, kui turg ei taga toimivat rahastust; lisategevused, nagu auhinnad ja stipendiumid, lisandväärtusega äriteenused.

b) Euroopa innovatsiooni ökosüsteemid

Sekkumisvaldkonnad: *tegevused hõlmavad eelkõige sidestumist riiklike ja piirkondlike innovatsioonis osalejatega, vajaduse korral koostöös Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudiga*, ja innovatsiooni piiriüleste ühisprogrammide *rakendamise toetamist* liikmesriikides, *piirkondades* ja assotsieerunud riikides, alates *innovatsioonialase õigusloomega seotud kogemuste ja teadmiste vahetamisest ning innovatsiooniks vajalike pehmete oskuste tõhustamisest kuni teadus- ja innovatsioonitegevuse meetmeteni, mis hõlmab ka avatud või kasutajapõhist innovatsiooni*, et tõhustada Euroopa innovatsioonisüsteemi. *Seda tuleks rakendada teiste seas koostoimes* Euroopa Regionaalarengu Fondi (edaspidi „ERF“) *toetusega* innovatsiooni ökosüsteemidele ja *piirkondadevahelistele partnerlustele* aruka spetsialiseerumise valdkondades.

c) Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut

Sekkumisvaldkonnad: *kestlikud innovatsiooni ökosüsteemid* kõikjal Euroopas; *innovatsiooni- ja ettevõtlusalased oskused* elukestva õppe perspektiivis, *sealhulgas Euroopa kõrgharidusasutuste suutlikkuse suurendamine; uute lahenduste kasutuselevõtmine, et tegeleda üleilmsete probleemidega*; sünergia ja lisaväärtus raamprogrammis „Euroopa horisont“.

4) Osa „*Osalemise laiendamine ja Euroopa teadusruumi tugevdamine*“

Järgmiste tegevuste kaudu **■** *püütakse selle sambaga saavutada erieesmärgid, mis on sätestatud artikli 3 lõike 2 punktis d*. Sellega *aidatakse täita ka* programmi *muid erieesmärke*, nagu on kirjeldatud artiklis 3. Kuigi toetades kogu programmi, toetab see osa selliseid tegevusi, mis soodustavad *talentide ligiõmbamist, ajude ringluse edendamist ning ajude äravoolu takistamist, samuti* teadlikuma, innovatiivsema ning suurema soolise võrdõiguslikkusega Euroopa kujunemist üleilmse konkurentsi eesliinil, *edendades riikidevahelist koostööd ning* optimeerides seeläbi kogu

Euroopas riikide tugevusi ja potentsiaali hästitoimivas Euroopa teadusruumis, kus teadmised ja tipposkustega tööjõud liiguvad vabalt ***tasakaalustatud viisil***, kus teadus- ja innovatsioonitegevuse ***tulemused on teadlikele kodanikele laialdaselt levitatavad ning nad*** mõistavad ja usaldavad ***neid*** ja nende kasulikkust ühiskonnale tervikuna ning kus ELi poliitika, nimelt teadus- ja innovatsioonitegevuse poliitika, põhineb tippkvaliteediga teaduslikel tõenditel.

Sellega toetatakse ka tegevusi, mille eesmärk on parandada madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide esitatavate projektitaotluste kvaliteeti, näiteks professionaalse esitamiseelse kontrolli ja nõustamise tegevust, ning elavdada rahvusvaheliste võrgustike toetamise eesmärgil riiklike kontaktpunktide tegevust, aga ka selliste madala teadusuuringute ja innovatsiooni tasemega liikmesriikide õigussubjektide toetamisele suunatud tegevusi, kes ühinevad juba väljavalitud koostööprojektidega, milles ei osale ühtegi õigussubjekti nendest liikmesriikidest.

Sekkumisvaldkonnad: ***osalemise laiendamine ja tipp-pädevuste levitamine, sealhulgas selliste meetmete kaudu nagu Teaming, Twinning, Euroopa teadusruumi õppetoolid, Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöö (COST) ning ajude ringlust soodustavad tegevused***; Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemi reformimine ja tõhustamine, ***sealhulgas näiteks toetades riikide teadus- ja innovatsioonipoliitika reformimist, pakkudes paremat karjäärikeskkonda ning toetades soolist võrdõiguslikkust ja kodanike teadusalgatusi.***

I a LISA

EUROOPA INNOVATSIOONI- JA TEHNOLOOGIAINSTITUUT (EIT)

EIT programmidega seotud tegevuse rakendamisel kohaldatakse järgmist.

3.1 Põhimõtted

Nagu ELi teadus- ja innovatsiooniprogrammide mõju maksimeerimise kõrgetasemelise töörühma (Lamy juhitud kõrgetasemeline töörühm) aruandes sõnaselgelt väljendatakse, on parimaks edasiliikumise viisiks anda haridus tulevikuks ja investeerida inimestesse, kes midagi muudavad.

Eelkõige kutsutakse Euroopa ***kõrgharidusasutusi*** üles stimuleerima ettevõtlust, kaotama valdkondade vahelisi piire ja institutsionaliseerima ***valdkondadevahelist*** tugevat koostööd teadusringkondade ja tööstuse vahel. Viimaste uuringute kohaselt on Euroopa idufirmade asutajate asukohavalikut ülekaalukalt olulisim mõjutav tegur andekate inimeste leidmine.

Ettevõtlusharidusel, koolitusvõimalustel ***ja loominguliste oskuste arendamisel*** on põhiroll tulevaste novaatorite kasvatamisel ja praeguste novaatorite võimete arendamisel, et nad saaksid oma ettevõtet edukamaks muuta. Ettevõtlusalase ande ja kutsealateenuste, kapitali ja turgude kättesaadavus ELi tasandil ning peamiste innovatsioonitegevuses osalejate koondamine ühise eesmärgi saavutamiseks on innovatsiooni ökosüsteemi soodustamise põhielemendid. Tehtavad jõupingutused on vaja kooskõlastada kogu ELis, et luua omavahel ühendatud ELi-üleste ettevõtlusklastrite ja ökosüsteemide kriitiline mass.

EIT on praegu Euroopa suurim integreeritud innovatsiooni ökosüsteem, mis toob kokku koostööpartnerid ettevõtlusest, teadus- ja haridusvaldkonnast ning mujalt. EIT jätkab oma teadmiskogukondade toetamist, mis on ulatuslikud Euroopa partnerlused, mis keskenduvad konkreetsete üleilmsete probleemide lahendamisele, ning neid ümbritsevate innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamist. Selleks edendab EIT kõrgetasemelise hariduse, teadustegevuse ja innovatsiooni lõimimist, luues sel viisil uue, innovatsiooni jaoks soodsa keskkonna, ergutab ja toetab uut ettevõtjate põlvkonda ning stimuleerib uute innovatiivsete äriühingute loomist tihedas koostöös ja vastastikusel täiendavuses EICga.

Kõikjal Euroopas on veel vaja jõupingutusi niisuguste ökosüsteemide loomiseks, kus teadlased, novaatorid, tööstused ja valitsused saaksid omavahel hõlpsalt koostööd teha. Tegelikult ei toimi innovatsiooni ökosüsteemid ikka veel optimaalselt mitmesugustel põhjustel, näiteks:

- innovatsioonitegevuses osalejate koostööd takistavad nendevahelised organisatsioonilised, regulatiivsed ja kultuuribarjäärid;
- **innovatsiooni ökosüsteemide** tugevdamiseks tehtav töö **saab kasu kooskõlastamisest ja selgest keskendumisest** konkreetsetele eesmärkidele ja mõjule.

Tulevaste **ühiskonnaprobleemide** lahendamiseks, uute tehnoloogiate pakutavate võimaluste ärakasutamiseks ning **keskkonnasäästlikule ja** jätkusuutlikule majanduskasvule, tööhõivele, konkurentsivõimele ja Euroopa kodanike heaolule kaasa aitamiseks on vaja Euroopa innovatsioonivõimet veelgi tugevdada, **tugevdades olemasolevaid ja** edendades koostööd ja innovatsiooni soodustavate uute keskkondade loomist, tugevdades teadusringkondade ja teadussektori innovatsioonisuutlikkust, toetades uut ettevõtjate põlvkonda ja edendades innovatsiooniprojektide loomist ja arendamist **ning suurendades ELi rahastatud teadus- ja innovatsioonitegevuse, eelkõige EIT rahastamise, nähtavust ja tunnustamist laiemale avalikkusele.**

Innovatsioonivaldkonna probleemide laad ja ulatus nõuab osalejate koostööd ja ressursside mobiliseerimist ELi tasandil, soodustades piiriülest koostööd. Vaja on kaotada valdkondade ja väärtusahelate lülide isoleeritus ning edendada soodsa keskkonna loomist teadmiste ja oskusteabe tõhusaks vahetamiseks ning ettevõtlusalase võimekuse arendamiseks ja ligitõmbamiseks. **EIT strateegiline innovatsioonikava tagab sidususe programmi „Euroopa horisont“ probleemidega ning täiendab EICd.**

3.2. Sekkumisvaldkonnad

3.2.1. Kestlikud innovatsiooni ökosüsteemid kõikjal Euroopas

Vastavalt EIT määrusele ja strateegilisele innovatsioonikavale on EIT-l oluline roll jätkusuutlike **probleemipõhiste** innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisel kogu Euroopas. Eelkõige jätkab EIT tegevust esmajärjekorras teadmiste- ja innovaatikakogukondade kaudu, mis on ulatuslikud Euroopa partnerlused, mis keskenduvad ühiskonna konkreetsete probleemide lahendamisele. EIT jätkab neid ümbritseva innovatsiooni ökosüsteemi tugevdamist, muutes neid avatumaks ning soodustades teaduse, innovatsiooni ja hariduse lõimumist. Peale selle **tugevdab** EIT kogu Euroopas

innovatsiooni ökosüsteeme, laiendades oma piirkondlikku innovatsioonikava. EIT töötab innovatsiooni ökosüsteemidega, millel on strateegiast, teemavaldkonnast ja **kavandatud** mõjust tulenevalt suur innovatsioonipotentsiaal, tugevas koostoimes aruka spetsialiseerumise strateegiate ja platvormidega.

- Olemasolevate teadmis- ja innovaatikakogukondade tulemuslikkuse **ja uutele partneritele avatuse** suurendamine, mis võimaldab neil pikaajalises perspektiivis isemajandamisele üleminekuks, ning **üleilmsete probleemide lahendamiseks vajalike** uute kogukondade **loomise analüüsimine. Konkreetsed teemavaldkonnad määratakse kindlaks strateegilises innovatsioonikavas, võttes arvesse strateegilist planeerimist.**
- Vajaduse korral tihedas koostöös asjaomaste struktuurifondidega **ja muude asjakohaste ELi rahastamisprogrammidega** piirkondade arengu kiirendamine tipptasemeni riikides, mis on **määratletud strateegilises innovatsioonikavas.**

2.2. Innovatsiooni- ja ettevõtlusalased oskused elukestva õppe perspektiivis, sealhulgas **kõrgharidusasutuste** suutlikkuse suurendamine **kogu Euroopas**

EIT koolitustegevust tugevdatakse, et soodustada innovatsiooni ja ettevõtlust **eesmärgipärase** hariduse ja koolituse abil. Suurem inimkapitali arendamisele pööratav tähelepanu suunatakse EIT teadmis- ja innovaatikakogukondade olemasolevate haridusprogrammide laiendamisele, et üliõpilastele ja spetsialistidele jätkuvalt pakkuda kvaliteetseid õppekavu innovatsiooni, **loovuse** ja ettevõtluse alal kooskõlas eelkõige ELi tööstus- ja oskuste strateegiaga. See võib hõlmata teadlasi ja innovaatoreid, keda toetatakse „Euroopa Horisondi“ teiste osade, eelkõige MSC-meetmete alusel. Samuti toetab EIT **kogu Euroopas kõrgharidusasutuste** moderniseerimist ja nende lõimimist innovatsiooni ökosüsteemidesse, edendades ja tõhustades nende ettevõtluspotentsiaali ja -suutlikkust ning julgustades neid paremini prognoosima uusi vajaminevaid oskusi.

- Uuenduslike õppekavade väljatöötamine, võttes arvesse **ühiskonna ja** tööstuse vajadusi tulevikus, ning niisuguste nii Euroopas kui ka väljaspool üliõpilastele, ettevõtjatele ja spetsialistidele pakutavate valdkondadevaheliste programmide väljatöötamine, milles erialateadmised ja sektoriomased teadmised on ühendatud innovatsiooni- ja ettevõtlusalaste oskustega, näiteks kõrgtehnoloogiliste oskustega digitehnoloogia ja peamiste progressi võimaldavate tehnoloogiate alal.

- EIT kaubamärgi tugevdamine ja laiendamine, et suurendada eri kõrgharidusasutuste, teaduskeskuste ja ettevõtete partnerlusel põhinevate EIT haridusprogrammide nähtavust ja tunnustamist, **parandades samas selle üldist kvaliteeti** tegevuse käigus õppimisel põhinevate õppekavade, eesmärgipärase ettevõtlushariduse ning rahvusvahelise, organisatsioonidevahelise ja sektorivahelise liikuvuse **pakkumise kaudu**.
- Kõrgharidussektori innovatsiooni- ja ettevõtlussuutlikkuse arendamine, kasutades **ja edendades** EIT kogukondade erialateadmisi hariduse, teaduse ja ettevõtluse ühendamisel.
- EIT vilistlaste kogukonna rolli tugevdamine, et see oleks rollimudel uutele üliõpilastele ja mõjus vahend EIT mõjust teavitamiseks.

2.3. Uute lahenduste kasutuselevõtmine, **et tegeleda üleilmsete probleemidega**

EIT võimestab ettevõtjaid, novaatoreid, teadlasi, haridustöötajaid, üliõpilasi ja teisi innovatsioonis osalejaid, **tagades soolise mõõtmise arvessevõtmise**, töötama üheskoos valdkondadevahelistes meeskondades, et genereerida ideid ja muuta need nii järkjärgulisteks kui ka murrangulisteks uuendusteks, ning hõlbustab **ja tunnustab** seda laadi tööd. Tegevused, mida iseloomustavad avatud innovatsioon ja piiriülene lähenemine, keskenduvad teadmiste kolmnurga nende asjakohaste tegevuste kaasamisele, mis on olulised nende edukaks toimimiseks (näiteks saavad projektide läbiviijad parandada oma ligipääsu konkreetse kvalifikatsiooniga lõpetanutele, juhtivkasutajatele, uudsete ideedega idufirmadele, asjakohaste täiendavate ressurssidega välisfirmadele jms).

- Uute toodete, teenuste **ja turuvõimaluste** arendamise toetamine, millega seoses teadmiste kolmnurgas osalejad teevad koostööd, et **leida lahendusi üleilmsetele probleemidele**.
- **Kogu innovatsiooni väärtusahela täielik integreerimine: õpilasest ettevõtjani, ideest tooteni, laborist kliendini. See hõlmab idufirmade ja kasvufirmade toetamist.**
- Innovaatilistele ettevõtete kõrgetasemeliste teenuste ja toe pakkumine, kaasa arvatud tehniline abi toodete või teenuste täppisviimistlemisel, sisuline nõustamine, abi sihtklientide leidmisel ja kapitali kaasamisel, et jõuda kiiresti turule ja kiirendada nende kasvuprotsessi.

3.2.4. Sünergia ja lisaväärtus raamprogrammis „Euroopa horisont“

EIT suurendab jõupingutusi, et kasutada ELi ja üleilmsel tasandil tegutsevate **teadmis- ja innovaatikakogukondade ning** eri osalejate ja algatuste vahelist sünergia ja vastastikust

täiendavust ning laiendada oma koostööd tegevate organisatsioonide võrku nii strateegilisel kui ka tegevustasandil, **vältides samas dubleerimist.**

- **Tihe** koostöö **EIC ja InvestEUga** innovatsiooniprojektidele nii käivitus- kui ka kasvufaasis eelkõige teadmis- ja innovaatikakogukondade kaudu antava toe (s.t rahastamise ja teenuste) täiustamisel.

EIT tegevuste kavandamine ja rakendamine eesmärgiga maksimeerida sünergia ja vastastikune täiendavus **programmi muude osadega.**

- ELi liikmesriikide kaasamine nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil, käivitades struktureeritud dialoogi ja kooskõlastades jõupingutusi sünergia võimaldamiseks riiklike ja piirkondlike algatustega, kaasa arvatud aruka spetsialiseerumise strateegiatega, **kaaludes ka „Euroopa innovatsiooni ökosüsteemide” rakendamist**, eesmärgiga teha kindlaks **parimad** tavad ja kogemused ning neid jagada ja levitada.
- **Uuenduslike tavade ja kogemuste jagamine ja levitamine kogu Euroopas ja mujal ning Euroopa innovatsioonipoliitikale kaasaaitamine, kooskõlastades tegevust programmi „Euroopa horisont“ teiste osadega.**
- Innovatsioonipoliitika aruteludel sisendi andmine ning ELi poliitiliste prioriteetide kavandamisele ja rakendamisele kaasa aitamine, tehes pidevalt koostööd kõigi Euroopa Komisjoni talitustega, muude ELi programmidega ja nende sidusrühmadega ning poliitika rakendusalgatustesse kätketud võimaluste edasine uurimine.
- **Muu hulgas** inimkapitali arendamist ja innovatsiooni toetavate muude ELi programmidega (nt **COST**, ESF+, ERF, **Erasmus+**, **Loov Euroopa** ja COSME+ / ühtne turg) tekkiva sünergia kasutamine.
- Strateegiliste liitude loomine oluliste innovatsioonis osalejatega ELi ja rahvusvahelisel tasandil ning teadmis- ja innovaatikakogukondade toetamine, et arendada koostööd ja sidemeid teadmiste kolmnurga peamiste partneritega kolmandates riikides eesmärgiga avada uusi turge teadmis- ja innovaatikakogukondade poolt toetatud lahendustele ning meelitada teistest riikidest ligi rahastajaid ja andekaid inimesi. **Kolmandate riikide osalemist edendatakse vastastikkuse ja vastastikuse kasu põhimõtete alusel.**

III LISA

PARTNERLUSED

Euroopa partnerlusi valitakse ja rakendatakse, neid seiratakse, hinnatakse, lõpetatakse **või uuendatakse** järk-järgult järgmiste kriteeriumide alusel.

1) Valimine:

a) **tõendamine**, et Euroopa partnerlus on **partnerite kaasamise ja nende võetud kohustuste näol** tõhusam programmi asjaomaste eesmärkide saavutamiseks, eelkõige selleks, et saavutada selge mõju ELile ja selle kodanikele, eriti üleilmsete probleemide lahendamise ning teadus- ja innovatsioonitegevuse eesmärkide saavutamise seisukohast, kindlustades ELi konkurentsivõimet, **jätkusuulikkust** ning aidates kaasa Euroopa teadus- ja innovatsiooniruumi tugevdamisele ning, **kus see on asjakohane**, rahvusvaheliste kohustuste täitmisele;

vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 185 sõlmitud institutsionaalsete Euroopa partnerluste korral on kohustuslik vähemalt **40 %** ELi liikmesriikide osalus;

- b) Euroopa partnerluse sidusus ja sünergia Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskeskkonnas, **järgides võimalikult suures ulatuses programmi „Euroopa horisont“ reegleid**;
- c) Euroopa partnerluse läbipaistvus ja avatus seoses **eeldatavaid tulemusi ja mõju käsitlevate** prioriteetide ja eesmärkide määramise ning partnerite ja sidusrühmade kaasamisega **väärtusahela kõigist osadest**, eri sektoritest, **eri taustaga ja erialadelt ning**, kui see on asjakohane **ja ei mõjuta Euroopa konkurentsivõimet**, ka rahvusvaheliselt; **selged reeglid VKEde osalemise edendamiseks ning tulemuste levitamiseks ja kasutamiseks eelkõige VKEde poolt, sealhulgas vahendavate organisatsioonide kaudu**;
- d) Euroopa partnerluse täiendavuse ja suunatuse eelnev tõendamine, sealhulgas ühine **strateegiline** visioon Euroopa partnerluse eesmärgist. See visioon peaks konkreetselt sisaldama järgmist:

- konkreetses ajavahemikus mõõdetavate eeldatavate tulemuste, muude tulemuste ja mõju määratlemine, sealhulgas keskne majanduslik *ja/või ühiskondlik väärtus liidu* jaoks;
 - eeldatava kvalitatiivse ja *märkimisväärse* kvantitatiivse finantsvõimenduse tõendamine, *kaasa arvatud kesksete tulemuslikkuse indikaatorite mõõtmise meetod*;
 - meetodid, millega tagatakse rakendamise paindlikkus ja muutuvale poliitikale või *ühiskonna ja/või turu vajadustele* või teaduse arengule vastavaks kohandamine, *et suurendada piirkondliku, riikliku ja ELi tasandi poliitika sidusust*;
 - väljumisstrateegia ja *programmi* järk-järgult lõpetamise meetmed;
- e) partnerite pikaajaliste kohustuste, sealhulgas minimaalse avaliku ja/või erasektori investeeringute osakaalu eelnev tõendamine.

ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 alusel asutatud institutsionaalsete Euroopa partnerluste korral peavad rahalised ja/või mitterahalised toetused muudelt kui liidust pärit partneritelt olema vähemalt 50 % ning võivad ulatuda kuni 75 % Euroopa partnerluse eelarvekohustuste koondsummast. Iga *sellise* institutsionaalse Euroopa partnerluse puhul peab muu kui liidu partneri toetus olema finantstoetuse vormis. *Nende partnerite rahaline panus, kelleks ei ole liit ja osalevad riigid, peaks katma eelkõige halduskulud, samuti koordineerimise ja toetuse ning muud konkurentsivõimega mitteseotud tegevused.*

e a) *Kokkuleppel piirkondlike asutustega loetakse ERFi vahendid liikmesriike hõlmavate programmi kaasrahastamismeetmete osaliseks riiklikuks panuseks.*

- 2) Rakendamine:
- a) süsteemne lähenemisviis, millega tagatakse *liikmesriikide aktiivne ja varajane kaasamine ning* Euroopa partnerluse oodatava mõju saavutamine ühismeetmete paindliku rakendamise kaudu, *millega on suur Euroopa lisaväärtus, hõlmates ühtlasi enam kui* väljapoole teadus- ja innovatsioonitegevust jäävad ühiskonkursid, mis on seotud turu, regulatiivnõuete või poliitika kasutuselevõttuga;
 - b) asjakohased meetmed, millega tagatakse rakendamise ajal algatuse pidev avatus ja läbipaistvus, eriti prioriteetide seadmise ja projektikonkurssidel osalemise osas, *teave*

juhtimise toimimise kohta, liidu nähtavus, teabevahetuse ja teavitustegevus, tulemuste levitamine ja kasutuselevõtt, sealhulgas vaba juurdepääsu/kasutaja selge strateegia kogu väärtusahelas; **asjakohased meetmed VKEdes osalemise edendamiseks ja nende teavitamiseks;**

- c) koordineerimine ja/või ühistegevus koos asjakohaste teadus- ja innovatsioonitegevuse algatustega, **et tagada optimaalsel tasemel omavaheline seotus ja tulemuslik sünergia, muu hulgas selleks, et eemaldada potentsiaalsed rakendamist takistavad tegurid riiklikul tasandil ja suurendada kulutasuvust;**
 - d) algatuse kogu kestuse jooksul iga partneri ■ kohustused, eriti **rahaliste ja/või mitterahaliste toetuste** osas, **kooskõlas siseriiklike õigusnormidega;**
 - e) institutsionaalse Euroopa partnerluse korral tagatakse komisjonile juurdepääs tulemustele ja muule meetmega seotud teabele, eesmärgiga töötada välja liidu poliitikad või programmid, neid rakendada ning teostada järelevalvet.
- 3) Järelevalve:
- a) artiklis 45 sätestatud nõuetega kooskõlas olev järelevalvesüsteem, et jälgida konkreetse poliitika ■ eesmärkide suunas edenemist, tulemusi ja keskseid tulemuslikkuse indikaatoreid, mis võimaldavad hinnata saavutusi, mõju ja potentsiaalsete parandusmeetmete vajadust aja jooksul;
 - b) eraldi **perioodiline** aruandlus kvantitatiivse ja kvalitatiivse finantsvõimenduse kohta, sealhulgas **nii lubatud kui ka tegelikult välja makstud** rahalised ja mitterahalised toetused, nähtavus ja rahvusvahelises kontekstis positsioneerimine ning erasektori investeeringutega seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse riskide mõju;
 - c) **üksikasjalik teave hindamisprotsessi ja partnerluste kõigi konkursside tulemuste kohta, mis tuleb teha aegsasti kättesaadavaks ning juurdepääsetavaks ühises elektroonilises andmebaasis.**
- 4) Hindamine, järkjärguline lõpetamine ja uuendamine:
- a) liidu ja riiklikul tasandil saavutatud mõju hindamine seoses määratletud sihtmärkide ja keskte tulemuslikkuse indikaatoritega, mida võetakse arvesse programmi hindamisel, mis on sätestatud artiklis 47, sealhulgas tõhusaim poliitiline sekkumismeetod tulevaste

meetmete puhul ning Euroopa partnerluse iga võimaliku uuendamise positsioneerimine Euroopa partnerluste tegevuskeskkonna ning selle poliitikaprioriteetide suhtes;

- b) ***kui uuendamist ei toimu, siis*** asjakohased meetmed, millega tagatakse ***raamprogrammi rahastamise*** järkjärguline lõpetamine vastavalt ***õiguslike kohustustega seotud partneritega eelnevalt kokku lepitud*** tingimustele ja ajakavale, ilma et see piiraks võimalikku jätkuvat riiklikku või muude liidu programmide kaudu rahastamist, erainvesteeringuid ***ja käimasolevaid projekte***.

IV LISA

SÜNERGIA MUUDE PROGRAMMIDEGA

1. Sünergia Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondiga ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga (ühine põllumajanduspoliitika) tagab, et:
 - a) määratakse teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadus põllumajandussektoris ja ELi maapiirkondades, eriti Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduslik tootlikkus ja jätkusuutlikkus“³⁴ raames ning võttes arvesse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi ja tööprogramme;
 - b) ühise põllumajanduspoliitikaga tagatakse teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemuste parim kasutamine ning edendatakse uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu, rakendamist ja levitamist, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest rahastatavate ning Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduslik tootlikkus ja jätkusuutlikkus“ projektidest saadavad lahendused ***ning asjaomased EIT teadmisi- ja innovaatikakogukonnad***;
 - c) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (European Agricultural Fund for Rural Development, edaspidi „EAFRD“) toetatakse programmi tulemustest saadavate selliste teadmiste ning lahenduste kasutuselevõttu ja levitamist, mis soodustavad dünaamilisema põllumajandussektori teket ja maapiirkondade arengu uusi võimalusi.
2. Sünergia Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga (edaspidi „EMKF“) tagab, et:

³⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus“ kohta (COM(2012) 79 final).

- a) programm ja EMKF on omavahel suures osas seotud, kuna ELi teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadusi mere- ja merenduspoliitika valdkonnas käsitletakse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi kaudu;
- b) EMKFist toetatakse uute tehnoloogiate ja uuenduslike toodete, protsesside ja teenuste kasutusele võtmist, sealhulgas eriti nende kasutuselevõttu, mis tulenevad programmi mere- ja merenduspoliitika valdkondadest; samuti edendatakse EMKFi kaudu kohapeal andmete kogumist ja töötlemist ning programmi raames toetavate asjaomaste meetmete levitamist, mis omakorda aitab kaasa ühise kalanduspoliitika, ELi merenduspoliitika ja rahvusvahelisele ookeanide majandamisele **ning rahvusvaheliste kohustuste täitmisele**.

3. Sünergia Euroopa Regionaalarengu Fondiga (edaspidi „ERF“) tagab, et:

- a) ERFist ja programmist „**Euroopa horisont**“ kombineeritud rahastamise korda kasutatakse tegevuste toetamiseks, millega tagatakse ühendus **piirkondlike rakenduskavade**, aruka spetsialiseerumise strateegia ja rahvusvahelise teadus- ja innovatsioonitegevuse tipptaseme, sealhulgas piirkonnaülest/riikidevaheliste ühisprogrammide ja üleeuroopaliste teadustaristute vahel, eesmärgiga tugevdada Euroopa teadusruumi;

a a) ERFi vahendeid võib vabatahtlikkuse alusel üle kanda programmi tegevuste, eelkõige kvaliteedimärgise toetamiseks;

- b) ERF keskendub muu hulgas piirkondlike ja lokaalsete teadus- ja innovatsioonitegevuse ökosüsteemide arendamisele ja tugevdamisele ning tööstussiidle, sealhulgas teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammide tulemuste ning uute tehnoloogiate ja uuenduslike lahenduste kasutuselevõtu toetamisele ERFi kaudu;

b a) tugevdatakse olemasolevaid piirkondlikke ökosüsteeme, platvormi võrgustikke ja piirkondlikke strateegiaid.

4. Sünergia Euroopa Sotsiaalfond+-iga (edaspidi „ESF+“) tagab, et:

- a) ESF+ kaudu saab peavoolustada ja laiendada programmi abil toetatavaid uuenduslikke õppekavasid riiklike või piirkondlike programmide kaudu, et anda inimestele oskus ja pädevus, mida on vaja tuleviku töökohtade jaoks;
- b) ESF+ täiendava rahastamise korda kasutatakse *vabatahtlikult*, et toetada *programmi tegevust, millega edendatakse* inimkapitali arengut teadus- ja innovatsioonitegevuse valdkonnas, eesmärgiga tugevdada Euroopa teadusruumi;
[Muudatusettepanek 148]
- c) Euroopa Sotsiaalfond+ tervisevaldkonnas peavoolustatakse uuenduslikke tehnoloogiaid ja uusi ärimudeleid ning -lahendusi, eriti programmidest tulenevaid, et aidata sellega kaasa uuenduslikele, tõhusatele ja kestlikele tervisesüsteemidele liikmesriikides ja hõlbustada Euroopa kodanike juurdepääsu paremale ja ohutumale tervishoiule.

5. Sünergia Euroopa ühendamise rahastuga (Connecting Europe Facility, edaspidi „CEF“) tagab, et:

- a) programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis määratletakse ja kehtestatakse transpordi-, energia- ja digisektori teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused ELis;
- b) CEFiga toetatakse transpordi-, energia- ja digivaldkonna füüsiliste taristute uute tehnoloogiate ja lahenduste, eriti teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest tulenevate tehnoloogiate ja lahenduste suuremahulist kasutuselevõttu ja levitamist;
- c) raamprogrammi ja CEFi projektide vahelist teabe- ja andmevahetust lihtsustatakse, näiteks eristades suure turuvalmidusega raamprogrammi tehnoloogiaid, mida võiks täiendavalt CEFi kaudu levitada.

6. Sünergia digitaalse Euroopa programmiga (Digital Europe Programme, edaspidi „DEP“) tagab, et:

- a) kuigi mitu programmis ja DEPi käsitletavat teemavaldkonda konvergeeruvad, on toetatavad meetmeliigid, nende eeldatavad väljundid ja sekkumisloogika erinevad ning üksteist täiendavad;
- b) programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavades määratletakse ja kehtestatakse digiaspektidega seotud teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused; see hõlmab teadus- ja innovatsioonitegevust kõrgjõudlusega andmetöötluste, tehisintellekti, küberturvalisuse, *hajusraamatu tehnoloogia*, *kvanttehnoloogia*, digi- ja muude progressi võimaldavate tehnoloogiate ning mittetehnoloogiliste uuenduste kombineerimise valdkonnas; murrangulisi uuendusi (millest paljud ühendavad digi- ja füüsilisi tehnoloogiaid) rakendavate ettevõtete laiendamise toetamine; digilahenduste integreerimine kogu samba „Üleilmsed probleemid ja **Euroopa** tööstuse konkurentsivõime“ ulatuses ning digitaalsete teadustaristute toetamine;
- c) DEPi keskendutakse suuremahulisele digisuutlikkuse ja -taristu rajamisele kõrgjõudlusega andmetöötluste, tehisintellekti, küberturvalisuse, *hajusraamatu tehnoloogia*, *kvanttehnoloogia* ja kõrgtasemel digioskuste valdkonnas, et saavutada ELi raamistikus olemasolevate eriti oluliste või uudsete digilahenduste ulatuslik kasutuselevõtt ja levitamine kogu Euroopas avaliku huvi valdkondades (nagu tervise-, avaliku halduse, õigus- ja haridusvaldkond) või turutõrgete lahendamise valdkonnas (nagu ettevõtete digiteerimine, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjad); DEPi rakendatakse peamiselt koos liikmesriikidega koordineeritud ja strateegiliste investeeringute kaudu, eriti ühiste riigihangete kaudu, et jagada digisuutlikkust kogu Euroopas ning kogu ELi hõlmavate meetmete abil, mis toetavad koostalitlusvõimet ja standardimist digitaalse ühtse turu arendamise osana;
- d) DEPi suutlikkus ja taristud tehakse kättesaadavaks teadus- ja innovatsioonikogukonnale, kaasa arvatud programmiga toetatud tegevuste jaoks, sealhulgas testimine, katsetamine ja tõendamine kõigis sektorites ja valdkondades;
- e) programmi abil arendatavad uudsed digitehnoloogiad võetakse järk-järgult kasutusele ja levitatakse DEPi kaudu;
- f) programmi oskuste ja pädevuste õppekavade välja töötamise algatusi, sealhulgas neid, mis toimivad Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi ühistegevuskeskustes *ja teadmiskogukondades*, täiendatakse

programmiga digitaalne Euroopa toetatava suutlikkuse suurendamisega kõrgtasemel digioskuste valdkonnas;

- g) mõlema programmi tugevad strateegilise programmeerimise ja töökorra koordineerimise mehhanismid on kooskõlas ning nende juhtimisstruktuurid hõlmavad nii asjakohaseid komisjoni talitusi kui ka muid vastavate programmide eri osades osalejaid.

7. Sünergia ühtse turu programmiga tagab, et:

- a) ühtse turu programmiga lahendatakse turutõrked, mis mõjutavad kõiki VKEsid, ning edendatakse ettevõtlust ja ettevõtete loomist ning kasvu. Ühtse turu programmi ja **nii EIT kui ka** tulevase Euroopa Innovatsiooninõukogu uuenduslikele ettevõtetele suunatud ja ka VKEde tugiteenuste valdkonna meetmed täiendavad üksteist täielikult, eriti kui turg ei paku toimivat rahastust;
- b) Euroopa ettevõtlusvõrgustik võib toimida nagu muud VKEde tugistruktuurid (näiteks riiklikud kontaktpunktid, innovatsiooniasutused, **digitaalse innovatsiooni keskused, pädevuskeskused, sertifitseeritud inkubaatorid**), et pakkuda tugiteenuseid **programmi „Horisont“, sealhulgas ka** Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu.

8. Sünergia programmiga LIFE – keskkonna ja kliimameetmete programmiga (edaspidi „LIFE“) tagab, et:

teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused keskkonna-, kliima- ja energiaprobleemid lahendamiseks ELis on määratletud ja kehtestatud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis. LIFE toimib jätkuvalt katalüsaatorina, et rakendada ELi keskkonna-, kliima- ja asjaomast energiapoliitikat ning õigusakte, sealhulgas võttes kasutusele ja kohaldades programmi teadus- ja innovatsioonitegevuse tulemusi ning aidates neid levitada riiklikus ja piirkondade(vahelises) mastaabis, kui see võib aidata lahendada keskkonna-, kliima- või puhtale energiale ülemineku küsimusi. Eelkõige jätkatakse LIFEga stiimulite pakkumist, mis soodustavad sünergiat programmiga, hindamise käigus preemia määramise kaudu projektidele, milles käsitletakse programmi tulemuste kasutuselevõttu. LIFE meetme standardsete projektidega toetatakse ELi keskkonna- või kliimapoliitika rakendamiseks selliste sobivate tehnoloogiate või meetodikate välja töötamist, testimist või tõendamist, mida võib pärast suures mahus

levitada, sealhulgas programmi kaudu. Programmi ***EIT ja tulevane*** Euroopa Innovatsiooninõukogu võivad pakkuda toetust, et laiendada ja turustada uusi murrangulisi ideid, mis võivad tekkida LIFE projektide rakendamisel.

9. Sünergia Erasmus programmiga tagab, et:

- a) programmi ja Erasmus programmi vahendeid kasutatakse koos, et toetada tegevusi, millega tugevdatakse ja ajakohastatakse Euroopa kõrgharidusasutusi. Programmiga täiendatakse Erasmus programmi toetust Euroopa ülikoolide algatusele, eriti selle teadustegevusele kui uue areneva ühise ja integreeritud pikaajalise ning kestliku haridus-, teadus- ja innovatsioonitegevuse osale, mis põhineb valdkondadevahelisel ja sektoriülesel lähenemisviisil, et muuta see „teadmiste kolmnurk“ tegelikkuseks, hoogustades majanduskasvu; ***EIT koolitustegevus võib olla Euroopa ülikoolide algatuse jaoks nii inspireeriv kui ka olla sellega vastastikku seotud;***
- b) programmi ja Erasmus programmiga edendatakse hariduse ja teaduse integreerimist, hõlbustades kõrgharidusasutustel sõnastada ja kehtestada ühiseid haridus-, teadus- ja innovatsioonistrateegiaid, et tagada õppetegevusvaldkonnale teave viimastest teadusavastustest ja -praktikast, mille kaudu pakkuda aktiivset osaluskogemust teadustöös kõigile üliõpilastele ja kõrgharidusvaldkonna töötajatele ning eriti teadlastele, ning et toetada muid kõrgharidust, teadust ja innovatsiooni integreerivaid tegevusi.

10. Sünergia Euroopa kosmoseprogrammiga tagab, et:

- a) kosmosevaldkonna tootmis- ja tarbimissektori teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused ELis on määratletud ja kehtestatud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessi osana; kosmoseuuringute meetmed rakendatakse programmi „Euroopa Horisont“ kaudu hangete ning üksuste abikõlblikkuse osas kooskõlas kosmoseprogrammi sätetega, kui see on asjakohane;
- b) Euroopa kosmoseprogrammi kaudu avaliku hüvena kättesaadavaks tehtud kosmoseandmeid ja -teenuseid kasutatakse, et teaduse ja innovatsioonitegevuse kaudu, sealhulgas raamprogrammis, arendada murrangulisi lahendusi, eriti kestlike toidu ja loodusvarade, kliimaseire, arukate linnade, automatiseeritud sõidukite, julgeoleku juhtimise ja katastroofide ohjamise valdkonnas;

c) Copernicuse programmi andmetele ja teabele juurdepääsu teenused edendavad Euroopa avatud teaduse pilve ning lihtsustavad seega teadurite ja teadlaste juurdepääsu Copernicus programmi andmetele; teadustaristud, eriti *in situ* vaatlusvõrgustikud moodustavad olulise osa *in situ* vaatlustaristust, võimaldades Copernicuse programmi teenuseid, ning neile on omakorda kasulik Copernicuse programmis toodetav teave.

11. Sünergia naabruspoliitika, arengu ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga (edaspidi „välisrahastamisvahend“) tagab, et programmi teadus- ja innovatsioonitegevus, milles osalevad kolmandad riigid, ning sihipärane rahvusvaheline koostöö toimub kooskõllaliselt ja sidusalt ning paralleelselt välisrahastamisvahendi turustamise ja suutlikkuse suurendamise meetmetega ning tuginedes ühiste vajaduste ja sekkumisvaldkondade määratlusele, mis on ühiselt määratud programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis.

12. Sünergia Sisejulgeolekufondi ja piirihalduse rahastamisvahendi kui integreeritud piirihalduse fondi osaga tagab, et:

a) julgeoleku ja integreeritud piirihalduse valdkonna teadus- ja innovatsioonitegevuse vajadused määratletakse ja kehtestatakse programmi strateegilise teadus- ja innovatsioonitegevuse kavandamise protsessis;

b) Sisejulgeolekufondist ja integreeritud piirihalduse fondist toetatakse uute uuenduslike tehnoloogiate ja lahenduste kasutuselevõttu, eriti nende, mis on saadud julgeolekualaste teadusuuringute valdkonna teadus- ja innovatsiooni raamprogrammist.

13. Sünergia InvestEU fondiga tagab, et:

a) programm tagab novaatoritele oma eelarvest programmi „Euroopa Horisont“ ja and Euroopa innovatsiooninõukogu segarahastamisvahendi, millele on iseloomulik kõrge riskitase ja mille puhul turg ei taga asjakohast toimivat ja kestlikku rahastust, ning pakub samal ajal asjakohast koordineerimist, et toetada segarahastamisvahendite erasektori osa tõhusat kasutust ja haldust fondide ja vahendajate kaudu, keda toetatakse InvestEU fondist;

- b) teadus- ja innovatsioonitegevuse ning VKEde rahastamisvahendid koondatakse kokku InvestEU Fondi, eriti sihtotstarbelise teadus- ja innovatsioonitegevuse teemarubriigi kaudu ning toodete kaudu, mis võetakse kasutusele innovaatilistele ettevõtetele suunatud VKEde rubriigi alusel, millega aidatakse ka täita programmi eesmäärke. ***InvestEU ja programmi „Euroopa horisont“ vahel luuakse tugevad vastastikku täiendavad seosed.***

14. Sünergia heitkogustega kauplemise süsteemi innovatsioonifondiga (edaspidi „innovatsioonifond“) tagab, et:

- a) innovatsioonifond nähakse spetsiifiliselt ette innovatsioonitegevuseks vähese süsinikdioksiidiheitega tehnoloogia ja protsesside valdkonnas, sealhulgas süsinikdioksiidi keskkonnaohutut kogumiseks ja kasutamiseks, mis aitaks oluliselt leevendada kliimamuutusi, samuti süsinikdioksiidi mahukate toodete asendamiseks ning selleks, et aidata hoogustada selliste projektide ehitustegevust ja toimimist, mille eesmärk on süsinikdioksiidi keskkonnaohutu kogumine ja geoloogiline säilitamine, ning ka uuenduslikud taastuenergia ja energia salvestamise tehnoloogiad; ***luuakse sobiv raamistik, et võimaldada ja stimuleerida keskkonnasäästlikumaid tooteid, millel on klientide ja lõpptarbijate jaoks kestlik lisaväärtus;***
- b) programmist rahastatakse selliste tehnoloogiate, ***sealhulgas murranguliste lahenduste väljatöötamist, tutvustamist ja rakendamist***, mille abil võib täita ***ELi vähese CO₂-heitega majandusele ülemineku ning liidu*** süsinikdioksiidiheite vähendamise, energeetika ja tööstuse ümberkujundamise eesmäärke, eriti selle 2. sambas ***ja EIT kaudu;***
- c) innovatsioonifondist võib, tingimusel et on täidetud selle valiku ja toetuse määramise kriteeriumid, toetada toetuskõlblike projektide tutvustamise etappi, ~~mis võivad olla toetust saanud.~~ ***Innovatsioonifondist toetust saavad projektid võivad olla abikõlblikud toetuse saamiseks*** teadus- ja innovatsioonitegevuse raamprogrammidest ***ja vastupidi. Programmi „Euroopa horisont“ täiendamiseks võib innovatsioonifond pöörata rohkem tähelepanu turulähedastele uuendustele, mis aitavad CO₂-heidet oluliselt ja kiiresti vähendada. Innovatsioonifondi ja programmi „Euroopa horisont“ vahel luuakse tugevad vastastikku täiendavad seosed.***

15. Sünergia Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga tagab, et:

- a) programmi ja Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga arendatakse terviklikke meetmeid, millega toetatakse haridust ja koolitust (sealhulgas Marie Skłodowska-Curie meede), eesmärgiga säilitada ja arendada asjakohaseid oskusi Euroopas;
- b) programmi ja Euratomi teadus- ja koolitusprogrammiga arendatakse teaduse ühismeetmeid, milles keskendutakse ioniseeriva kiirguse muul kui energeetika eesmärgil ohutu ja turvalise kasutamise valdkondadevahelistele aspektidele sellistes sektorites nagu meditsiin, tööstus, põllumajandus, kosmosevaldkond, kliimamuutused, julgeolek ja erakorralisteks olukordadeks valmisolek ning tuumateaduse panus.

16. Võimalik sünergia Euroopa Kaitsefondiga *aitab vältida topelttööd.*

16 a. Sünergia programmiga „Loov Euroopa“ toetab konkurentsivõimet ja innovatsiooni, aidates kaasa majanduskasvule ja sotsiaalarengule ning edendades avaliku sektori vahendite tõhusat kasutamist.

16 b. Võidakse ette näha sünergia üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega.

V LISA

PEAMISED MÕJUAHELAL INDIKAATORID

Mõjuahelad ja nendega seotud peamised mõjuahela indikaatorid struktureerivad raamprogrammi (FP) eesmärkide *saavutamise* seiret, *nagu on osutatud artiklis 3*. Mõjuahelad on ajatundlikud ja *kajastavad kolme täiendavat mõjukategooriat, mis kajastavad teadusuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute mittelineaarset laadi: teaduslik, ühiskondlik ja tehnoloogiline/majanduslik mõju. Kõigi nende mõjukategooriate puhul kasutatakse lühikese, keskmise ja pikemaajalise edasiliikumise eristamise jälgimiseks, sealhulgas programmijärgsel ajal, kaudseid näitajaid koos võimaliku jaotusega, sh liikmesriikide ja assotsieerunud riikide kaupa. Neid indikaatoreid koostatakse kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete meetodite abil*. Programmi eri osad mõjutavad neid indikaatoreid eri määral ning erinevate mehhanismide kaudu. Programmi eri osade seireks võib kasutada lisaindikaatoreid, kui see on asjakohane.

Programmi kõigi osade ja rakendusmehhanismide puhul kogutakse mõjuahela aluseks olevaid üksikandmeid tsentraalselt hallataval ja ühtlustatud moel ning asjakohase detailsusega, nii et toetusesaajate aruandluskoormus oleks minimaalne.

Lisaks peamistele mõjuahela indikaatoritele kogutakse andmeid programmi tulemuste optimeerimise kohta, et tugevdada Euroopa teadusruumi, edendada kõikide liikmesriikide tipptasemel põhinevat osalemist programmis ning hõlbustada koostöösidemeid Euroopa teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, ning need edastatakse peaaegu reaalajas rakendus- ja juhtimisandmete osana, nagu on osutatud artiklis 45. Muu hulgas hõlmab see koostöösidemete seireandmeid ja võrgustiku analüüsiandmeid ning andmeid, mis käsitlevaid ettepanekuid, taotlusi, osalusi ja projekte, taotlejaid ja osalejaid (k.a organisatsiooni liik (nt kodanikuühiskonna organisatsioonid, VKEd ja erasektor), riik (nt erikategooria riikide rühmadele, nagu liikmesriigid, assotsieerunud riigid ja kolmandad riigid), sugu, roll projektis, projekti teadusvaldkond/sekto, sh sotsiaal- ja humanitaarteaduste valdkond) ning kliimamuutuse küsimuse ja kliimaga seotud kulude igakülgse integreerimise määra.

Teadusmõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on teadusmõju, sest selle abil luuakse tippkvaliteediga uusi teadmisi, tugevdatakse teadus- ja innovatsioonitegevuse inimkapitali ning edendatakse teadmiste levikut ja avatud teadust. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist kolme peamist mõjuahelat.

Sotsiaalmõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on sotsiaalmõju, sest sellega tegeletakse **kestliku arengu tegevuskava 2030 ning Pariisi kokkuleppe eesmärke järgides** ELi poliitikaprioriteetidega **ja üleilmsete probleemidega (sh ÜRO kestliku arengu eesmärgid)** teadus- ja innovatsioonitegevuse kaudu, pakkudes toetusi ja saavutades mõju teadus- ja innovatsioonimissioonide **ja Euroopa partnerluste** kaudu ning tugevdades innovatsiooni kasutuselevõttu ühiskonnas, **millega lõppkokkuvõttes edendatakse inimeste heaolu**. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist **kolme** peamist mõjuahelat.

Tehnoloogilise/majandusliku mõjuahela indikaatorid

Eeldatakse, et programmil on **tehnoloogiline/majandusmõju, eelkõige liidus**, sest sellega mõjutatakse ettevõtete, **eriti VKEde, sh idufirmade** loomist ja kasvu, otseste ja kaudsete töökohtade

loomist *eelkõige liidus* ja suurendatakse investeeringuid teadus- ja innovatsioonitegevusse. Selle mõju suunas edenemist seiratakse vaheindikaatoritega, mis järgivad järgmist kolme peamist mõjuahelat.

V lisa – tabel 1

Teadusmõju suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Tippkvaliteediga teadmiste loomine	<u>Teaduspublikatsioonid –</u> eksperdi hinnangu läbinud teaduspublikatsioonide arv raamprogrammis	<u>Tsiteeritavus –</u> raamprogrammi teaduspublikatsioonide valdkonna suhtes kaalutud tsiteerimisindeks	<u>Maailmatasemel teadus –</u> raamprogrammi projektidest saadud ja eksperdi hinnangu läbinud teaduspublikatsioonide arv ja osakaal
Inimkapitali tugevdamine teadus- ja innovatsioonitegevuses	<u>Oskused –</u> teadlaste arv, kes on kaasatud raamprogrammi projektide oskusi täiustavatesse (koolituse, mentorluse/juhendamise, liikuvuse ning teadus- ja innovatsioonitaristule juurdepääsu kaudu) tegevustesse	<u>Karjäär –</u> nende oskusi täiustanud raamprogrammi teadlaste arv ja osakaal, kellel on oma teadus- ja innovatsioonitegevuse valdkonnas suurem isiklik	<u>Töötingimused –</u> nende oskusi täiustanud raamprogrammi teadlaste arv ja osakaal, kelle töötingimused on paranenud, sh teadlaste palgad

		<i>mõju</i>	
Teadmiste leviku ja avatud teaduse edendamine	<u>Jagatud teadmised –</u> raamprogrammi avatud teadmiste taristu kaudu jagatud teadusväljundi (avatud andmed / teaduspublikatsioonid / tarkvara) osakaal	<u>Teadmiste levik –</u> raamprogrammi aktiivselt kasutatavate/tsiteeritavate teadusväljundite osakaal	<u>Uus koostöö –</u> raamprogrammis saadud oma avatud teadus- ja innovatsiooniväljundite kasutajatega uut valdkondade-/sektoritevahelist koostööd arendavate raamprogrammi toetusesaajate osakaal

V lisa – tabel 2

Sotsiaalmõju suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Teadus- ja innovatsioonitegevuse kaudu ELi poliitika prioriteetide ja üleilmsete probleemide lahendamine	<u>Väljundid –</u> kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele suunatud väljundite arv ja osakaal (mitmemöötmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi), sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppest tulenevate ELi kohustuste täitmisele suunatud kliima seisukohast oluliste väljundite arv ja osakaal	<u>Lahendused –</u> kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele suunatud innovatsioonide ja teadustulemuste arv ja osakaal (mitmemöötmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi), sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppest tulenevate	<u>Toetused –</u> raamprogrammist rahastatud tulemuste hinnanguline koondmõju kindlaksmääratud ELi poliitikaprioriteetide ja üleilmsete probleemide (sh kestliku arengu eesmärgid) lahendamisele, sealhulgas panus poliitikasse ja õigusloome tsükklisse (näiteks normid ja standardid) (mitmemöötmeline: iga kindlaksmääratud prioriteedi kohta eraldi), sealhulgas raamprogrammist

		ELi kohustuste täitmisele suunatud kliima seisukohast oluliste innovatsioonide ja teadustulemuste arv ja osakaal	rahastatud tulemuste hinnanguline koondmõju Pariisi kliimakokkuleppest tulenevate ELi kohustuste täitmisele, sealhulgas panus poliitikasse ja õigusloome tsüklisse (näiteks normid ja standardid)
Teadus- ja innovatsioonimissioonide kaudu toetuste pakkumine ja mõju saavutamine	<u>Teadus- ja innovatsioonimissioonide väljundid –</u> konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonide väljundid (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)	Teadus- ja innovatsioonimissioonide tulemused – konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonide tulemused (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)	<u>Teadus- ja innovatsioonimissioonidega saavutatud eesmärgid –</u> konkreetsete teadus- ja innovatsioonimissioonidega saavutatud eesmärgid (mitmemõõtmeline: iga kindlaksmääratud missiooni kohta eraldi)
Ühiskonnas teaduse ja innovatsiooni kasutuselevõtu	<u>Ühisloome –</u> selliste raamprogrammi projektide arv ja osakaal, milles ELi kodanikud ja lõpptarbijad on osalenud teadus- ja	<u>Kaasamine –</u> selliste raamprogrammist toetust saanud üksuste arv ja osakaal,	<u>Teaduse ja innovatsiooni kasutuselevõtt ühiskonnas –</u> raamprogrammis ühiselt loodud teadustulemuste ja uuenduslike

tugevdamine	innovatsioonitegevuse sisu ühisloomes	kus on pärast raamprogrammi projekti olemas kodanike ja lõpptarbijate kaasamise mehhanism	lahenduste kasutuselevõtt ja sihtrühmadeni jõudmine
-------------	---------------------------------------	---	---

V lisa – tabel 3

<i>Tehnoloogilise / majandusmõju</i> suund	Lühiajaline	Keskmise kestusega	Pikemaajaline
Innovatsioonipõhise kasvu tekitamine	<u>Innovatiivsed väljundid</u> – raamprogrammiga saavutatud uuenduslike toodete, protsesside või meetodite arv (innovatsiooni liigiti) ning intellektuaalomandiõiguse rakendused	<u>Innovatsioonid</u> – raamprogrammiga saavutatud innovatsioonide arv (innovatsiooni liigiti), sealhulgas need, mis on kaitstud intellektuaalomandiõigusega	<u>Majanduskasv</u> – ettevõtete loomine, kasv ja turuosa pärast raamprogrammi innovatsioonide välja töötamist
Uute ja paremate töökohtade loomine	<u>Toetatud tööhõive</u> – raamprogrammi projektiks toetuse saanud üksustes loodud ja säilitatud täistööaja ekvivalendile vastavate töökohtade arv	<u>Kestlik tööhõive</u> – täistööaja ekvivalendile vastavate töökohtade arvu suurenemine raamprogrammi	<u>Üldtööhõive</u> – raamprogrammi tulemuste leviku tõttu loodud või säilitatud otseste või kaudsete töökohtade arv (töö liigi

		projekti täitvates toetuse saanud üksustes	järgi)
Investeeringute suurendamine teadus- ja innovatsioonitegevusse	<u>Kaasinvesteering</u> – raamprogrammi esialgse investeeringuga mobiliseeritud avaliku sektori ja erasektori investeeringute summa	<u>Kasvu tagamine</u> – raamprogrammi tulemuste kasutamiseks või kasvuks mobiliseeritud avaliku sektori ja erasektori investeeringute (sh välismaiste otseinvesteeringute) summa	<u>Panus 3 % eesmärgi saavutamisse</u> – raamprogrammist tulenev ELi lähenemine 3 % SKPst eesmärgile

V a LISA

Valdkonnad, kus on võimalik luua missioone ja institutsionaliseeritud Euroopa partnerlusi ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 alusel

Käesolevas lisas sätestatakse kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 7 ja 8 valdkonnad, kus on võimalik luua missioone ja Euroopa partnerlusi, mis luuakse ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 alusel.

I. Võimalike missioonide valdkonnad

Missioonide valdkond nr 1: Kliimamuutustega, sealhulgas ühiskondlike muutustega kohanemine

Missioonide valdkond nr 2: Vähktõbi

Missioonide valdkond nr 3: Ookeanide, merede, ranniku- ja maismaavete hea seisund

Missioonide valdkond nr 4: Kliimaneutraalsed ja arukad linnad

Missioonide valdkond nr 5: Mulla seisund ja toit

Igas missioonis järgitakse käesoleva määruse artikli 7 lõikes 3 sätestatud põhimõtteid.

II. Valdkonnad võimalike institutsionaliseeritud Euroopa partnerluste loomiseks ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 alusel

Partnerluse valdkond nr 1: Tervisevaldkonna innovatsiooni kiirem arendamine ja ohutum kasutamine Euroopa patsientide jaoks ning ülemaailmne tervishoid

Partnerluse valdkond nr 2: Peamiste digitaalsete ja progressi võimaldavate tehnoloogiate arendamine ning nende kasutamine, muu hulgas sellised uudsed tehnoloogiad nagu tehisintellekt, fotoonika ja kvanttehnoloogia

Partnerluse valdkond nr 3: Euroopa juhtpositsioon metroloogias, sh integreeritud metroloogia süsteem

Partnerluse valdkond nr 4: ELi lennuliikluse, lennunduse ja raudtee konkurentsivõime ja ohutuse suurendamine ning keskkonnatoime parandamine

Partnerluse valdkond nr 5: Kestlikud, kaasavad ning ring- ja bioressursipõhised lahendused

Partnerluse valdkond nr 6: Vesiniku ja taastuvenergia salvestamise tehnoloogiad väiksema ökoloogilise jalajäljega ning vähem energiamahukas tootmine

Partnerluse valdkond nr 7: Keskkonnasõbralikud, ühendatud, koostöötavad, autonoomsed ja automatiseeritud lahendused inimeste ja kaupade liikuvusega seotud tulevaste nõudmiste jaoks

Partnerluse valdkond nr 8: Innovatiivsed ning teadus- ja arendustegevusega intensiivselt tegelevad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

Ühes eespool mainitud partnerluse valdkonnas institutsionaliseeritud Euroopa partnerluse järele esineva vajaduse hindamise protsessi tulemuseks võib olla ettepaneku esitamine ELi toimimise lepingu artikli 185 või 187 alusel kooskõlas Euroopa Komisjoni algatusõigusega. Vastavas partnerluse valdkonnas võib partnerluse luua ka raamprogrammi artikli 8 lõike 1 punktide a või b alusel või selle võib rakendada programmi „Euroopa horisont“ raames korraldatava projektikonkursiga.

Kuna institutsionaliseeritud Euroopa partnerluste võimalikud valdkonnad on väga ulatuslikud, võib hinnatud vajadustest lähtudes rajada institutsionaliseeritud Euroopa partnerluse rohkem kui ühe partnerluse alusel.
